

DANMARKS FAUNA

80

JENS BRÆNDEGÅRD

Edderkopper

ELLER SPINDLERE

II

QL
287 ..
D 24
v. 80

G·E·C GADS FORLAG

Marine Biological Laboratory

LIBRARY

JUN 6 1972

Woods Hole, Mass.

MBL/WHOI

0 0301 0015477 9

D 24
vol. 80
DANMARKS FAUNA

ILLUSTRERERE HÅNDBØGER OVER DEN DANSKE DYREVERDEN
MED STATSUNDERSTØTTELSE UDGIVET AF
DANSK NATURHISTORISK FORENING

==== Bd. 80 =====

JENS BRÆNDEGÅRD

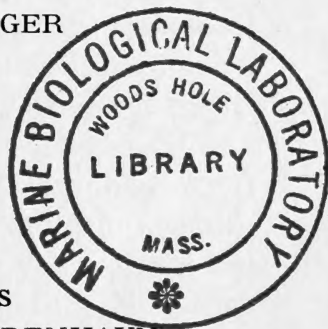
EDDERKOPPER

ELLER SPINDLERE

II

(Sparassidae, Philodromidae, Thomisidae,
Salticidae, Oxyopidae)

MED 142 AFBILDNINGER

I KOMMISSION HOS
G.E.C GADS FORLAG · KØBENHAVN

1972

Udgivet med støtte af
Undervisningsministeriet og Carlsbergfondet
Redaktion: *Bent Muus*

Forord

Dette bind af »Danmarks Fauna« er en direkte fortsættelse af Bd. 72: Edderkopper I. Det indeholder familierne Sparassidae, Philodromidae, Thomisidae, Salticidae og Oxyopidae. Det var egentlig min plan, at fam. Lycosidae skulle have været med i denne bog; men efter min kones sygdom og død og egen sygdom og alder (85 år) svigter mine øjne så meget, at jeg kan se, at mine tegninger selv ved hjælp af mikroskopisk tegneapparat ikke nær vil kunne stå mål med, hvad jeg tidligere har ydet.

Det var derfor en stor glæde for mig, at en yngre mand, fuldmægtig cand. jur. Peer Larsen var villig til at fortsætte mit planlagte arbejde. Peer Larsen var en dygtig amatøraraneolog og han kunne tegne mindst lige så godt som jeg selv i mine yngre dage; men desværre døde han pludselig, inden han fik begyndt på dette arbejde, som han havde glædet sig meget til at gå i gang med. Dette var højst beklageligt, også fordi han havde stort kendskab til de 3 familier: Theridiidae, Linyphiidae og Erigonidae, der aldrig er blevet egentlig grundigt behandlet i Dansk Araneologi.

Disse 2 af mig forfattede bøger (Edderkopper I & II) bliver derfor antagelig en torso (et ufuldendt værk), hvis der ikke senere skulle komme en yngre araneolog, der også har evner til at tegne efter naturen, hvad jeg har mine tvivl om, da man nu helt har strøget faget tegning i skolen og i stedet for sat et fag »formning«.

hvis praktiske og pædagogiske værdi jeg har ondt ved at fatte.

Hvis nogen har lyst og mod til at gribe fat i dette arbejde, vil det glæde mig, og jeg skal gerne hjælpe vedkommende så langt mine evner rækker.

Endelig vil jeg sige en hjertelig tak til alle, der har rakt mig en hjælpende hånd under mit arbejde med denne interessante dyregruppe. Jeg må således rette en varm tak til Zoologisk Museums 3. afdeling, hvis personale med dr. phil. S. L. Tuxen i spidsen altid har ydet mig stor hjælp, når jeg havde brug for at låne af museets materiale. En lignende tak må jeg rette til lektor Ole Bøggild og seminarielektor E. Nørgaard. Endelig må jeg rette min skyldige og dybtføjte tak til Carlsbergfondet uden hvis støtte disse 2 bøger og andre afhandlinger ikke kunne have set dagens lys.

Sluttelig og ikke mindst må jeg med dybtfølt taknemmelighed mindes den interesse min afdøde hustru følte for mit arbejde med denne dyregruppe, som andre husmødre instinktivt nærer dyb afsky for. Det bevirkede, at hun fandt det rimeligt, at den optog meget af min fritid; men gjorde det også naturligt, at hun var villig til i videst mulig omfang at hjælpe med f. eks. korrekturlæsning, ligesom hun med glæde altid læste mine manuskripter igennem og var i stand til at foreslå sproglige rettelser, der var af betydning for en lettere forståelse. Hendes umiskendelige glæde over et vellykket arbejde, f. eks. en tegning, var opmuntrende og opildnede til fortsat arbejde.

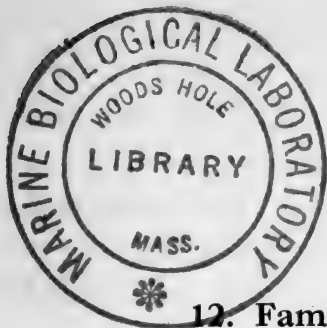
PS. I en anmeldelse af »Edderkopper I« beklager Åke Holm i Uppsala, at jeg pp. 5-8 ikke nævner den mest moderne fangstmetode med benyttelse af »Barber-fällor«, el. rettere kaldet faldgrubefælder. Denne

fangstmetode burde have været med; men jeg kendte den ikke, da jeg skrev bogen; men lovede at gøre det i 2. del. Jeg lærte den først at kende, da jeg læste R. E. Leech's beretning fra den canadisk-arctiske station i Hazen Camp ($81^{\circ} 49' N$ i Ellesmere-Land) og denne interessante beretning kom mig først i hænde, da min bog var trykt. Her følger et uddrag af beretningen. De fælder man der benyttede bestod af aluminiumscylinger af målene $23 \times 6,5$ cm fyldt i mindst 2 cm.s højde fra bunden med en vædske bestående af denne blanding: 600 ml vand, 400 ml etylen-glycol, 5 ml formalin og 1–2 ml af »any liquid detergent« (et rensmiddel).

Fælderne gravedes så dybt ned, at deres overrand var i flugt med jordens overflade, og fælderne blev tømt for dyr hver 4. dag. Fælderne gav stort udbytte. I løbet af 2 somre fangedes i 50 fælder 20.534 spindlere foruden andre dyr, der også mest var natdyr. Fælderne må nødvendigvis anbringes, hvor der ikke er nogen videre færdsel af uvedkommende dyr og mennesker.

Jens Brændegård.

12. Familie Sparassidae

Denne families arter har man før regnet til Clubioniderne, som de ligner i kroppens form. Desuden har deres hoftringe et lille, ventral-apicalt indhak. Benene er udstyret med en tæt scopula, og tarserne har 2 kløer og kraftige kloduske; men da benene er svagt laterigrade, er de som oftest blevet betragtet som krabbespindlere (Laterigradae). Blandt disse har de størst lighed med Philodromidae, men afviger mere fra Thomisidae. Karakteristisk for familien er det, at metatarserne apicalt har en krans af blød hud. Dette giver tarserne en større bevægelighed.

Familien har mange arter i tropiske og subtropiske egne. Her i landet kun 1 slægt med 1 art.

Micrommata Latreille, 1804.

Carapace er længere end bred med en ret smal front. Grænsefuren mellem hoved- og brystdel er utydelig, men rygfuren forholdsvis lang. Forreste øjerække er recurv, bageste næsten ret. Forreste midterøjne er tydeligt mindre end forreste sideøjne og afstanden mellem bageste midterøjne tydeligt større end afstanden til sideøjnene. Underlæben er næsten halvcirkelformet. Maxillerne afrundet apicalt og udstyret med en tæt, langhåret scopula og hælder ikke, eller kun lidt, ind mod labium. Benene af næsten samme længde, 4. benpar dog længst.

Micrommata virescens (Clerck, 1757).

Smaragdspindleren.

(*M. virescens* Sørensen 1904 p. 361, Brændegård 1928 p. 692; Nielsen 1928 p. 387–391, fig. 74, 252–255; Tullgren 1944 p. 127, fig. 245–247; Locket & Millidge 1951 p. 167, fig. 84).

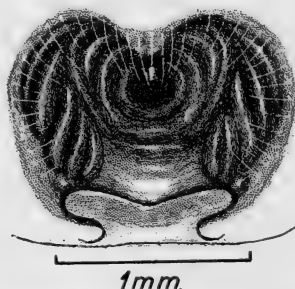

Fig. 1. *Micrommata virescens* ♀: Epigynet.

♀: Kroppen c. 11 mm lang, carapace c. 4 mm bred. Carapace er ret lav, lidt længere end bred. De radiære muskelfurer svage, men brede. Alle øjnene er cirkelrunde og omgivet af sorte ringe. Bageste øjerække svagt procurv, næsten ret. Forreste midterøjne tydeligt mindre end de øvrige, der alle er forholdsvis små og ens i størrelse. Clypeus høj, c. 4 × forreste midterøjnes diameter.

Mandiblerne er lodrette, frontalt konvekse med lange, laterale ledknuder (condyler) og frontalt med scopula af lange hår. Forreste klofurerand har 3 og bageste 4 små tænder, de distale mindst. Maxillerne er rette, næsten dobbelt så lange som brede. 3. benpar tydeligt kortest. Metatarserne mindst $2\frac{1}{2}$ × længere end tarserne. Scopulaen når til metatarsernes basis.

Forkroppen og benene er smaragdgrønne; men farven forsvinder hurtigt ved opbevaring i sprit. Bag-

kroppen har samme farve, men dorsalt forsynet med en mørkere, lancetformet hjerteplet, indrammet af lysere gulgrønt. Det stærkt furede epigyn (fig. 1) er fortil sorte- el. mørkebrunt, bagtil hen imod de brede lommeformede (parringsgruber?) lysere.

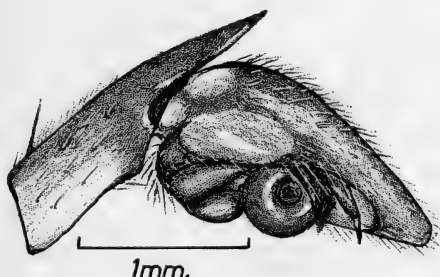

Fig. 2. *Micrommata virescens* ♂: Højre palpes yderside.

♂: Kroppen c. 6,7 mm lang, carapace c. 2,6 mm bred. Hannen er mere strålende gulgrøn end hunnen. Dorsalt er bagkroppen prydet med 3 lyse, ofte karminrøde længdestriber. Den midterste, hjertepletten, strækker sig hen mod spindevorterne. Sidestriberne kan være opløst i pletter. På de gulgrønne sider og mellem længdestriberne ses lignende pletter. Bugen er brunliggrøn, lateralt indrammet af lyse længdestriber.

Palpens tibia har en lang, næsten ret, fremadrettet, ydre apical apophyse. Den er jævnt tilspidset, noget sammentrykt og næsten lige så lang som selve tibia (fig. 2). Det jævnt tilspidsede Cymbium rager noget frem foran bulben, hvis overflade har en spiralsnoet udformning. Forrest ses den tilspidsede, fremadrettede embolus.

Smaragdspindlerne opholder sig på blade af urter, buske og træer, hvor det er vanskeligt at se dem på grund af farven. Da de er meget hurtige dyr, er de også

vanskelige at fange. På heder træffes de især på ege-purre og bævreasp. Hunnen spinder sin simple rede-retræte i et sammenrullet blad, og bevogter her æg og de nyklækkede unger. Voksne ♂♂ kan træffes i maj og juni, medens ♀♀ lever mindst en måned længere. Unge dyr træffes samtidig med de voksne, og er fundet overvintrende.

Arten er sikkert ret almindelig i hele landet. At den endnu ikke er fundet på Lolland-Falster, Fyn med omliggende øer, Sønder- og Vestjylland skyldes antagelig ringe indsamling i disse egne. Den vestligste kendte forekomst i Jylland er Tinnets Krat nordvest for Tørring (3/8 64:2 ♀♀, Nørgaard leg.) og den nordligste Hammer Bakker n.ø. f. Nørresundby (Søren Toft leg.).

13. Familie Philodromidae

Kroppen er beklædt med fjerlignende el. skælagtige hår. Øjnene er små og begge rækker recurve. Mandiblerne er lodrette og har 1 tand på forreste klofurerand. Palpens tarse hos ♂♂ er noget langstrakt og tilspidset, sjældent diskosagtig. Benene næsten lige lange og svagt laterigrade (udadrettede), næsten prograde hos Tibellus. Tibiæ og metatarser forsynet med et varierende antal parvise, ventrale torne. 1. & 2. benpars tarser og metatarser har en veludviklet scopula og kloduskene består af spatelformede hæftehår. Hos ♂♂ er scopula og kloduske noget reduceret.

Familiens arter laver intet fangnet. Det er meget hurtige dyr, der fanger deres bytte ved at jage det. Til familien hører 3 danske slægter.

Oversigt over slægterne

1. Bageste øjerække svagt recurv; 1. benpar længere end 4. . . . . 1. *Philodromus* (p. 11).
- Bageste øjerække stærkt recurv; 4. benpar længere end 1. . . . . 2.
2. Carapace ikke el. kun lidt længere end bred. Bagkroppen oval, højst dobbelt så lang som bred . . . . . 2. *Thanatus* (p. 34).
- Carapace meget længere end bred. Bagkroppen c. 3 × længere end bred. 3. *Tibellus* (. 38).

1. *Philodromus* Walckenaer, 1825.

Hele kroppen er noget fladtrykt, og benene er tydeligt laterigrade. Trods de vel lange ben minder de en del om de egentlige krabbespindlere (Thomisiderne); men de løber såvel for- som sidelæns. Carapace, der er lige så bred el. lidt bredere end lang, har et bredt, lyst, mediant længdebånd og brede, mørke lateralbånd. Rygfuren er kort. Bageste øjerække er svagt, forreste tydeligere recurv. I forreste øjerække er midterøjnene som regel mindre end sideøjnene og afstanden mellem alle midterøjne større end mellem midter- og sideøjne. Clypeus er 4–6 gange så høj som forreste midterøjnes diameter og rettet skråt fremad. Mandiblerne er ret spinkle. Maxillernes underside er konkave, idet de mediant har en tværgående fordybning. Bagkroppen er bredest noget bag midten. De forreste spindevorter er koniske og sammenstødende basalt. I Danmark er der fundet 7 arter af denne slægt.

Oversigt over arterne

1. 1. tibia har 4–5 par ventrale torne
  5. *Ph. dispar* (p. 24).
- 1. tibia har 3 par ventrale torne..... 3.
- 1. tibia har 2 par ventrale torne..... 2.
2. Forreste midterøjne tydeligt større end side-
øjnene ..... 6. *Ph. fallax* (p. 27).
- Forreste midter- og sideøjne lige store
  3. *Ph. histrio* (p. 19).
3. Øjnene ikke omgivet af lyse ringe
  7. *Ph. margaritatus* (p. 30).
- Øjnene omgivet af lyse ringe..... 4.
4. Ringene om øjnene meget brede og berører
hinanden undtagen hos bageste midterøjne
  4. *Ph. rufus* (p. 22).
- Ringene smallere og berører ikke hinanden.. 5.
5. Labium længere end bred, ♀: epigynet så langt
som bredt, ♂: den ventrale tibialapophyse
bred ..... 1. *Ph. aureolus* (p. 12).
- Labium næppe længere end bred, ♀: epigynet
bredere end langt, ♂: den ventrale tibialapo-
physe slank, spydspidsformet
  2. *Ph. collinus* (p. 16).

1. *Ph. aureolus* (Clerck, 1757).

(*Philodromus aureolus* Tullgren 1944 p. 115, fig. 220–224; *Ph. aureolus* + *cospiticolis* Locket & Millidge 1951 p. 196; fig. 98, 100).

♀: Kroppen c. 5,7 mm lang, carapace c. 2,1 mm bred. Carapace er rødbrun, midterbåndet er lige så bredt som øjefeltet og strækker sig fra clypeus's forrand til petiolus. Hoveddelens dorsale flade har en

svag, gråbrun tegning med 3 hvide længdestriber, hvoraf den midterste når til rygfulen. På hver side lige før rygfulen ses en lille, sort prik. Den smalle, hvide randlinie er ofte afbrudt ud for hofternes mellemrum. Lateralbåndene er marmoreret med fine, lyse prikker og streger. Brystdelens rande er stærkt konvekse, mens hoveddelens er korte og rette. Alle øjne er omgivet af smalle, hvide ringe. Afstanden mellem bageste midterøjne er $6-7 \times$ disses diameter og mellem midter- og sideøjne $5 \times$ samme mål. I forreste øjerække er afstanden mellem midterøjnene $4 \times$ øjediameteren, mellem midter- og sideøjne $2 \times$ samme mål. Forreste midterøjne lidt mindre end sideøjnene.

Clypeus er mindst $5 \times$ så høj som forreste midterøjnes diameter. På forranden sidder en række lidt krumme, fremadrettede børster. Mandiblerne er farvet som carapace el. lidt lysere. Condylernerne er meget små. Maxillerne hælder lidt ind mod labium og apicalt forsynet med en kraftig scopula. Labium er mørkere end maxillerne, næsten dobbelt så lang som bred, og har en smal, afrundet, hvid spids. Sternum er lys gulbrun, lige lang og bred, forranden let procurv og bagest med en brat afskåret spids mellem bageste hofter. Benene er lysebrune, tarser og metatarser mørkest, ledhuden lysende hvid. 1. & 2. tibia har 3 par, 1. & 2. metatarse 2 par ventrale torne. Kloduskene er tætte og rager ud over klørerne. Scopulaen når højst halvvejs ind på metatarserne og er tættest på 1. & 2. benpar. Bagkroppens dorsalside er lys gulbrun med en lancetformet, brun hjerteplet, omgivet af en hvidlig bræmme, i hvis yderkant ses 2 par små, mørke, sclerotiserede pletter. I den bageste halvdel ses 5-6 brune vinkelbånd og længst bagtil en sort plet på hver side. Siderne er brune med lyse pletter og streger. Bugen er lys gulgrå med

et lidt mørkere, bredt, mediant længdebånd. Spindevorterne er brune. Den lyse hårklædning giver dyret et gråligt udseende.

Epigynet (fig. 3) har mellem de 2 mørkebrune, krumme valke en plan flade, beklædt med korte, sorte

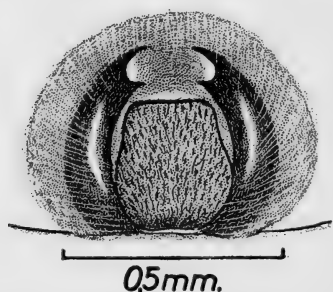

Fig. 3. *Philodromus aureolus* ♀: Epigynet.

hår, og foran denne en grube, der undertiden kan være tvedelt af en lav, stregformet køl. Parringsåbningerne er skjult under valkenes forreste, tvespaltede parti. Epigynets form kan variere noget, idet valkene kan krumme mere el. mindre og pladen være af forskellig længde og bredde.

♂: Kroppen c. 2,4 mm lang, carapace c. 2,0 mm bred. Farven er i det hele mørkere end hunnens, og carapaces mediane længdebånd kan være så mørkt, at det kun skimtes. Fra ♀ afviger den desuden ved, at benene er længere, kloduskene kortere end klørerne og scopulaen tyndere. De forreste midterøjne er tydeligt mindre end sideøjnene. Bagkroppen er meget mindre end ♀s, og lungedækkerne beklædt med sorte hår.

Palpens tibia er længere end bred og forsynet med 2 apicale apophyser, en ydre og en ventral (fig. 4). Den ydre er lige så lang som tibia er bred, næsten ret, jævnt tilspidset og skråt nedadrettet. Den ventrale er flad,

men af noget forskellig form. Typisk er den rektangulær, bredere end lang (fig. 4 a), men kan også være næsten triangulær (fig. 4 b). Sidstnævnte er gerne udstyret med en lille tand mellem de 2 apophyser. Denne

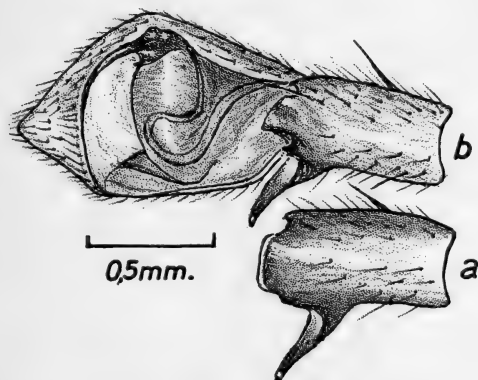

Fig. 4. *Philodromus aureolus* ♂: Højre palpes underside (b) og tibias underside (a).

»tredje apophyse« savnes altid, når apophysen er rektangulær.

Der kan forekomme overgangsformer mellem disse 2 typer, afbildet i fig. 4 a og b. Da også hunnernes epigyn kan variere en del, sammenlign f. eks. fig. 3 med de tilsvarende figurer i »Svensk Spindelfauna« og »British Spiders«, har man opdelt *Ph. aureolus* i flere underarter. Disse optræder dog aldrig som geografiske racer, men kan findes mellem hinanden på samme lokalitet, derfor opfattes de nu af de fleste som individuelle variationer. Den triangulære form af apophysen kan tænkes fremkommet ved, at de 2 korte sider er udviklet forskellig i længde.

Voksne ♂♂ er fundet i juni og juli, voksne ♀♀ fra maj til august. Unge dyr er fundet hele sommeren, talrigst i sensommeren, hvor æggene udklækkes. Det er fastslået

ved flere fund, at det er unge dyr, der overvintrer. Antagelig har arten en flerårig livscyklus.

Ph. aureolus er vor almindeligste art af denne slægt, og den er fundet overalt i landet. Oftest er den fundet ved nedbankning fra fyr, gran og eg; men den er også fundet på buske og ketset i bundvegetationen i skove, på heder og i klitter.

2. *Ph. collinus* C. L. Koch, 1835.

(*Philodromus auronitens* Sørensen 1904 p. 367; Brændegård 1928 p. 693; *Ph. collinus* Tullgren 1944 p. 114, fig. 218, 219).

♀: Kroppen c. 5,1 mm lang, carapace c. 2,0 mm bred. Medens brystdelens rande er stærkt konvekse er hoveddelens rette, korte og indbyrdes parallelle. Carapace er brun med en smal, hvid randlinie, der breder sig lidt over hver hofte. Angående mønsterets enkeltheder se fig. 5. Alle øjnene er omgivet af lyse ringe. I bageste øjerække er afstanden mellem midterøjnene $5 \times$ øjediameteren og mellem midter- og sideøjne $3 \times$ samme mål.

Clypeus er $5 \times$ så høj som forreste midterøjnes diameter og randen er forsynet med lange børster. De mørkebrune mandibler har meget små condyler. Maxillerne er lysebrune, hælder ind mod labium, der er brun, lige så lang som bred og med en lille, lys, apical plet.

Sternum er lidt længere end bred, har procurv forrand og ender bagtil i en afrundet spids mellem de bageste hofter. Farven er gulbrun med svage, mørke skygger. Benene er gulbrune, kun tarser og metatarser er brune. Ledhuden danner lysende, hvide ringe. På 1. & 2. benpar når scopulaen ind til metatarsernes ba-

sis, på 3. & 4. benpar kun til metatarsernes midte. 1. & 2. tibia har 3 par ventrale torne, 1. & 2. metatarser 2 par.

Bagkroppens dorsalside er lysebrun med en brun længdestribe omgivet af parvise, lyse pletter og striber

Fig. 5. *Philodromus collinus* ♀: Kroppens dorsalside.

(fig. 5). Siderne er mørkere med små, uregelmæssige, lyse pletter. Bugen er lys, lungedækkerne næsten hvide. Lateralt er bugen brunmarmoreret, og i midten er der en svagt mørkere, ensfarvet længdestribe. I denne ses 4 rækker af svage, mørke prikker. Spindevorterne er brune. Epigynet (fig. 6) er bredere end langt, gruben er næsten oval; men den større, bageste del er udfyldt af en flad, næsten femkantet plade. Foran denne er

gruben lys, og i denne dels bageste hjørner findes paringsåbningerne. På hver side af gruben skimtes, gennem huden, de mørke sædgemmer, der hvælver huden op, så der dannes 2 næsten halvmåneformede valke.

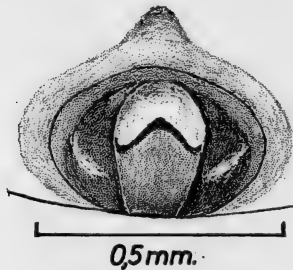

Fig. 6. *Philodromus collinus* ♀: Epigynet.

♂: Kroppen c. 4,2 mm lang, carapace c. 2,0 mm bred. Den er tegnet som ♀, men er helt igennem mørkere, så den lyse midterstribe og bagkroppens mønster er udvisket. Afstanden mellem bageste midterøjne er kun $4 \times$ deres diameter, og i forreste række er afstanden mellem midterøjnene kun $2,5 \times$ disses diameter. Benene er desuden længere og bagkroppen slankere end hos ♀.

Palpens tibia er c. $2 \times$ længere end bred og forsynet med 2 apicale apophyser (fig. 7). Den laterale er slank, stump, lidt udad- og nedadbøjet. Den ventrale nærmest spydspidsformet, noget bugtet, rettet lige fremad og spidsen bøjet op mod bulben. Indersiden af cymbium og bulbe er lidt konkav, og spidsen af cymbium udgør c. $\frac{1}{3}$ af hele længden. Fra bulbens apicale inder-side udgår den tynde, bueformede embolus, som støttet af en lys, membranøs conductor strækker sig over til cymbiums yderside. Denne har en lille udbugtning, hvor spidsen af embolus ender. På dorsalsiden er hår-

klædningen iriserende og reflekterer lyset i spektralfarverne rødviolet og grønt.

Sidste hudskifte foregår antagelig i juni, thi voksne af begge køn kan træffes sidst i juni og i juli, medens

Fig. 7. *Philodromus collinus* ♂: Højre palpes ventralside.

♀♀ vogtende deres ægspind i august og september. Hos os er *Ph. collinus* næppe så almindelig som foregående art, men forekommer sikkert hist og her i hele landet, hvor den især er fundet ved nedbankning fra graner, men træffes også på lignende biotoper som foregående art.

Af sikre lokaliteter kan nævnes Bornholm (Gudhjem, Dueodde), Sjælland (Tisvilde, Kildeport i Grib Skov, Tyvekrogen v. Holte, Høje Sandbjerg, Ruderhegn, Vig Lyng, Jyderup Skov), Fyn (Kagelbjerg Skov) og Jylland (Svinkløv Plantage, Madum Sø, Molslaboratoriet, Hald, Bommerlund Plantage).

3. *Ph. histrio* (Latreille, 1819).

(*Philodromus elegans* Sørensen 1904 p. 367; Nielsen 1928 p. 403; Brændegård 1928 p. 693; *Ph. histrio* Tull-

gren 1944 p. 113, fig. 215–217; Locket & Millidge 1951 p. 197, fig. 99, 100).

♀: Kroppen c. 5,5 mm lang, carapace c. 2,4 mm bred. Carapace er brun med en ret bred, hvidgul randlinie. Det lyse medianbånd er lidt bredere end øjefeltet og har en brun midterlinie. Denne begynder som en kløft lidt foran bageste midterøjne. Kløften smalner af og fortsætter sig som en tynd, lys streg, der tvedeler den brune midterlinie lige til rygfuren. Bag denne begynder midterlinien igen som en kløft, men er bredere end den forreste del og ikke tvedelt. De brede, brune lateralbånd er svagt marmoreret.

Øjnene er ikke omgivet af lyse ringe. De er små, og kun de bageste sideøjne er lidt større end de øvrige. Afstanden mellem bageste midterøjne er $3 \times$ så stor som et midterøjes diameter og mellem midter- og sideøjne $2 \frac{1}{2} \times$ samme mål. I forreste øjerække er afstanden mellem midterøjnene $2 \times$ øjediameteren og mellem midter- og sideøjne $1 \frac{1}{2} \times$ samme mål. Clypeus er i randen forsynet med 3 par fremadrettede børster.

De spinkle mandibler er vertikale, har samme farve som carapace og er rigeligt forsynet med børsteagtige hår. De små condyler er vanskelige at se. Maxillerne har samme farve som carapace og hælder ind mod den mørkebrune labium. Både maxiller og labium har hvide afrundede spidser. Sternum er lysebrun med en median lys længdestribe. Den forreste rand er svagt procurv og spidsen, mellem bageste hofter, afrundet.

Benenes tarser og metatarser er brune. Patella brun med en lys, dorsal længdestribe. De øvrige led er lysebrune med brune pletter, der især findes om tornes og børsters basis. Lårene er dorsalt prydet med 2 brune længdestriber, der mediant er afbrudt af et bredt, lyst

bælte. 1. & 2. tibia & metatars har hver 2 par ventrale torne. På 1. & 2. benpar når scopulaen ind til metatarsernes basis, men på 3. & 4. benpar kun til metatarsernes midte.

Bagkroppens dorsalside har næsten samme mønster

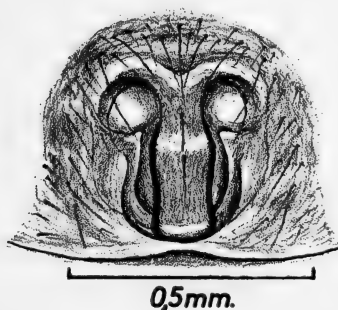

Fig. 8. *Philodromus histrio* ♀: Epigynet.

som foregående art, men den gør et mere spraglet indtryk, fordi de lyse pletter og striber er klart hvide og har skarpere konturer. Hjerztepletten er gråbrun med sortebrun rand og har mediant et par laterale spidser. Bag hjerztepletten følger skiftevis 3 hvide og 3 mørkebrune vinkelbånd, der længst tilbage smelter sammen til en næsten ensfarvet mørkebrun stribe. Bugen har 3 gråbrune, brede længdestriber og 4 længderækker af sorte punkter. Spindevorterne er mørkebrune.

Epigynet er indrammet af hvidt, og selve epigynet (fig. 8) er længere end bredt. Midterkølen er en over $2 \times$ længere end bred, flad plade, og på hver side af den ses en spalteformet grube, der fortil udvider sig til en rund fordybning.

♂: Voksne ♂♂ er ikke fundet i Danmark. Deres farve og tegning er som hos ♀. Palpens tibia har kun een apical apophyse. Den sidder på ydersiden, er meget lille

og ligner en tand med afrundet spids. Den robuste, ret korte, kloformede embolus udgår fra bulbens indre, apicale side. Apicalt på bulbens yderside ses 2 korte spidser. Den ene fremad- og den anden bagudrettet.

Ph. histrio er vor smukkeste art af denne slægt. Blackwall beskrev den 1861 som en n. sp. og kaldte den *Ph. elegans*; men Latraille havde allerede 1819 beskrevet den og kaldt den (*Thomisus*) *histrio*, og dette artsnavn har altså prioritet.

De unge dyr overvintrer, og sidste hudskifte sker tidligt om foråret. ♂♂ ad. kan træffes i april og først i maj, medens ♀♀ ad. er fundet indtil midten af juli. Arten er et typisk hededyr, men er også fundet i plantager med bundvegetation af lyng.

Her i landet er den fundet på Bornholm (Dueodde), Sjælland (Asserbo Overdrev og Plantage, Tibirke Bakker, Nykøbing Lyng, Billesborg Skov) og Jylland (Hansted Reservat, Legind Bjerger, Rønhøj Plantage, Kyø Skov, Hald, Dollerup Bakker, Hvollig Hede, nær Grenå, Himmelbjergskovene, Bommerlund Plantage).

4. *Ph. rufus* Walckenaer, 1825.

(*Philodromus dispar* part. Sørensen 1904 p. 368; *Ph. rufus* Tullgren 1944 p. 117, fig. 225–227; Locket & Millidge 1951 p. 200, fig. 99, 100).

♀: Kroppen c. 4,2 mm lang, carapace c. 1,5 mm bred. Brystdelens stærkt konvekse rande strækker sig næsten hen til hoveddelens forreste hjørner. Farven er gulbrun med en smal, hvidgul randlinie. Det mediane længdebånd er kun lyst og tydeligt på hoveddelens triangulære dorsalflade. Denne er lysest bagtil, fortil mørkere og farven går jævnt over i øjefeltets mørkebrune farve. En smal, lys længdelinie strækker sig et stykke

bagud fra mellemrummet mellem bageste midterøjne. Alle øjnene er omgivet af så brede, hvidgule ringe, at disse (bageste midterøjne undtaget) berører hinanden. Kun bageste sideøjne er lidt større end de øvrige, der alle er små og af næsten samme størrelse. Afstanden mellem bageste midterøjne er $6 \times$ deres diameter og mellem midter- og sideøjne mindst $3 \times$ samme mål. I forreste øjerække er afstanden mellem midterøjnene knap $3 \times$ øjediameteren og mellem midter- og sideøjne næppe $2 \times$ samme mål.

Clypeus er næsten lodret og $4 \times$ så høj som forreste midterøjnes diameter. Mandiblerne er rettet lidt skråt bagud og har utydelige condyler. Maxillerne er lyse som sternum og hælder lidt ind mod labium, der er mørk som mandiblerne. Det skjoldformede sternum er lige så langt som bredt, forranden procurv, spidsen mellem bageste hofter lige afskåret. Farven er lys gulbrun med smal, hvid rand. Benenes hofter og hofte-ringe er farvet som sternum, de øvrige led som carapace og især ventralt prydet med talrige små, mørkebrune pletter. Apicalt er alle led prydet med en smal, hvidgul ring. 1. & 2. tibia og metatars har hver 2 par ventrale torne. Scopulaen, der er ret tyndhåret, når næppe ind forbi metatarsernes midte.

Bagkroppens farve er hvidgul med et mørkere mønster. Den lancetformede hjerteplet er ensfarvet, lidt mørkere end omgivelserne. På hver side af hjertepletens bageste tredjedel skimtes en mørk plet og bag disse 2 ligeledes svage, mørke længdestriber. Lunge-dækkerne er lysegrå, og fra epigastralfuren strækker sig en bred grå længdestribe hen til de brune spindevorter.

Epigynet (fig. 9) er så tyndhudet, at hele vaginalsystemet tydeligt ses under huden som mørke figurer.

Epigynet har 2 ovale, spalteformede gruber, adskilt af en flad, bred længdekøl.

♂: Af denne art er der ikke fundet ♂ her i landet. Deres farve og tegning er som hunnens; men lemmerne

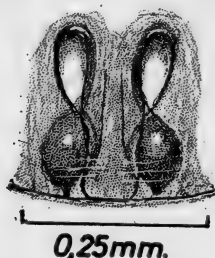

Fig. 9. *Philodromus rufus* ♀: Epigynet.

har flere mørkebrune pletter. Desuden kendes de på palperne, hvis tibia har 2 ydre, apicale apophyser. Den øvre er sammentrykt, og dens øvre rand er forlænget til en klolignende spids. Den nedre er gennemskinnelig, spatelformet, apicalt afrundet og lige så lang som den øvre. Bulben, set fra undersiden, er bredt afrundet, næsten oval med en apical, næblignende, udadrettet forlængelse.

I Zoologisk Museums samling fandtes 6 ♀♀ ad. af denne art, men bestemt til *Ph. dispar*. Som lokalitet er kun angivet Dania. Arten skal især findes på buske og bundvegetationen i skove.

5. *Ph. dispar* Walckenaer, 1825.

(*Philodromus dispar* part. Sørensen 1904 p. 368; Nielsen 1928 p. 122; Brændegård 1928 p. 693; *Ph. dispar* Tullgren 1944 p. 104, fig. 197–199; Locket & Millidge 1951 p. 194, fig. 98 & 100).

♀: Kroppen c. 5,3 mm lang, carapace c. 2,0 mm bred. Carapaces stærkt konvekse rande fortsætter sig lige til

clypeus. Farven er brun med tydelig, hvidgul randlinie. Samme hvidgule farve har ringene om øjnene, en y-formet plet i øjefeltet og den store hjerteformede plet foran rygfuren. Bag denne plet er midterbåndet ret mørkt og utydeligt og tvedelt af en tynd, lys længdelinie. Denne flade såvel som de brune sider er marmoreret med tynde, lyse årer.

I bageste øjerække er sideøjnene list større end midterøjnene. Afstanden mellem midterøjnene er $5-6 \times$ deres diameter, mellem midter- og sideøjnene $3-4 \times$ de samme mål. Øjnene i forreste række er lige store og af samme størrelse som bageste midterøjne. Afstanden mellem midterøjnene er her $3 \times$ deres diameter, mellem midter- og sideøjne halv så stor.

Clypeus er lidt skråt fremadrettet, brun med hvidgul, smal randlinie og $5 \times$ så høj som forreste midterøjnes diameter. Mandiblerne er mørkebrune, lidt skråt bagudrettet med meget små condyler. Maxillerne er lysebrune og hælder stærkt ind mod den mørkebrune labium.

Sternum er gulbrun, mørkere ud mod randen, i en zone inden for denne forsynet med mange, små, mørke pletter, hver med et fint, kort, mørkt hår. Sternums forrand er procurv med afrundede hjørner. Den caudale spids kort og afrundet. Benenes tarser og metatarser er brune, de øvrige led lysebrune. Ledhuden er lysende hvidgul. Alle led, undtagen hofter og hofte-ringe, er især ventralt prydet med mange, små, mørke prikker. 1. & 2. tibia har 5 par ventrale torne. Scopula findes kun på tarserne.

På bagkroppens dorsalside ses en mørkrandet, bladlignende tegning. Hjertepletten er brun og smalt lancetformet. En række af mørke pletter på hver side af hjertepletten begynder ud for dennes midte og fort-

sætter sig bagud, hvor de smelter sammen og danner 4 vinkelbånd. Den øvrige dorsalflade er lys gulbrun og siderne hvidlige med små, brune prikker. På bugen findes en bred, gråbrun længdestribe. Spindevorterne

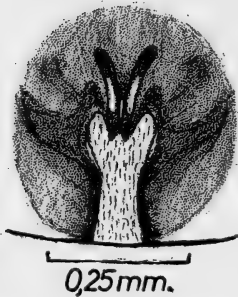

Fig. 10. *Philodromus dispar* ♀: Epigynet.

Fig. 11. *Philodromus dispar* ♂: Højre palpes ventralside.

er brune. Epigynet (fig. 10) er mørkebrunt, lidt længere end bredt og har en lys, flad, hårklædt køl, der fortil er lidt udvidet og kløftet.

♂: Kroppen c. 4,2 mm lang, carapace c. 2,0 mm bred. Den er tegnet som ♀, men er så meget mørkere, at det lyse midterbånd kun skimtes, medens carapaces øvrige lyse partier træder tydeligt frem. Benene er betydeligt længere end hos ♀. Kloduskene er kraftige, men den øvrige scopula tynd. Palpens patella er længere og tykkere end tibia, der er forsynet med en ventral, bred, lidt udadkrummet apophyse (fig. 11). Bulben er discoid, og fra dens ydre basale del udgår en bagudrettet, let krummet, spids processus. Embolus er lang og tynd, udgår fra bulbens basale indre side og strækker sig helt rundt langs bulbens rand. Cymbium rager frem foran bulben med en kort, bred spids.

Ph. dispar træffes på buske og i bundvegetationen. Som sikre lokaliteter kan nævnes Gudhjem på Bornholm og Københavns omegn samt Stignæs på Sjælland. Sørensen skriver, at arten er alm. på øerne, men i Jylland er den kun fundet ved Hald. Da Sørensen har bestemt 6 ♀♀ Ph. rufus til Ph. dispar, er hans lokalitetsangivelser usikre.

6. Ph. fallax Sundevall, 1833.

(Artanes fallax Sørensen 1904 p. 364; Nielsen 1928 p. 393–398; Brændegård 1928 p. 693; Philodromus fallax Tullgren 1944 p. 112, fig. 212–214; Lockel & Millidge 1951 p. 197, fig. 99, 100).

♀: Kroppen c. 6,5 mm lang, carapace c. 2,5 mm bred. Brystdelens rande er stærkt konvekse, hoveddelens rette og svagt konvergerende, strækkende sig fra clypeus's rand til lidt efter bageste sideøjne. Carapaces brystdel har en hvidgul randlinie, der går jævnt over i de mørktmarmorerede flanker. I disses indre del ses en bred, brun, uregelmæssig langstrakt plet. Medianbåndet er lys gråbrunt med en smal, brun stribe hen over rygturen og foran denne en bred, hvidgul, hjerteformet plet, hvori ses et par sorte prikker. Hoveddelens dorsale flade er gråbrun med 3 lyse længdestreger, udgående fra en lys, korsformet plet, der næsten udfylder øjefeltet. Hele dorsalfladen er besat med spredtsiddende, korte, sorte børster, tættest fortil.

Øjnene er uden el. med utydelige, lyse, smalle ringe. I bageste øjerække er sideøjnene lidt større end midterøjnene. Afstanden mellem midterøjnene er $4 \times$ deres diameter og mellem midter- og sideøjne $2 \frac{1}{2} \times$ samme mål. I forreste øjerække er midterøjnene tydeligt større end sideøjnene og de største af alle øjnene. Afstanden

mellem midterøjnene er $2 \times$ øjediameteren og mellem midter- og sideøjnene $1 \frac{1}{2} \times$ samme mål.

Clypeus er næsten lodret og $4 \times$ så høj som forreste midterøjnes diameter. Mandiblerne er mørkebrune, tæt beklædt med mørke hår, har lyse, smalle condyler og er rettet lidt skråt bagud. Giftkrogene er sortebrune. De lysebrune maxiller har afrundede, hvide spidser og er rettet skråt ind mod den lidt mørkere labium, der er bredere end lang og har hvid, afrundet spids. Sternum er lige så bred som lang, lysegrå med lidt mørkere rande og tæt beklædt med korte, brune hår. Hofters, hoftringe og lår er farvet som sternum; men lårene har 2 brune ringe og dorsalt 2 brune, midtvejs afbrudte, længdestreger. Patella og tibia er lysebrune. Førstnævnte med en lys, dorsal længdestreg og tibia med brune ringe. Metatarser og tarser er brune. Benene, især lår og skinneben, er stærkt brunpletet. Hver plet forsynet med et brunt hår. Ledhuden er klar hvid. 1. & 2. tibia har 2 par ventrale torne. Scopulaen er tættest på 1. & 2. benpar og når på alle ben ind til metatarsernes basis.

Bagkroppen er lysegrå. Den har en gråbrun hjerteplet med brune randpletter, 2 par sidespidser og er indrammet af hvidt. Lateralt, delvis bag hjertepletten, er der et par store, brune pletter, der er gennemskåret af 3 parvise, hvide skråstriber. Disse er gerne delt i flere pletter. Bagkroppens mørke partier er beklædt med brune hår, de lyse med hvide.

Bugen er ensfarvet grå. Epigynet (fig. 12) er meget lille, har 2 spalteformede gruber, der tilsammen danner en V-formet figur. Gruberne er gerne, antagelig efter parringen, fyldt med et sort sekret. Midterkølen er lys, flad, behåret og hele epigynet indrammet af hvidt.

♂: Kroppen er 3,9 mm lang, carapace c. 2,2 mm bred. Den er helt igennem farvet og tegnet spm ♀, men mørkere. I bageste øjerække er afstanden mellem øjnene forholdsvis større end hos ♀. Palpens tibia har 2

Fig. 12. *Philodromus fallax* ♀: Epigynet.

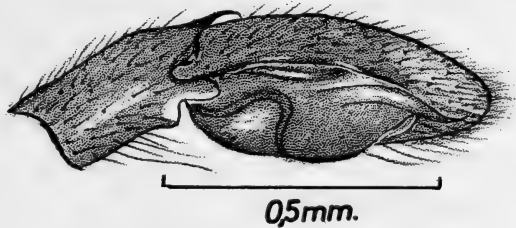

Fig. 13. *Philodromus fallax* ♂: Højre palpes yderside.

ydre, apicale apophyser (fig. 13). Den nedre er pladeformet, længere end bred, apicalt afrundet el. næsten ret afskåret. Den øvre er basalt bred, smalner brat af og ender i en tynd, svagt bøjet spids. Cymbium er slank, kun lidt bredere end tibia.

Ph. fallax lever ved sandede kyster og i klitter, hvor den er vanskelig at se, fordi dens lysbrogede farve falder sammen med sandets. Lettest får man øje på den, når den i korte, hurtige ryk bevæger sig hen over sandet. Den graver og spinder en grydeformet rede i sandet, og heri lægger den sine æg. Efter æglægningen dækkes gryden med et låg af spind og sand; ægkokonen er færdig. Den fæstnes gerne til et strå, så vinden ikke kan spille bold med den; men det sker, at sandet om og under kokonen flyger bort, og den ses da som en sandet klump hænge et stykke oppe på strået.

I maj og juni træffes de voksne ♂♂ & ♀♀. Om efteråret og i april finder man kun unge dyr; men omkring 1. maj foregår det sidste hudskifte. Her i landet er arten sikkert almindelig, hvor der er egnede biotoper.

Den kendes fra Bornholm, Sjælland (Hornbæk, Melby Overdrev, Feddet v. Præstø Fj., Tissø, Nykøbing Lyng og Nordstrand Rørvig), Amager (under tang ved stranden), Møn (Ulfshale), Falster (Østerstrand), Jylland (Skagen), Læsø.

Will. Sørensen skrev 1904, at kønsmodne eksemplarer endnu ikke er truffet her i landet. I museets samling findes imidlertid 7 ♀♀ ad. bestemt til art af W. S. På grund af epigynets ringe størrelse og simple udformning har Sørensen troet, det var unge dyr før sidste hudskifte.

7. *Ph. margaritatus* (Clerck, 1757).

(*Artanes margaritatus* Sørensen 1904 p. 364; Nielsen 1928 p. 386, 399–400, fig. 73, 260, 261; Brændegård 1928 p. 693; *Philodromus lævipis* Tullgren 1944 p. 108, fig. 203–205; *Ph. margaritatus* Locket & Millidge 1951 p. 200, fig. 99, 100).

♀: Kroppen c. 8,5 mm lang, carapace c. 3,2 mm bred. Brystdelens rande er stærkt konvekse, hoveddelens siderande rette og parallelle. I bageste øjerække er midterøjnene lidt mindre end sideøjnene, der er størst af alle øjnene. Afstanden mellem midterøjnene mindst $4 \times$ deres diameter og mellem midter- og sideøjne $2 \frac{1}{2} \times$ samme mål. Forrest øjerækkes midterøjne er tydeligt mindre end sideøjnene og mindst af alle øjnene. Afstanden mellem midterøjnene er knap $3 \times$ deres diameter og mellem midter- og sideøjne $2 \times$ samme mål. Carapaces bundfarve er hvid, marmorert med brunt. Mønstret varierer en del fra dyr til dyr. Dorsalt er hoveddelen uden børster, øjnene ikke omgivet af lyse ringe og carapace uden lys randlinie. Det mediane længdebånd er utydeligt afgrænset, ligesom de brede,

mørke lateralbånd, der kan være opdelt i pletter. Levende dyr kan have et svagt grønligt skær.

Clypeus er næsten $6 \times$ så høj som forreste midterøjnes diameter. Mandiblerne er mørkebrune, frontalt med et lyst tværbånd og med tydelige condyler. Maxillerne er slanke, næsten $3 \times$ længere end brede, og stærkt konvergerende. Farven er lysebrun med store, hvide spidser. Labium er længere end bred, mørkebrun med afrundet, hvid spids.

Sternum er lidt længere end bred med lange, lyse hår og mange små, brune pletter. Benene er lyst gulbrune, men tarser og metatarser er mørkest. Lår og metatarser har hver 3 brune ringe og tibiae 2. Alle ledene er stærkt brunplettede, og femur I har en bred, mørkebrun, ventral stribe. Tibia og metatarse på alle ben har 3 par lange, ventrale torne. Kloduskene er kraftige og scopulaen når ind til metatarsernes basis.

Bagkroppen er lysegrå, beklædt med lyse hår, på de mørkere partier dog brune. Hjertepletten er usynlig el. svagt gråbrun. Omtrent midtvejs ses et par runde, mørke pletter og bag disse nogle vinkelbånd, der forlænges i buer udad-bagud. Den forreste halvdel af siderne er sorte el. sortbrune, og herfra strækker mørke linier sig ind mod midten. Mønstret er ofte udtydeligt og noget varierende. Bugen er næsten ensfarvet lysegrå, forsynet med 2 punktrækker, der går fra epigastrafuren hen til spindevorterne.

Denne beskrivelse svarer til den typiske art (fig. 14 A), som er den almindeligste. Ofte træffes dog også varieteten *tigrinus* Geer (fig. 14 B), der er hvidgrå og sortbroget. Ligesom 2 sort-hvidbrogede køer aldrig er helt ens, således er det også med var. *tigrinus*. Følgende går dog altid igen i mønstret: Forrest på carapace er der 2 uregelmæssige pletter, der hver omslutter

4 øjne, og bagest på brystdelen 2 lignende større pletter. Disse forreste og bageste pletter kan være indbyrdes forbundne, som vist på fig. 14 B, men er del

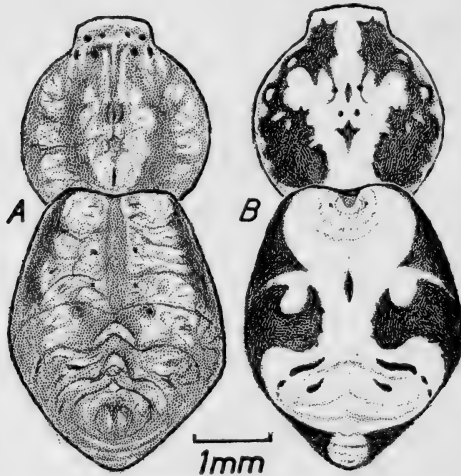

Fig. 14. *Philodromus margaritatus*: (A.) Den typiske form, (B.) var. *tigrinus*.

Fig. 15. *Philodromus margaritatus* ♀: Epigynet.

ikke altid. De sorte pletter på bagkroppen er hovedsagelig placeret på el. ud mod siderne.

Epigynet (fig. 15) er sortebrunt, og i den bageste del ses 2 store ovale, skråtstillede gruber, i hvis bund paringsåbningerne findes. Gruberne er adskilt af en flad, tungeformet køl, der kan variere en del i bredden.

♂: Kroppen er c. 6,6 mm lang, carapace c. 3,1 mm bred. Farve, mønster og variation er som hos ♀. Clypeus er kun c. 5 × højere end forreste midterøjnes diameter. Palpens patella er tykkere og lidt længere end

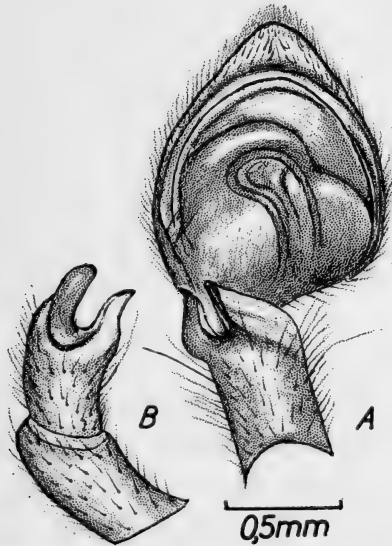

Fig. 16. *Philodromus margaritatus* ♂: Højre palpe (A) fra undersiden (B) patella og tibia fra ydersiden.

tibia (fig. 16 B), der er forsynet med 3 apicale apophyser. På fig. 16 A ses den ventrale og den nedre laterale apophyse. Den ventrale er bred, membranøs, og kun dens mod ydersiden vendende rand er stærkt sclerotiseret. Den nedre laterale er tyk, tilspidset og spejlvendt S-krummet. Fig. 16 B viser begge de laterale apophyser fra ydersiden. Den øvre er sammentrykt med parallelle sider og apicalt skråt afrundet, medens den nedre apophyse, når den ses fra ydersiden, er næbformet og S-krummet. Bulben er discoid, og cymbiums spids rager kun lidt frem foran bulben. Den harfine embolus udgår fra indersiden lidt bag midten, krum-

mer sig rundt om bulbens forreste del og ender lidt bag ydersidens midte.

Ph. margaritatus lever i skove, hvor den især opholder sig på stammer og grene bevokset med lav. I disse omgivelser er det næsten umuligt at opdage den, og det gælder både den typiske og var. *tigrinus*. Man fanger den lettest ved at banke den ned i en skærm.

Her i landet er den fundet på Sjælland (Tisvilde Hegn, Nøddebo, Ruder Hegn, Lyngby Mose, Dyrehaven, Sorø), Lolland (Ålholm), Jylland (Løvenholt, Himmelbjerget, Randers omegn, Lindum Skove, Hald). Arten er antagelig almindelig i de fleste af vore skove, hvor den især er fundet på gran, eg og birk.

2. *Thanatus* C. L. Koch, 1837.

Carapace er lige så lang el. lidt længere end bred. Alle øjnene er næsten lige store. Forreste midterøjne er dog ofte tydeligt mindre end de øvrige. Begge øjerækker er recurve, den bageste stærkest. I bageste række er afstanden mellem midterøjnene lidt mindre el. lig afstanden mellem midter- og sideøjne. Forreste øjerække er tydeligt kortere end bageste. Bagkroppen er oval, højst dobbelt så lang som bred. Benene er svagt laterigrade og forholdsvis kortere og kraftigere end hos *Philodromus*. 4. benpar er lidt længere end 1. Alle tibix som regel væbnet med 3 par ventrale torne. Tarser og metatarser forsynet med scopula.

I Danmark er hidtil kun fundet 2 arter. Will. Sørensen (1904 p. 363) nævner 3 arter; men de dyr (1 ♀ ad. 9 jun) Sørensen havde bestemt til *T. formicinus* har vist sig at tilhøre *T. striatus*.

Oversigt over arterne

1. Hunnens epigyn bredere end langt, hannens ventrale tibialapophyse apicalt afrundet
  1. *Th. striatus* (p. 35).
- Hunnens epigyn længere end bredt, hannens ventrale tibialapophyse er apicalt triangulært udvidet ..... 2. *Th. arenarius* (p. 38).

1. *Th. striatus* C. L. Koch, 1845.

(*Thanatus striatus* + *formicinus* Sørensen 1904 p. 363; Brændegård 1928 p. 693; *Th. striatus* Tullgren 1944 p. 119, fig. 228–230; Lockel & Millidge 1951 p. 201, fig. 101, 1953 p. 414, fig. 248).

♀: Kroppen c. 5,0 mm lang, carapace c. 1,8 mm bred. Brystdelens rande er stærkt konvekse, hoveddelens rette og parallelle. Clypeus's frontalrand er bredt afrundet. Carapaces bundfarve er lysegrå med svag brunlig tone. De ret brede, lyse randlinier omslutter også hele hoveddelen. De brede, brune lateralbånd er marmoreret med lyse årer. Det lyse, medianbånd er fortil mindst lige så bredt som øjefeltet, men smalner lidt af bagud. Hoveddelen er dorsalt dækket af en stor, gråbrun, skjoldformet plet, der udfylder næsten hele medianstriben i bredden. Pletten gennemskæres af 3 lyse streger, der udgår fra det lyse øjefelt. Bagest i medianbåndet er der en smal, mørk stribe, der er adskilt fra skjoldet af et kort, lyst parti.

Bageste øjerække er næsten dobbelt så lang som forreste. Bageste midterøjne er lidt mindre end sideøjnene og afstanden mellem alle 4 øjne er lige store og lig $3 \times$ midterøjediameteren. Forreste midterøjne er tydeligt mindre end sideøjnene, og afstanden mellem

midterøjnene tydeligt større end afstanden mellem midter- og sideøjnene. Clypeus skråner kun lidt fremad og er c. $6 \times$ så høj som forreste midterøjnes diameter.

Mandiblerne er mørkebrune med små, lysebrune condyler. Maxillerne er lysebrune med afrundede, hvide spidser, og de hælder lidt ind mod labium. Denne er mørkebrun, lige så lang som bred, med bred, lige afskåret spids, prydet med en smal, lys, apical kant. Sternum er afrundet, lige så lang som bred, lysebrun med en svag, lys midterstribe og lidt mørkere ud mod randene. Hele dens lidt hvælvede overflade er tæt besat med små, brune pletter, der hver bærer et kort, sort hår. 2. benpar er længst. De ventrale torne på tibiae og metatarser er lange. Af disse har 1., 2. og 3. tibiae 2 par medens 4. tibia har 5 torne (2 par + 1), 1. og 2. metatars 2 par, medens 3. har 5 (2 par + 1) og 4. 3 par). Scopulaen når ind til metatarsernes midte og er tættest på 1. og 2. benpar.

Bagkroppen er oval c. $1 \frac{1}{2} \times$ længere end bred. Farven er hvid med en brunlig tone og med 5 brune dorsale striber. Midtstribens forreste del består af hjertepletten, der bagest forlænges med en smal stribe, der ofte er opdelt i pletter. Midterstriben flankeres i lidt over den bageste halvdel af et par bredere striber, og langs dorsalsidens yderrande går de 2 sidste af de 5 striber. Disse strækker sig fra for- til bagenden. Bugen er næsten ensfarvet lys gråbrun med brune laterale striber. Det meste af kroppen og alle lemmerne er beklædt med spredtsiddende, børsteagtige hår. Epigynet (fig. 17) er bredere end langt.

♂: Kroppen c. 3,4 mm lang, carapace c. 1,6 mm bred. Den er farvet og tegnet som ♀; men carapace er mørkere, så den lyse medianstribe er noget uklar. Palpens tibia er bredere end lang (fig. 18), og har 2 korte, api-

cale apophyser. Den ventrale er krummet lidt op mod bulben (fig. A), rettet skråt ud mod ydersiden (fig. B) og er afrundet i spidsen. Den ydre er bredere end lang og nærmest at betragte som en kort, afrundet forlæn-

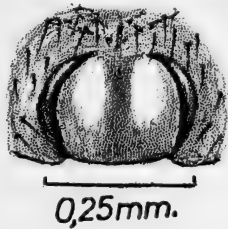

Fig. 17. *Thanatus striatus* ♀: Epigynet.

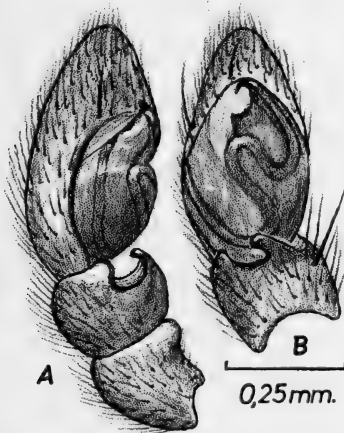

Fig. 18. *Thanatus striatus* ♂: Højre palpe (A) fra ydersiden, (B) fra undersiden.

gelse af tibias ydre rand. Cymbium er slank, kun lidt bredere end tibia. Bulben er langstrakt oval, fortil med en kort, grov, krogformet embolus.

T. striatus er her i landet især fundet i klitter, bevokset med tuer af hjelme el. marehalm, men er også fundet ved søer, i kær og moser, hvor den kan findes på tagrør. Den hører i det hele taget hjemme på fugtige biotoper.

Den er fundet på Sjælland (i klitterne ved Hornbæk, Bremerholmskæret i Tisvilde Hegn, v. Stængehuset i Asserbo, Asserbo Overdrev, Kobæk Strand), Amager, Møn (Ulfshale), Falster (Resle Skov), Lolland (Maglehøj Strand), Jylland (Klitterne v. Ny Skagen, Vorsø Vestermark), Læsø.

2. *Th. arenarius* L. Koch (Thor, 1872).

(*Thanatus arenarius* Tullgren 1944 p. 123, fig. 234–236).

Denne art nævner Will. Sørensen (1904 p. 363) som fundet i Danmark. Da det drejer sig om 2 unge dyr, og disse desuden er stærkt bleget efter lang tids opbevaring i sprit, kan det ikke med sikkerhed afgøres, om de er bestemt rigtigt; men det kan med sikkerhed afgøres, at de ikke tilhører arten *striatus*. De er fundet i Blykobbeskoven v. Rønne p. Bornholm.

Da *T. arenarius* er fundet i Skåne, er det sandsynligt, at den også med tiden vil findes i Danmark. Hvis det sker, vil ♀ ad. let kunne kendes på epigynet, der har stor lighed med epigynet af *T. striatus*, men i modsætning til dette er længere end bredt, og ♂ ad. kan kendes på palpens ventrale tibialapophyse, der er rettet skråt ud mod ydersiden og apicalt udvidet triangulært.

3. *Tibellus* Simon, 1875.

Carapace er tydeligt længere end bred. Bageste øjerække er dobbelt så lang som forreste og meget stærkere recurv. Forreste øjerække danner sammen med bageste midterøjne en ret tæt samlet sekskant, fra hvilken afstanden til bageste sideøjne er temmelig stor. Alle midterøjne er mindre end de tilsvarende sideøjne

og bageste sideøjne er større end de forreste. Clypeus er 4–5 × højere end forreste midterøjnes diameter. Bagkroppen er lang, cylindrisk el. tenformet, nærmest cigarformet, og fronten har en ret dyb indbugtning. Benene er forholdsvis lange og har scopula både på tarser og metatarser.

I modsætning til de øvrige Philodromider er denne slægts arter prograde. Med forbavsende fart og sikkerhed klatrer de op ad strå af hjelme, marehalm, tagrør el. andre græsser med stive strå, standser pludselig og trykker sig ind til strået, idet de strækker de 4 forreste ben samlet fremad langs strået og de 4 bageste på samme måde bagud. Har strået den gyldne, strågule farve, der falder sammen med dyrets egen, er det næsten umuligt at få øje på det.

I Danmark lever 2 meget nærstående arter af denne slægt. Tidligere har man, både her og i andre lande, regnet dem til samme art. Habituel er det så godt som umuligt at kende dem fra hinanden; men deres ydre genitalier er tydeligt forskellige.

Oversigt over arterne

1. ♂	2.
– ♀	3.
2. Palpens tibia med en kort, brede end lang, lamelagtig, ydre apophyse	2. T. oblongus (p. 42).
– Palpens tibia uden ydre apophyse	1. T. maritimus (p. 40).
3. Epigynets midterkøl kort, bredere end lang	2. T. oblongus (p. 42).
– Epigynets midterkøl smal, længere end bred	1. T. maritimus (p. 40).

1. *T. maritimus* (Menge, 1875).

(*Tibellus oblongus* part. Sørensen 1904 p. 362; Nielsen 1928 p. 392; Brændegård 1928 p. 693; *T. maritimus* Tullgren 1944 p. 124, fig. 242–244; Locket & Milidge 1951 p. 202, fig. 101, 102).

♀: Kroppen c. 9,4 mm lang, carapace c. 2,3 mm bred. Carapace er let fladtrykt. Brystdelens siderande er konvekse, hoveddelens rette og indbyrdes parallelle. Farven er lys gulbrun el. strågul med brune længdestriber, der består af talrige prikker. Midterriben er fortil lidt bredere end afstanden mellem bageste midterøjne. Til den korte rygfulde er riben tvedelt af en lys midterlinie. Fra rygfulden og hen mod petiolus er midterriben afsmalnende. Fra hver af de bageste sideøjne strækker sig en smal, brun linie et stykke bagud. Uden for disse ses de ret brede, mørke lateralbånd, der kan være delt i 3 pletter, og alleryderst er der en smal, lys randlinie. Carapace har spredtsiddende korte, grove, sorte hår, der mest er ordnet i rækker i de brune længdestriber.

Afstanden fra den sekskantede øjegruppe til bageste sideøjne er $1 \frac{1}{2} \times$ så stor som afstanden mellem bageste midterøjne. Clypeus er c. $4 \times$ så høj som forreste midterøjnes diameter og lidt skråt fremadrettet. Frontalt er der flere lange, let krummede, sorte el. hvide børster. En del af disse sidder i en række langs randen af clypeus. Andre sidder parvis, idet der sidder en sort børste på indersiden af hvert af de forreste midterøjne, og et lignende par i det mørke tværbånd på de lysebrune, lodrette mandibler.

Maxillerne er svagt lysebrune med hvide spidser. Labium er mørkebrun, næsten $2 \times$ så lang som bred, afsmalnende jævnt med bredt afrundet, hvid spids. Sternum er lidt længere end bred og frontalt bredt afrun-

det. Den caudale spids er kort, smal og afrundet apicalt. Sternums overflade er lys og skinnende blankforsynet med talrige, små, mørkebrune pletter, hver med et kort, fint, mørkt hår. Benene har fra hofte til tibia samme lyse farve som carapace, men er dorsalt prydet med mørke længdestriber. Metatarser og tarser er ensfarvet brun. Alle tibiae har 3 par ventrale torne og metatarserne 2 par, der sidder mediant og basalt. På de 2 forreste par ben strækker scopulaen sig lidt ind på tibias spids.

Bagkroppen er c. $3 \times$ længere end bred. Farven er hvid el. lys strågul med 5 brune længdestriber. Midterstriben er slankt lancetformet og langt den bredeste. De øvrige striber er svage, ofte utydelige, især når bagkroppen er opsvulmet lige før æglægningen. Ligesom på carapace består striberne af talrige prikker. Ofte ses tillige en række brune laterale pletter. Hårklædningen er hvid, men mørk på striberne. Epigynet (fig. 19) er brunt. De 2 store gruber, i hvis bund parringsåbningerne findes, er adskilte af en smal, flad køl c. $1 \frac{1}{2} \times$ længere end bred.

♂: Kroppen c. 5,8 mm lang, carapace c. 2,1 mm bred. Den er farvet og tegnet som ♀, men lidt mørkere, hvorfor striberne på bagkroppen træder tydeligere frem. De brune prikker på sternum er større end hos ♀ og danner mørkere grupper langs siderne samt en på den caudale spids.

Palpernes patella og tibia er lige lange og tibia uden ydre, apical apophyse. Embolus (fig. 20) er meget karakteristisk. Dens basale del er cylindrisk og tyk med skruegængerlignende riller på overfladen, smalner brat af til en tyndere apical del, der i form minder om spidsen af en proptrækker. Både cymbium og tibia er udstyret med torne.

Efter antallet af fangede dyr at dømme er denne art

mere almindelig end efterfølgende. Den er især fundet på sandede biotoper i nærheden af havet. Den er fundet på Sjælland (Tisvilde, Melby Overdrev), Lolland (Rødby Havn, Maglehøj Strand), Jylland (Blåvands

Fig. 19. *Tibellus maritimus* ♀: Epigynet.

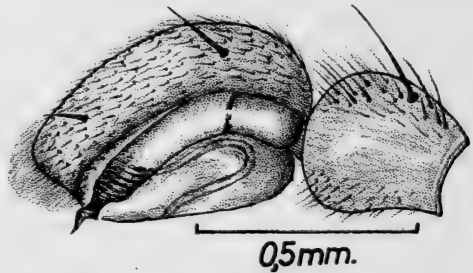

Fig. 20. *Tibellus maritimus* ♂: Højre palpes underside set delvis fra indersiden.

Huk, Katholm i Djursland, Hansted Reservatet, Trantum Klit og på Kattegatøerne Anholt, Læsø og Hirschholmene).

2. *T. oblongus* (Walckenaer, 1802).

(*Tibellus oblongus* part. Sørensen 1904 p. 362; Nielsen 1928 p. 392, fig. 256; Brændegård 1928 p. 693; *T. oblongus* Tullgren 1944 p. 124, fig. 238–241; Locket & Millidge 1951 p. 203, fig. 102).

♀: Kroppen c. 7,5 mm lang, carapace c. 2,3 mm bred. Kroppens form, farve og tegning er som hos *T. maritimus*. Det samme gælder øjestillingen og benenes tornbevæbning. Den kendes fra *T. maritimus* på epigynet (fig. 21), hvis 2 gruber er adskilt af en kort, tungeformet, flad køl, lidt bredere end lang. I gruberne bund nærmest kølen findes parringsåbningerne. Hele epigynet er beklædt med lyse hår. Ofte, men ikke altid, kan denne arts voksne individer kendes på, at

de har en lille, oval, mørkebrun, dorsal-lateral plet på grænsen til bagkroppens bageste $\frac{1}{3}$.

♂: Kroppen c. 5,8 mm lang, carapace c. 2,1 mm bred. Hannens carapace og ben er mørkere end hunnens;

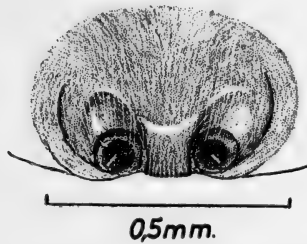

Fig. 21. *Tibellus oblongus* ♀: Epigynet.

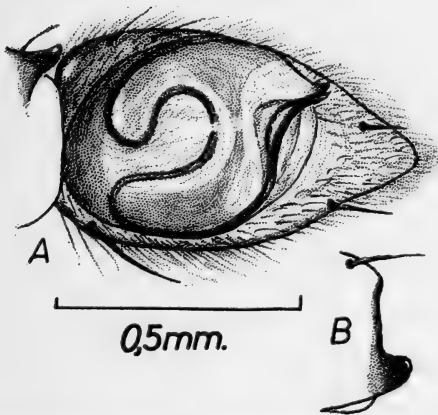

Fig. 22. *Tibellus oblongus* ♂: Højre palpe (A) undersiden, (B) tibias apicale del med den korte apophyse set fra ydersiden.

men den er ellers mønstret som ♀. Den kendes fra foregående arts ♂ på palperne (fig. 22), hvis tibia har en lille, kort, bredere end lang, lamelagtig, ydre, apical apophyse (fig. B). Embolus (fig. A) er slank, jævnt tilspidset og rettet skråt fremad. I spidsen støttet af en bred, kloformet conductor.

I modsætning til *T. maritimus* er denne art især

fundet inde i landet på fugtige biotoper. Foruden på græsser er den også fundet på lyng. Voksne ♂♂ er fundet i juni. Den kendes fra Sjælland (ved Furesøen, Holmegårds Mose) og Jylland (Hansted Reservatet, V. Vanned Sø (S. Toft leg), Madum Sø, Gudenå ved Mattrup Åens udløb. Mossø ved Emborg, Addit, Ildal Pl., Frøslev Pl., Bommerlund Pl.).

14. Familie Thomisidae

Krabbespindlere.

Det falder helt naturligt at kalde denne familie for krabbespindlere, idet de i meget minder om krabber, især om den almindelige strandkrabbe. Deres ben er udpræget laterigrade, og de er derfor tilbøjelige til at gå sidelæns. De 2 forreste benpar er meget længere og kraftigere end de 2 bageste. Tarserne har kun 2 kløer. Under disse sidder 2 knipper af lange, frynsede hæftehår. Udover disse savnes scopula næsten fuldstændig. Både for- og bagkrop er kun svagt hvælvet.

Carapace's længde og bredde er næsten ens, og brystdelens siderande er stærkt konvekse. Øjnenes 2 tværrækker sidder nær hinanden og nær fronten. Som regel er øjnene små og kun lidt forskellige i størrelse. Clypeus er lodret el. skråner lidt bagud. Mandiblerne er korte, spinkle, gerne koniske og klofurerandene uden tænder.

Bagkroppen er afrundet, næsten lige så lang som bred, bredest lidt bag midten. Huden er glat el. ujævn. Den er besat med enkeltstående hår el. børster ligesom den øvrige del af legemet. ♂♂ er gerne betydeligt mindre end ♀♀, og tarsen på ♂s papler næsten discoid.

Thomisiderne spinder intet fangnet, og da de bevæ-

ger sig langsomt, fanger de byttet ved at ligge på lur, indtil dette uforvarende kommer nær til dem. Deres ægkokon er hvid og bikonveks. Man træffer krabbespindlerne på jorden, ofte under sten, mos og lav, men også oppe i den højere bundvegetations blade og blomster. Da deres scopula er ubetydelig, klatrer de væsentlig ved kløernes hjælp.

Oversigt over slægterne

1. Bagkroppens omkreds næsten triangulær med afrundede hjørner, bredest bagtil
  1. *Pistius* (p. 45).
Bagkroppens omkreds oval, bredest lidt bag midten..... 2.
2. Midterøjnenes trapez længere end bredt.... 3.
Midterøjnenes trapez ikke længere end bredt 4.
3. 1. tibia har 2 par ventrale torne
  5. *Oxyptila* (p. 99).
1. tibia har 3 el. flere par ventrale torne
    2. *Diaea* (p. 47).
4. Afstandene mellem øjnene i forreste række lige store, få børster på carapace
  3. *Misumena* (p. 50).
Afstanden mellem midterøjnene i forreste række større end afstandene mellem midter- og sideøjne, flere børster på carapace
    4. *Xysticus* (p. 54).

1. *Pistius* Simon, 1875.

Hos denne slægt er forreste øjerække stærkere recurv end bageste og forreste sideøjne tydeligt større end midterøjnene, der har samme størrelse som øjnene i bageste række. Sideøjnene sidder parvis på en valk,

dannet af 2 sammenflydende knuder. Bagkroppen er, set ovenfra, uregelmæssig 5-kantet med afrundede hjørner.

Til denne slægt hører kun 1 dansk art.

P. truncatus (Pallas, 1772).

(*Pistius truncatus* Tullgren 1944 p. 67, fig. 118–120; Locket & Millidge 1951 p. 175, fig. 87, 88).

♀: Kroppen c. 7,5 mm lang, carapace c. 3,6 mm bred. Habituel mindrer denne art meget om *Thomisus onustus* Walck; som ikke kendes her fra landet. De kendes dog let fra hinanden på øjestillingen og carapace's farve, medens de ligner hinanden en del på bagkroppens kantede form.

Hos *P. truncatus* er carapace lysebrun, lysest langs midten og med en smal, gul randlinie. Den lysebrune farve er overalt marmoreret med lyse pletter og streger. Alle øjnene er omgivet af lyse ringe. Afstanden mellem alle øjne i bageste række er c. $5 \times$ midterøjnes diameter. I forreste række er afstanden mellem midterøjnene $4 \times$ deres diameter og afstandene til sideøjnene lidt mindre. Clypeus er uden børster og c. $4 \times$ så høj som forreste midterøjnes diameter.

Mandibler, kæber, labium, sternum samt 1. & 2. benpar har samme farve som carapace; men benenes tibiae er prydet med brede, lyse, uregelmæssige ringe, og deres metatarser og tarser med lyse, dorsale længdestriber. 3. & 4. benpar er lysere end de 2 forreste benpar og uden særlige prydelser. Tornbevæbningen på 1. & 2. tibia består af 2 ventrale rækker med 5–6 korte torne i hver række. Metatarse 1 & 2 har 2 lignende rækker med 7–10 torne i hver række.

Bagkroppen er næsten lige så bred som lang. Den

største bredde findes langt bagtil (fig. 23). Farven oven-
til er rødbrun, marmoreret med lyse pletter, der er
tættest ud langs yderkanten. Bugen og siderne er næ-
sten ensfarvet lys gulbrun.

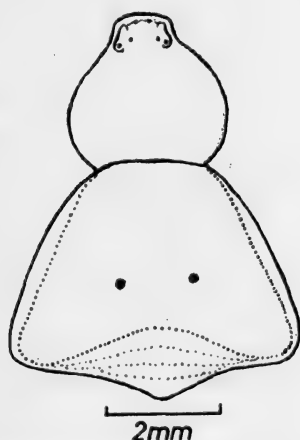

Fig. 23. *Pistius truncatus* ♀: For- og bagkrop.

Af denne art er der, her i landet, kun fundet 1 ♀ juv.,
der var lige før sidste hudskifte. Den blev fundet i Al-
mindingen på Bornholm 4.-6. 1919 (Kryger leg.).

2. *Diaea* Thorell, 1869.

Carapace er forsynet med mange, lange børster. Midterøjnens trapez er lidt længere end bredt og bredest bagtil. Sideøjnene sidder på lave, koniske, basalt sammensmeltede forhøjninger. Forreste sideøjne er størst af alle øjnene. Begge øjerækker er lige stærkt recurve. Benene er væbnet med talrige, lange torne. 1. & 2. benpar er, især hos ♂, meget længere end 3. & 4. Bagkroppen har familiens normale form og er beklædt med lange hår. Til denne slægt hører kun 1 dansk art.

D. dorsata (Fabricius, 1777).

(*Diaea dorsala* Tullgren 1944 p. 69, fig. 124–126; Locket & Millidge p. 173, fig. 88).

♀: Kroppen c. 5,8 mm lang, carapace c. 2,2 mm bred. Forkrop og lemmer er smeragdgrønne og bagkroppen gulgrøn; men den grønne farve forsvinder hurtigt ved opbevaring i sprit. En del af de spredtsiddende, lange børster er ordnet i 3 rækker, der fra rugfuren breder sig vifteformet hen mod øjefeltet. Øjnene er omgivet af gulgrønne ringe, der om sideøjnene er så brede, at de smelter sammen. I bageste øjerække er øjnene små, har samme størrelse, og afstanden mellem midterøjnene er lidt mindre end afstanden mellem midter- og sideøjne. I forreste række er midterøjnene små, som i bageste række; men afstanden mellem dem er større end mellem midterøjne og de større sideøjne. Clypeus er $3 \times$ så høj som forreste midterøjnes diameter, og dens rand er forsynet med en række spredtsiddende, krumme børster.

Kæberne er slanke og så stærkt konvergerende, at spidserne næsten mødes foran den slanke underlæbe. Sternum er lidt længere end bred. På 1. og lidt svagere på 2. benpar er patella og tibia prydet med en dorsal, tynd, brun stribe. Tarser og metatarser er brune. Benenes torne er sorte og på 1. & 2. tibia er der 3–5 par ventrale torne, medens 1. & 2. metatarse har 5–6 par.

Næsten hele bagkroppens dorsale flade er dækket af en rødbrun plet, der minder om et takket blad. Epigynet (fig. 24) er meget lille, svagt sclerotiseret og farvet. Uden stærk belysning og stor forstørring (c. $100 \times$ med vandimmersion) ses som regel kun de 2 par sorte pletter, hvoraf de bageste er små prikker. De forreste

ligger midt i feltet, er store og brede. I dem findes paringsåbningerne.

♂: Kroppen c. 3,8 mm lang, carapace c. 1,9 mm bred. Carapace er rødbrun med sorte randlinier og fra bage-

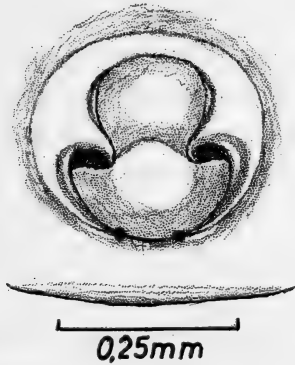

Fig. 24. *Diaea dorsata* ♀: Epigynet.

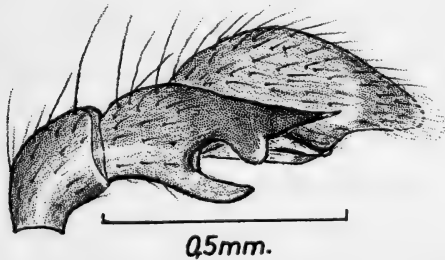

Fig. 25. *Diaea dorsata* ♂: Højre palpes yderside.

ste sideøjne udgår et par sorte streger, der konvergerer bagud i retning mod rygfuren. Nær basis på hver af mandiblernes forside findes en mørkebrun plet, forsynet med en børste. Mandibler og sternum er lysebrune, labium mørkebrun.

Benenes farve som hos ♀, men på lårene, især ventralt, findes mange brune pletter, hver med en børste el. spinkel torn. De ventrale tornes antal på tibia og

metatarse er færre end hos ♀. Bagkroppens dorsale, bladlignende, brune tegning er mere fremtrædende end hos ♀. Her og overalt, hvor den brune farve er svag, skinner den grønne igennem.

Palpens tibia (fig. 25) har 2 ydre, apicallaterale apophyser. Af disse har især den øvre en karakteristisk form. Cymbiums yderrand slår en stor bugt, og apicalt har cymbium en dusk af fine lyse hår.

Voksne ♂♂ er fundet i juni, voksne ♀♀ i juni og juli. De er især fanget ved nedbankning fra løv- og nåletræer. I november og i marts er unge dyr fundet under løs bark, hvor de på grund af farverne er vanskelige at se.

Her i landet er den kun fundet på Sjælland (Tisvilde Hegn, Grib Skov, Ruderhegn, Tyvekrogen, Fortunens Indelukke, Jægerspris Nordskov, Jyderup Skov, Jungshoved Skov), Møn (Ulfshale) og i Jylland (Ska-gen, Hald, Skovene ved Silkeborg, Bommerlund Plantage); men arten er sikkert alm. i hele landet.

3. *Misumena* Latreille, 1804.

Carapace har kun få og meget korte børster. 1. øjerække er stærkere recurv end bageste, og 1. rækkes øjne er lidt større end 2. rækkes. De laterale øjne sidder parvis på lave valke. Midterøjnenes trapez er næsten kvadratisk. Afstandene mellem øjnene i 2. række er lige store, medens afstanden mellem forreste midterøjne er lidt længere end mellem forreste midter- og sideøjne. Clypeus er næsten lige så høj som afstanden mellem forreste midterøjne.

Hos ♀ er 1. tibia forsynet med 6 el. flere par ventrale robuste torne. Hos ♂ savner tibia og metatarse ventrale torne el. disse er reduceret til almindelige hår.

Medens bagkroppen hos ♀ har den for fam. karakteristiske form, er bagkroppen hos ♂ slankere, tydeligt længere end bred. Til denne slægt hører kun een dansk art.

M. vatia (Clerck, 1757).

(*Misumena calysina* Tullgren 1944 p. 68, fig. 121–123; *M. vatia* Locket & Millidge 1951 p. 174, fig. 88).

♀: Kroppen c. 7,6 mm lang, carapace c. 3,1 mm bred. Arten kan være hvidlig, gullig, grønlig, næsten altid med et grønligt skær. Den grønne farve forsvinder hurtigt ved opbevaring i sprit. Carapace har et lyst, mediant længdebånd, der går fra randen af clypeus til begyndelsen af carapaces caudale skråning. Båndet er lige så bredt som øjefeltet. Bag dette ses en mørkere tegning som et bredt hjerteformet blad med en tvedelt stilk, der når frem mellem bageste midterøjne. De brede lateralbånd er brune el. olivengrønne, på inder siden takkede og udadtil begrænset af en smal, lys randlinie. Alle øjne er omgivet af lyse ringe. Langs randen af clypeus sidder en række korte børster.

Frontalt er mandiblerne hvidlige med basale, langagtige, mørke pletter og helt mørke ydersider. Maxillerne hælder stærkt ind mod labium, der er længere end bred og basalt lidt indknebet. Sternum er lidt længere end bred, har procurv forrand, og den caudale spids er meget lille. Benene er ensfarvet, lyst brunlige, tarserne mørkest. Af ventrale torne har 1. tibia som regel 6 par; men i bageste række er antallet af torne gerne noget reduceret, hvorimod 1. metatarse har 7 el. 8 hele par robuste torne.

Bagkroppen er ensfarvet; men c. $\frac{1}{3}$ af ♀♀ har en bred, karmoisinrød streg, bagtil gerne opløst i pletter,

langs hver af de dorsale siderande strækkende sig til lidt bag midten. Spindevorterne er mørkere end bugen. Fra disse danner 6 par mørke, sclerotiserede punkter 2 næsten parallelle rækker hen mod petiolus.

Fig. 26. *Misumena vatia* ♀: Epigynet.

Epigynet (fig. 26) er kun lidt udformet og meget svagt sclerotiseret. Den tynde, sclerotiserede bue, der fortil afgrænser den brede, flade grube, kan være vanskelig at se. De mørke, bagud konvergerende, spalteformede parringsåbninger, der udgår fra grubens forreste, laterale hjørner, ses altid tydeligt.

♂: Kroppen c. 3,3 mm lang, carapace c. 1,6 mm bred. ♂ er helt igennem mørkere end ♀, men altid med et grønligt skær. Carapace er mørkt rødbrun uden lys randlinie, og det mediane bånd er smallere end øjefeltet. De lyse ringe om sideøjnene og bageste midterøjne er så brede, at de smelter sammen. Mandiblerne er ensfarvet brune, lidt lysere end carapace. Maxillerne er lysebrune med lyse spidser. Labium og sternum mørkebrune. Benene brune, 1. & 2. benpar mørkest. Den basale halvdel af 1. & 2. benpars tibia og metatars er lysere end den apicale. De parvise, ventrale torne på 1. & 2. tibia er erstattet af talrige, tynde børster. På metatarserne er de tilsvarende børster grovere.

Bagkroppen er oval, ret slank. Forholdet mellem bredde og længde er som 2 til 3. Farven er hvidgul, dorsalt prydet med 2 parallelle, bugtede, karmoisinrøde længdestriber (fig. 27). Langs de dorsale siderande

Fig. 27. *Misumena vatia* ♂:
Bagkroppens dorsale side.

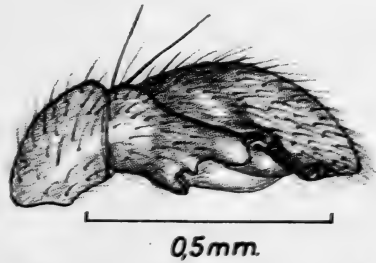

Fig. 28. *Misumena vatia* ♂:
Højre palpes yderside.

strækker sig en bred streg af samme røde farve. På bugen foran epigastralfuren ses en rødbrun rektangulær plet, hvis hjørner er trukket ud i lange spidser. I denne plet ses 2 mindre, lyse, ovale pletter. Lidt bag epigastralfuren begynder et sortebrunt, rektangulært felt, der strækker sig næsten hen til spindevorterne. På langs af bugen ses 4 punktrækker. De 2 yderste rækker afgrænser feltet til siderne og består hver af mange prikker, medens det mediane par dannes af 4–5 par prikker.

Set fra siden er palpens tibia bredere end lang (fig. 28), og er forsynet med 2 brede, apicale apophyser. Den laterale er længere end selve tibia og ender i en klolignende, lidt udadbøjet spids. Den ventrale er, set fra undersiden, kort, bredere end lang, apicalt lige afskåret. Mellem apophyserne ses en lille, trekantet tand.

Misumena vatia træffes ofte i blomster, hvor den er vanskelig at se, da dens farve ofte falder sammen med blomstens. Man har heraf draget den slutning, at den var i stand til at skifte farve efter omgivelserne. Dette trænger dog nok til en nøjere undersøgelse. At forskellige individer af samme køn kan have forskellige farve (hvidlig, gullig, grønlig) er en kendsgerning; men det kan være et aldersfænomen. Om dyrene, som andre har ment, opsøger blomster, hvis farve falder sammen med deres egen, er en anden hypotese.

♂♂ ad. er fundet fra maj til juli, ♀♀ ad. fra maj til oktober. Her i landet kendes arten fra Bornholm (Gudhjem), Sjælland (Grib Skov, Strødam, Nøddebo, Stenholtsvang, Københavns omegn), Falster (Kortzelitse), Lolland (Frejlev Skov), Fyn (Lundeborg), Jylland (Hald, Randers omegn, Strandkjær v. Molslaboratoriet), Als (Sønderskoven).

4. *Xysticus* C. L. Koch, 1835.

Frontalt er carapace ret bred og næsten lige afskåret, dorsalt prydet med et lyst, mediant længdebånd (fig. 29). I dette, lige bag øjefeltet, ses en stor, mørk, kile- el. spadeformet plet, hvis spids strækker sig kortere el. længere bagud. Clypeus er vertikal, væbnet med 7 el. flere lange, stive, fremadrettede børster. Begge øjerækker er recurve. I forreste øjerække er midterøjnene meget mindre end sideøjnene, der er de største af alle øjnene. Afstanden mellem midterøjnene er oftest større end mellem midter- og sideøjne. Afstandene mellem bageste rækkes øjne er enten lige store el. mindst mellem midterøjnene. Bageste midterøjne er noget mindre end bageste sideøjne. Midterøjnenes trapez er næsten kvadratisk el. bredere end langt. Sideøjnene

sidder på ret store forhøjninger, der støder så meget sammen basalt, at de danner en valk med 2 lave toppe.

Bagkroppen er fortil afsmalnet og bagtil afrundet. Dorsalt er den prydet med en svagt tandet, bladlig-

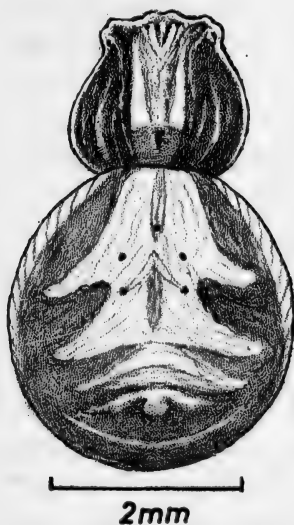

Fig. 29. *Xysticus cristatus* ♀: For- og bagkroppens dorsalside.

nende tegning. De dorsale mønstre på for- og bagkroppen er hovedsagelig ens hos alle danske arter.

Benene er forholdsvis korte, kraftige og rigeligt forsynet med torne. På 1. tibia findes således 4 el. flere par ventrale torne. Hos ♂ er palpens tarse næsten discoid, og bulben er hos de fleste danske arter udstyret med 2 stærkt sclerotiserede apophyser, den mediane og den basale. Tibia har 2 el. 3 apicale apophyser, og hos ♀ har epigynet som regel en grube med el. uden midterkøl.

Arterne er middelstore og udpræget krabbelignende. Hunnernes farve er dæmpet, medens ♂♂ gerne er mørkere og mere livligt farvet. De færdes på jorden, i bund-

vegetationen, under sten, på buske og lave planter. Her finder man også deres ægkokoner.

Fra Danmark kendes 11 arter. Will. Sørensen 1904 p. 379 nævner også *X. acerbus* Th. som fundet her i landet. Det skyldes en fejl bestemmelse af 2 subad. dyr (♂, ♀), der nu med sikkerhed kan bestemmes til *X. lanio* C. L. K. og *X. kochi* Thor.

Oversigt over arterne

1. ♂	2.
– ♀	12.
2. Palpens tibia med 3 apicale apophyser. Bulben har én kort, ventral, median apophyse	
	11. <i>X. robustus</i> (p. 96).
– Palpens tibia med 2 apicale apophyser	3.
3. Bulben med 2 ventrale apophyser	4.
– Bulben uden ventrale apophyser	11.
4. Bulbens mediane apophyse er tydeligt T-formet	5.
– Bulbens mediane apophyse er ikke T-formet	8.
5. Den basale apophyse er rende- el. skeformet	6.
– Den basale apophyse er anderledes	7.
6. Den T-formede apophyses skaft er slank, 2 × længere end bred og fremadkrummet	
	1. <i>X. cristatus</i> (p. 58).
– Den T-formede apophyses skaft er ret og lige så langt som bredt	2. <i>X. audax</i> (p. 62).
7. Den T-formede apophyses indre gren er bred og apicalt afrundet	3. <i>X. kochi</i> (p. 65).
– Begge den T-formede apophyses grene er tilspidset og den basale apophyse er knæbøjet (fig. 43)	7. <i>X. bifaceiatus</i> (p. 80).
8. Den mediane apophyse er tvegrenet, ikke T-formet (fig. 41)	6. <i>X. luctator</i> (p. 76).

- Den mediane apophyse ikke tvegrenet . . . . . 9.
- 9. Begge apophyser er klolignende, med spidserne rettet mod hinanden . . 5. *X. ulmi* (p. 72).
- Begge apophyser ikke klolignende . . . . . 10.
- 10. Den klolignende, tykke, basale apophyse er indadrettet. Den mediane fremadrettet med bred, skråt afskåret spids 8. *X. erraticus* (p. 84).
- Den basale apophyse er pigformet, den mediane båndformet med krogbøjet spids
4. *X. lanio* (p. 68).
- 11. Den nedre tibialapophyses spids tvedelt
10. *X. luctuosus* (p. 92).
- Den nedre tibialapophyse bredest apicalt, set fra siden (fig. 47), krogformet set fra undersiden (fig. 48) . . . 9. *X. sabulosus* (p. 88).
- 12. Epigynets grube tydeligt tvedelt af en længdekøl . . . . . 13.
- Epigynets grube ikke tvedelt . . . . . 18.
- 13. Længdekølen i flugt med epigynets overflade
– Længdekølen forsænket i forhold til overfladen . . . . . 17.
- 14. Kølen tungeformet, udgår fra grubens forreste rand . . . . . 15.
- Kølen ikke tungeformet . . . . . 16.
- 15. Epigynet længere end bredt. Gruberne delvis udfyldte (fig. 36) . . . . . 4. *X. lanio* (p. 68).
- Epigynet bredere end langt. Gruberne åbne (fig. 34) . . . . . 3. *X. kochi* (p. 65).
- 16. Kølens stærkt sclerotiserede rande har form som spejlvendte C-er. Den mediane frontalplet når ind på den caudale, skrå flade
1. *X. cristatus* (p. 58).
- Kølens rande rette, oftest parallelle. Frontalpletten når ikke ind på den caudale skråflade . . . . . 2. *X. audax* (p. 62).

17. Kølen bred, kun lidt forsænket. Gruberne
bønneformede ..... 6. *X. lucator* (p. 76).
– Kølen smal. Epigynet en flad kegle. Gruben
cirkelrund, åben bagtil (fig. 38) 5. *X. ulmi* (p. 72).
18. Epigynet meget længere end bredt. Gruben
kors- el. kløverbladformet 8. *X. erraticus* (p. 84).
– Epigynets grube rund el. afrundet ..... 19.
19. Epigynets grube oval ..... 20.
– Epigynets grube næsten cirkelrund ..... 21.
20. Epigynets grube svagt tværoval (fig. 42)
7. *X. bifasciatus* (p. 80).
– Epigynets grube tydelig langoval (fig. 51)
11. *X. robusfus* (p. 96).
21. Epigynets grube omgivet af en mørk, stærkt
sclerotiseret, bred, tværrynket krans. Par-
ringsåbningerne tydelige. Frontalplettens
spids lang ..... 10. *X. luctuosus* (p. 92).
– Epigynets grube omgivet af 2 cirkulære,
tynde, sclerotiserede rande, der fortil er
åbne (fig. 46). Frontalpletten afrundet bag-
til ..... 9. *X. sabulosus* (p. 88).

1. *X. cristatus* (Clerck, 1767).

(*Xysties viaticus* Tullgren 1944 p. 87, 159–161; *X. cristatus* Locket & Millidge p. 177, fig. 90, 91).

♀: Kroppen c. 5,4 mm lang, carapace c. 2,4 mm bred. Carapace er brun med smal, hvidgul randlinie. Medianbåndet har samme lyse farve og strækker sig fra randen af clypeus til petiolus. Den frontale plet er kileformet og når et stykke ned på den bageste skrå flade. Spidsen er mørkebrun og ofte uden tydelig forbindelse med den øvrige plet. Denne er fortil bredere end øjefirkanten og næsten lige så bred som medianbåndet. Pletten er

gråbrun og gerne tvedelt af en tynd, lys længdestribe. Sideflankerne er sparsomt marmoreret med lyse striber. Bagest i hver flanke er der en stor, lys, afrundet plet, der ofte står i åben forbindelse med medianbåndet.

Hele øjefeltet er hvidgult; men en brun flig fra sideflanken strækker sig ind under hver af de forreste sideøjne. Afstandene mellem bageste rækkes øjne er ens; men afstanden mellem forreste midterøjne er næsten dobbelt så stor som afstanden til sideøjnene. Carapace og mandibler er besat med spredtsiddende børster. Mandiblerne er gulbrune med store, mørkebrune, basale pletter.

Maxillerne er slanke og over $2 \times$ længere end brede, lysebrune med lyse spidser. De hælder ret stærkt ind mod den mørkebrune underlæbe, der er triangulær og længere end bred. Sternum er skjoldformet, lidt længere end bredt, og siderandene mødes bagtil i en næsten ret vinkel uden at danne en egentlig caudal spids. Farven er hvidlig brun med svage, brune partier ud for hofternes mellemrum. Fladen er ret tæt besat med brune prikker, hver med et hår.

Benenes 5 proximale led er lyst gulbrune, de 2 distale ensfarvet brune. De proximale led har dorsalt 2 brune streger, adskilt af en tynd, lysende hvid linie. Ventralt er der yderligere en lys længdelinie. På siderne er der mange brune prikker, hver med et hår el. en børste, og på 2.—4. lår en kortere lateral streg. 1. tibia har 4 par lange, ventrale torne og 1. metatars 3 par. På de øvrige tibiæ og metatarser er der færre ventrale torne.

Bagkroppens dorsale tegning (fig. 29) er gråbrun. Fra det lyse midterparti, hvori ses 5 små sclerotiserede punkter, strækker sig 3 triangulære, lyse flige ud mod randen. På siderne og et stykke ind på bugen er bag-

kroppen zebrastribet. På langs af bugen danner 4 par mørke punkter 2 næsten parallelle rækker. En mindre del af ♀♀ er så mørkt rødbrune, at de habituelt kan forveksles med ♀♀ af *X. audax*. Dette gælder især gamle

Fig. 30. *Xysticus cristatus* ♀: Epigynet.

♀♀, som findes vogtende deres ægkokon. Det er dog ikke alene en alderskarakter; thi man kan også træffe yngre dyr med denne farve.

Epigynet (fig. 30) har 2 ovale gruber, adskilt af en bred, flad midterkøl. Grubernes yderrande er utydelige; men de indre rande er skarpe, mørke, stærkt sclerotiserede og danner en figur som 2 spejlvendte C-er. Grubernes længdeakser er enten parallelle el. divergerende fremad. Afstanden fra gruberne og til epigastralfuren er altid længere end en grube.

♂: Kroppen c. 4,0 mm lang, carapace c. 2,0 mm bred. Dens farver er mere kontrastrige end hunnens. Tegningerne er mørkt rødbrune, og den lyse bundfarve er, især på bagkroppens dorsalside og i øjefeltet, helt hvide. Mønstrene svarer ret nøje til hunnens; men de 3 forreste, mørke prikker, dorsalt på bagkroppen, er meget store. Bagkroppens bugside er brun, og spinde-

vorterne er omsluttet af en hvid krans. Undtagelsesvis kan der træffes ♂♂, der er lige så blege som ♀♀.

Palpens tibia er bredere end lang (fig. 31) og har 2 apicale apophyser, en ventral og en lateral, der begge

Fig. 31. *Xysticus cristatus* ♂: Højre palpes tibia og tarse fra ventralsiden.

er brede og næsten lige så lange som tibia. Den laterale er lige fremadrettet og set fra siden lige afskåret. Den ventrale er, set fra undersiden, krummet mod inder-siden og skråt afskåret. Bulbens mediane apophyse er T-formet, og minder om en spidshakke. Skaftet er krummet fremad og er $2 \times$ længere end bredt. Tværstykkets ydre arm er kortere end skaftets bredde og den indre er mindst $3 \times$ længere end skaftets bredde. Den basale apophyse er skeformigt udhulet, tynd og gennemskinnelig. I dens bund sidder en lille, skråt udadrettet spids tand.

X. cristatus er vidt udbredt i Danmark. Den kendes fra Christiansø i øst til Sig Hede i vest og fra Bommerlund Plantage i syd til V. Vanned Sø i Thy i nord.

Den er også fundet på Kattegatsøerne Anholt, Læsø og Hirtsholmene. At den ikke er fundet på Lolland-Falster skyldes sikkert mangelfuld indsamling disse steder.

2. *X. audax* (Schrank, 1803).

(*Xysticus pini* Sørensen 1904 p. 377; Nielsen 1928, fig. 30; Brændegård 1928 p. 694; *X. audax* Tullgren 1944 p. 89, fig. 162-169; Locket & Millidge 1951 p. 179, fig. 90).

♀: Kroppen c. 5,9 mm lang, carapace c. 2,4 mm bred. Hunner af denne art er vanskelige at skelne fra ♀♀ af *X. cristatus*. Størrelsen og formen er ens hos de 2 arter. Bundfarven er hvidgul som hos *X. cristatus* og tegningerne på for- og bagkrop er næsten ens hos begge arter; men tegningerne hos *X. audax* er altid mørkt rødbrune. Undtagelsesvis kan tegningerne hos *X. cristatus* være lige så mørke, men er da af en mere grålig tone. Den frontale, mørke plet i carapaces mediane længdebånd er kun undtagelsesvis kileformet. Som regel er den bagtil spadeformet afrundet og når ikke ned på den bageste skrå flade af carapace. Selv om pletten er spadeformet, ses dog ofte et lille, mørkebrunt punkt, svarende til kileplettens spids, på den skrå flade.

De hårbærende, mørke punkter på sternum er større end hos *X. cristatus*, og det gælder også for de tilsvarende pletter på benene. Apically på lårenes dorsalside findes en stor, mørk plet, der distalt er kantet med hvidgult. Lignende pletter ses også på patellæ og tibiæ. Hos *X. cristatus* kan disse pletter også forekomme, men så er de enten mindre el. utydelige.

Bagkroppens sider er marmoreret med gråbrunt, og det samme gælder bugen. Her skjuler den gråbrune

farve næsten el. helt de 2 rækker dannet af 4 parvise, mørke, sclerotiserende punkter, der forløber næsten parallelt fra epigastralfuren hen mod spindevorterne.

Epigynet (fig. 32) er stærkere sclerotiseret og derfor mørkere end hos *X. cristatus*. Midterkølen kan variere

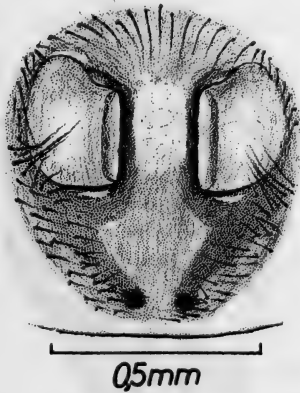

Fig. 32. *Xysticus audax* ♀: Epigynet.

noget i bredde. Dens siderande er som regel rette og parallelle, og grubernes forreste og bageste rande danner gerne en ret el. stump vinkel med kølens rande. Grubernes frontale rand har ofte en større el. mindre udbugtning. I meget sjældne tilfælde kan gruberne være triangulære med afrundede hjørner; men så er kølens sider divergerende fremad og grubernes yderande stærkt sclerotiserede og tydeligt markeret. Afstanden fra grubernes bagrand og til epigastralfuren er mindre el. højst lig en grubes længde.

♂: Kroppen c. 4,1 mm lang, carapace c. 2,2 mm bred. Hannerne er helt igennem mørkere end ♀♀. Carapaces lyse randlinier er meget smalle og gerne lyst rødbrune, og det lyse medianbånd er stærkt afsmalnende på den bageste, skrå flade. Den store, mørke frontale plet er i sin caudale, smallere del begrænset af en klar, hvid,

tangformet plet, der i sin bageste, bredere del når ind på den bageste skrå flade.

Dorsalsiden på 1. & 2. benpars lår kan være ensfarvet rødbrun, patellæ og tibiæ er da lysere brune; men

Fig 33. *Xysticus audax* ♂: Højre palpes tibia & tarse fra ventralsiden.

som oftest er benene mønstret som hos ♀♀. I bagkroppens dorsale tegning har de mørke partier bredt sig stærkt på de lyses bekostning. Siderne og bugen er ligeledes mørkere end hos ♀.

Hos palpen (fig. 33) er tibia ligesom hos *X. cristatus* bredere end lang og den apicale apophyse er lige fremadrettet. Bulbens mediane, T-formede apophyse »spids-hakken« har et ret skaft, der er lige så tykt som langt. Tværstykkets ydre arm er næsten halv så lang som den indre. Denne apophyse er tydelig forskellig fra den tilsvarende hos *X. cristatus*, hvorimod den bageste apophyse i det væsentlige kun afviger ved, at den

spidse tand i dens bund er længere, kraftigere og mere lige fremadrettet.

X. audax er oftest nedbanket fra gran og fyr, men er også taget ved ketsning i bundvegetationen. Den er ofte fundet i Nordsjælland (Tisvilde, Asserbo, Hornbæk, Nøddebo, Grib-, Rude- og Frederiksdal Skov, Donse, Holte og Københavns omegn). På Fyn er den kun fundet ved Middelfart, og den kendes fra spredte forekomster i Jylland (Himmerland, Rebild Bakker, Randers omegn, Strandkjær v. Molslaboratoriet, Bommerlund Plantage).

3. *X. kochi* Thorell, 1872.

(*Xysticus kochii* Sørensen 1904 p. 376; Brændegård 1928 p. 694; Nielsen 1928 p. 412, fig. 273, 274; Tullgren 1944 p. 90, fig. 170–172, 178; *X. kochi* Locket & Millidge 1951 p. 180, fig. 90, 91).

♀: Kroppen c. 6,7 mm lang, carapace c. 3,2 mm bred. Habituel har denne art stor lighed med *X. cristatus* (se p. 58), som den let kan forveksles med. Gennemgående er den lidt større end *X. cristatus*; men farven er mørkere og mere rødbrun. Carapace's randlinie er meget smallere, og den og medianbåndets farve er mere rent hvide. Det samme gælder de øvrige lyse partier. Labium og maxillerne har samme lysebrune farve, og labiums spids er afrundet. Sternum er tydeligt længere end bredt og beklædt med spredtsiddende hår. Mønstre og tegninger er så godt som ens hos begge arter. Bagkroppens dorsale tegning er dog noget udviske hos *X. kochi*.

1. tibia har som regel 5 par ventrale torne og 1. metatarse 4 el. 5 par. Epigynet (fig. 34) er tydeligt forskellig hos de 2 arter. Hos denne art er kølen afkortet

og når aldrig helt hen til grubens bageste rand. Kølen kan dog variere lidt i længde.

♂: Kroppen c. 4,4 mm lang, carapace c. 2,4 mm bred. Mønstrene på carapace og dorsalt på bagkroppen er

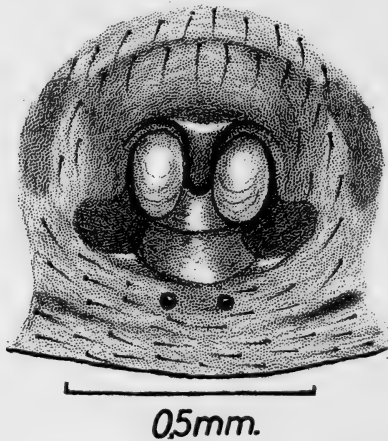

Fig. 34. *Xysticus kochi* ♀: Epigynet.

mørkt rødbrune og klart tegnede. Carapace's randlinie er endnu smallere end hos hunnen og ses kun tydeligt i den caudale runding. Alle lyse partier er hvidlige el. rent hvide. De 2 forreste benpar er meget mørkere end de 2 bageste.

Palpens tibia er bredere end lang og udstyret med 2 apicale apophyser (fig. 35). Den ventrale, der er lige så lang som selve tibia, er indadkrummet og apicalt skråt afskåret. Den ydre er lige fremadrettet og apicalt skråt afrundet.

Bulben er udstyret med 2 apophyser, der basalt næsten berører hinanden. Den mediane er T-formet, med kort, tykt skaft og et tykt tværstykke, hvis udadrettede arm er tilspidset og kort, medens den indadrettede er afrundet i spidsen og næsten $2 \times$ længere end skaftet er tykt.

X. kochi's ♀♀ findes ofte under løse sten. Hvor disse og lignende skjul savnes laver de sig en tueformet baldakin af sammenspundne græsstrå (E. Nielsen 1928 p. 412–414, fig. 273). Voksne ♀♀ er fundet fra maj til au-

Fig. 35. *Xysticus kochi* ♂: Højre palpes tibia & tarse fra ventralsiden.

gust, men voksne ♂♂ kun fra maj til sidst i juni. Den er oftest fundet nær strand- og søbredder.

Arten er antagelig almindelig i hele landet. Den kendes fra Bornholm (Melsted, Gudhjem, Salene), Sjælland (Hornbæk, Bremerholmskæret i Tisvilde Hegn, Tibirke Bakker, Frelslev Hegn, Donse, Rådvad, Hareskoven, Vallø, Bolbjerg v. Jyderup Skov), Møn (Ulfshale), Lolland Maglehøj Strand og Jylland (Svinkløv Plantage, Fjellerup Strand på nordkysten af Djursland, Strandkjær v. Molslaboratoriet, ved Mossø vest f. Emborg, Boulstrup Strand v. Odder, Resenbro nordøst f. Silkeborg).

4. *X. lanio* C. L. Koch, 1835.

(*Xysticus lateralis* Sørensen 1904 p. 376; Brændegård 1928 p. 694; *X. lanio* Tullgren 1944 p. 95, fig. 181–183; Locket & Millidge 1951 p. 181, fig. 91, 92).

♀: Kroppen c. 7 mm lang, carapace c. 3 mm bred. Carapace har en smal, hvid randlinie. Sideflankerne er gråbrune, marmoreret med hvidt især ud mod randlinien. Det mediane længdebånd har næsten parallelle sider og strækker sig til carapaces caudale rand. Den frontale plet er spadeformet, bredere end afstanden mellem bageste midterøjne. Bagtil når den ikke den caudale skrå flade og fortil ikke hen til øjefeltet; men et par hornlignende, mørke linier når ind mellem bageste midterøjne. Pletten er caudalt og lateralt omsluttet af en hvid, u-formet figur, caudalt bred, lateralt smal. En tynd, hvid medianlinie går på langs gennem pletten.

Alle øjnene er cirkelrunde og omgivet af brede, hvidgule ringe. Midterøjnenes trapez er lidt bredere end langt og bredest bagtil. Bageste midterøjne er lidt mindre end forreste, og afstanden mellem de bageste er $5\frac{1}{2} \times$ deres diameter og afstanden mellem midter- og sideøjne er lidt mindre. I forreste række er afstanden mellem midterøjnene $5 \times$ deres diameter og mellem midter- og sideøjne $3 \times$ samme mål. Clypeus er $3\frac{1}{2} \times$ så høj som forreste midterøjnes diameter og nær randen forsynet med 4 fremadrettede børster.

Mandiblerne er gråbrune med et lyst, bredt tværbånd. Maxillerne er slanke, næsten $3 \times$ længere end brede og stærkt konvergerende. De er lyse ligesom labium, der er $2 \times$ længere end bred, indsnævret i den basale $\frac{1}{3}$, og de yderste $\frac{2}{3}$ smalner jævnt af og ender i en afrundet spids. Sternum er lidt længere end bred, og

den caudale spids er kort og når ikke ind mellem 4. hoftepar. Farven er hvidgul med brede, brune rande og mange brune pletter, hver med et hår, og en større, brun plet i midten.

Ledhuden på alle lemmerne er klar hvid. Hofterne er ensfarvet brune, hofteringene brun- og hvidbrogede, lårene er hvidbrune med mange brune pletter. 1. femur har 2 dorsale længdestriber, medens 2.-4. femurs dorsale og ventrale flader er helt brune. 1. og 2. tibia har 2 brune, dorsale striber, medens 3. og 4. tibia er helt brune. Tarser og metatarser er næsten ensfarvet brune. 1. & 2. tibia har hver 5-6 par ventrale torne, og 2.-4. tibia har hver 1 dorsal torn. 1. & 2. metatarse har hver 5 par lange, robuste, ventrale torne.

Bagkroppens dorsale tegning er lys gråbrun og af næsten samme form som hos *X. cristatus* (fig. 29), men ofte næsten el. helt utydelig, især når bagkroppen er opsvulmet af æg. De 5 runde, sclerotiserede pletter er store og tydelige. Bugen er lys gråbrun med 2 parallelle længdestriber, dannet af 4 par sclerotiserede, mørke pletter. Siderne er prydet med tætte striber, dannet af mange små, brune prikker. Spindevorterne er mørkebrune.

Epigynet (fig. 36) er lidt længere end bredt. Dets grube er tvedelt af en lav, flad køl, hvis næsten parallelle siderande dannes af 2 stærkt sclerotiserede lister, der fortil danner buer, som begrænser gruberne frontalt. Afstanden fra kølens caudale spids til epigastral-furen er lige så lang som en af grubernes tværmål. Hver af gruberne er dækket af en hinde, der udgår fra grubens ydre rand, men har frie, indre rande. Der fremkommer derved 2 huler, i hvilke parringsåbningerne findes. Hos ♀♀, der lige har overstået sidste hudskifte, er hulerne tomme og farveløse; men hos ældre er de

mørkebrune, fordi de nu, antagelig efter parringen, er fyldt med et brunt secret.

♂: Kroppen c. 4,8 mm lang, carapace c. 2,5 mm bred. Hannerne er helt igennem mørkere end ♀♀. Carapaces

Fig. 36. *Xysticus lanio* ♀: Epigynet.

sideflanker og bagkroppens dorsale tegning er mørkt rødbrun. 1. femur er stærkt plettet og har dorsalt 2 brune længdestriber, 2. femur er kun brunplettet på forreste side og ellers ensfarvet brun, men med en svag, lys, dorsal længdestribe. 3. og 4. femur er næsten helt rødbrune. Patellæ har enkelte hvide pletter, og de øvrige led er helt brune. Tornbevæbningen er som hos ♀, og alle tibiae har 1 el. 2 dorsale torne.

Bagakroppens bundfarve er hvid, og det rødbrune mønster er klart med skarpe konturer. De 5 runde, sclerotiserede pletter er større end hos ♀. Siderne og bugen er helt brune el. svagt marmorert med små, lyse pletter. Spindevorterne er omgivet af en tynd, hvid krans.

Palpens tibia har 2 apicale apophyser. Den ventrale (fig. 37 A) er halv så lang som selve tibia. Den danner en bue nedad-fremad og er apicalt skråt afskåret og

trukket ud i en udadrettet spids. Den laterale apophyse (fig. 37 B) er længere end den ventrale, sammentrykt og med svagt konvergerende rande, men nær spidsen stærkt indsnævret, så den ender i en kort, lidt opadrettet spids i forlængelse af den øvre rand.

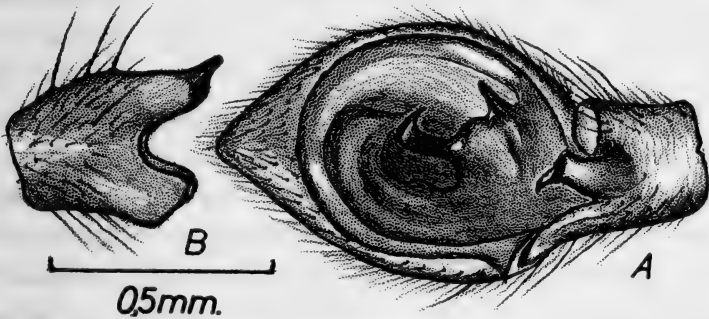

Fig. 37. *Xysticus lanio* ♂: Højre palpes tibia og tarse (A) fra ventralsiden og tibia (B) fra ydersiden.

Bulben har 2 apophyser (fig. 37 A). Den basale er pigformet og skråt fremad-indadrettet. Den mediane er båndformet, endende i en krog. Den er rettet fremad og skråt ud fra bulben. Skønt den er ret lang, er den vanskelig at få øje på, fordi den er sortebrun ligesom den del af bulben, der udgør dens baggrund.

X. lanio forekommer gerne i buske og lave træer (især ege) i skove. ♂♂ ad. er her i landet fundet fra maj til juli.

Will. Sørensen oplyser, at den forekommer ret almindeligt i alle landsdele. Af sikre lokaliteter kan kun opgives Sjælland (Asserbo, Donse, Frederiksdal Skov, Tyvekrogen, Lille Esbønderup, Bognæs Skov) og Jylland (Bistrup Skov ved Lavrbjerg).

5. *X. ulmi* (Hahn, 1831).

(*Xysticus ulmi* Sørensen 1904 p. 377; Brændegård 1928 p. 694; Nielsen 1928 p. 411, ffig. 271; Tullgren 1944 p. 93, fig. 175–177; Locket & Millidge 1951 p. 181, fig. 91, 92).

♀: Kroppen c. 6,3 mm lang, carapace c. 2,6 mm bred. Hoved- og brystdel går jævnt ud i ét, og carapace har form som hos de foregående arter. Alle øjnene er cirkelrunde og omkranset af lyse ringe. Alle sideøjnene er tydeligt større end midterøjnene. I bageste række er øjnene mindre end de tilsvarende i forreste, og afstanden mellem dem er $6 \times$ et midterøjes diameter. Bageste øjerække er længst. I forreste række er afstanden mellem midterøjnene $4 \times$ deres diameter og mellem midter- og sideøjne $3 \times$ samme mål. Midterøjnenes trapez er bredest bagtil og bredere end langt. Hele øjefeltet er hvidt el. hvidbrunt.

Det lyse, jævnt brede, mediane længdebånd strækker sig fra midten af clypeus til carapaces caudale rand. Den frontale brune plet er kileformet og så lang, at dens caudale spids når ind på den bageste skråning. Kilepletten er gråbrun, tvedelt af en smal, hvid midterlinie og marmoreret med hvide, uregelmæssige stænk. Fra kilepletten forrand udgår 2 forlængelser, der krummer sig om bageste midterøjes indersider. Kilepletten er caudalt og lateralt omgivet af en klar, hvid U-formet ramme. Denne og midterstriben har hver en række sorte børster. Den øvrige del af det mediane bånd har en svagt brunlig tone.

Sideflankernes øvre halvdel er mørkebrune, medens den nedre er lysere med en svagt grålig tone. Yderst afgrænses flankerne af en smal, sort el. sortebrun linie, der fortsætter sig fortil langs clypeus's rand.

Clypeus er $3 \times$ højere end forreste midterøjnes diameter. Mandiblerne er lodrette, af samme gråbrune farve som clypeus's nedre halvdel, marmoreret med hvidt og har et lyst, recurvt seglformet, mediant tværbælte. Maxillerne er lyse, slanke, hælder stærkt ind mod labium og er $2 \frac{1}{2} \times$ længere end brede. Labium er indsnævret i den basale $\frac{1}{3}$, derpå smalner den jævnt af, ender i en afrundet spids og er $1 \frac{1}{2} \times$ længere end bred ved basis. Den har samme farve som maxillerne.

Det skjoldformede sternum er lidt længere end bredt og ender i en kort spids, der ikke når ind mellem 4. hofte. Farven er hvid med gråbrune rande og en bred, gråbrun, lancetformet plet mediant. Overfladen er prydet med brune, runde pletter, i hvis midte der sidder et sort hår.

Hofterne er gråbrune med apicale, hvide ringe. Hofteringene er marmoreret med hvidt. Lår, patella og tibia på alle ben har samme gråbrune farve, men med hvide, dorsale og ventrale længdestriber. Lateralt er de hvidmarmoreret og overalt prydet med brune børstebærende pletter. På 3. & 4. benpar er tegningen dog utydelig. Metatarserne er brune med dorsal, hvid stribe, tarserne helt brune. 1. & 2. tibia og metatarsen her hver 5 par ventrale torne, der er længere og kraftigere på metatarserne.

I bagkroppens dorsale mønster er det lyse midterparti dominerende, helt hvidt i midten med svagt brun tone ud mod den mørkebrune rand og med 5 små sclerotiserede pletter. Af de triangulære, udadrettede flige er kun ét par udviklet bagtil. Bagest ses 2 hvide, svagt bølgede tværlinier. Det hele er omgivet af en skinnende hvid ramme.

Siderne har tætte, brune længdestriber. Bugen er hvid med meget fine prikker. Fra apigastralfuren og til

spindevorterne strækker sig 2 rækker, dannet af 4 par sclerotiserede punkter. Spindevorterne er brune. Epigynet (fig. 38) er en flad næsten cirkelrund kegle med en median grube, frontalt og lateralt omkranset af en

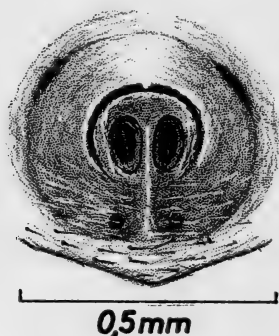

Fig. 38. *Xysticus ulmi* ♀: Epigynet.

tynd, mørk, sclerotiseret rand. Gruben er tvedelt af en lav længdekøl. I bunden af de 2 ovale gruber ses parningsåbningerne.

♂: Kroppen c. 4 mm lang, carapace c. 2 mm bred. Den er tegnet som ♀, men helt igennem meget mørkere. Dorsalbåndets kileplet er enten ikke el. kun ufuldstændigt tvedelt, og marmorering med hvide stænk savnes enten næsten el. helt, både i kilepletten og i de mørkt rødbrune sideflanker. Den hvide randlinie er tynd.

Maxillerne er lysere end den brune labium. 1. & 2. benpars lår og patella er brune. De 3 yderste led er lysebrune, ligesom 3. & 4. benpar. Tibia og metatars på 1. & 2. benpar har kun hver 4 par ventrale torne.

Det rent hvide midterparti i bagkroppens dorsale mønster er smallere end hos ♀ og omgivet af en bredere, mørkebrun indramning og bagtil er der skiftevis 2 lange og 2 korte, hvide, tværgående bølgelinier. Ran-

den er skinnende hvid. Siderne og bugen er lidt mørkere end hos ♀.

Palpens tibia (fig. 39) er bredere end lang og har 2 apicale apophyser. Set fra siden ligner den ventrale en skive, bredere end lang og apicalt afrundet. Den late-

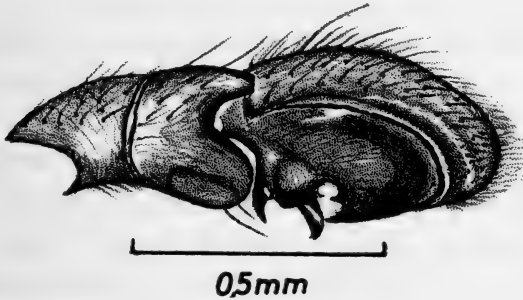

Fig. 39. *Xysticus ulmi* ♂: Højre palpe fra ydersiden.

rale er sammentrykt, kort og apicalt lige afskåret. Bulben har 2 kloformede apophyser, den mediane er størst.

X. ulmi forekommer især på humide lokaliteter, hvor den træffes i græs- og sivbevoksning. ♂♂ ad. er fundet i maj og juni, ♀♀ ad. fra sidst i maj til først i september. Da unge dyr af begge køn, før sidste hudskifte, er fundet i september, må det antages, at fuld kønsmodenhed først indtræffer næste år i maj.

Arten er aldrig fundet på Bornholm, men talrige steder på Sjælland (Asserbo Overdrev, Bremerholmkæret, Tisvilde, Uggerløse Skov, Ruderhegn, Tyvekrogen, Hareskoven, Bøllemosen, Lystofte Skov, Råd vad Dam, Jonstrup Vang, Holmegård Mose), men færre steder i det øvrige land: Møn (Ulfshale), Fyn (Hestehaven v. Bogense), Jylland (Hulsig, Langemo sen og Strandkjær v. Molslaboratoriet, Randers omegn, Funder, søen i Bygholm Skov, Frøslev Mose).

6. *X. luctator* L. Koch, 1870.

(*Xysticus luctator* Sørensen 1904 p. 375; Brændegård 1928 p. 694; *Xysticus cambridgei* Tullgren 1944 p. 85, fig. 156–158; *X. luctator* Locket & Millidge 1951 p. 183, fig. 92.

♀: Kroppen c. 10,2 mm lang, carapace c. 4,9 mm bred. Bageste øjerække er stærkere recurv end forreste. Alle øjnene er cirkelrunde og omgivet af smalle, hvide ringe. Afstanden mellem bageste midterøjne = afstanden mellem midter- og sideøjne = $5 \times$ midterøjediameteren. Afstanden mellem bageste og forreste midterøjne lidt mindre end dette mål, så øjefirkanten er lidt bredere end lang. Forreste midterøjne er mindst af alle øjnene og forreste sideøjne dobbelt så store og lidt større end bageste sideøjne. Afstanden mellem forreste midterøjne er $5 \times$ øjediameteren og afstanden til sideøjnene $3 \times$ samme mål.

Carapaces medianbånd er hvidgult med få mørkebrune stænk. Frontalpletten er lige så bred som medianbåndet, delt på langs af en tynd, lys stribe, frontalt forlænget med 2 korte, hornlignende striber, der strækker sig ind mellem bageste midterøjne. Bagtil er pletten, der er rigeligt marmorert med lyse stænk, spadeformet afrundet og når ikke ind på den caudale skråning, men er her og op langs siderne indrammet af en hvidgul U-formet rand. De brede, brune sideflanker, der også er noget marmorert, har bagest på hver side en stor, mørkebrun plet af lignende størrelse. Sideflankerne begrænses udadtil af en tynd, brun linie, og yderst er der en hvidgul randlinie, der kan variere i bredde fra individ til individ.

Clypeus er $3 \frac{1}{2} \times$ så høj som forreste midterøjnes diameter, farvet og marmorert som de brune side-

flanker og udstyret med mange, sorte, middellange børster langs randen og over denne. Mandiblerne er lodrette, farvet og marmorert som clypeus og på deres indre frontalflade rigeligt forsynet med sorte, ret korte børster.

Maxillerne er rette, undersiden med et tværgående, konkavt midterparti. De er brune, lysere mod spidsen, hælder lidt ind mod labium og er forsynet med spredtsiddende, korte, sorte børster. Labium er mørkebrun, $1 \frac{1}{2} \times$ længere end bred og forsynet med få sorte, korte børster. Sternums forreste rand er procurv. Den caudale spids kort, stumpvinklet. Overfladen er brun, marmorert med hvidgule stænk og forsynet med korte, sorte hår. Randen er ensfarvet brun.

Benenes hofter og hofteringe er brune, lidt marmorert med hvidt, især langs den apicale rand. Lår, patella og tibia hvidgule med talrige brune pletter, der dorsalt og ventralt næsten flyder sammen og er dorsalt prydet med en hvid længdestribe. En sådan findes også på metatarserne, der ellers er ensfarvet brune ligesom tarserne. 3. & 4. femur har apical-dorsalt en stor, brun plet. 1. & 2. tibia og metatarse har hver 5 par ventrale torne. Tarserne har foruden kloduske scopila i den yderste halvdel.

Bagkroppens dorsale mønster er lysebrunt med udflydende konturer. Fra den lysere midte udgår 2 par lyse, triangulære flige. Siderne har skrå længdestriber. Bugen er lys gråbrun med talrige hvide stænk. Epigynet (fig. 40) er brunt, lidt bredere end langt. Gruben er også bredere end lang og tvedelt af en bred, lav, flad længdekøl. Grubernes rande er stærkt sclerotiseret. Parringsåbningerne er spalter langs kølens sider.

♂: Kroppen c. 5,9 mm lang, carapace c. 3,2 mm bred. Den er helt igennem mørkere end ♀. Clypeus er $3 \times$ høj-

ere end forreste midterøjnes diameter. Carapaces sideflanker er mørkt rødbrune med sparsom, hvid marmorering. Den hvide randlinie er meget smal, medens den sortebrune linie, der yderst afgrænser de mørkebrune sideflanker, er bredere end hos ♀.

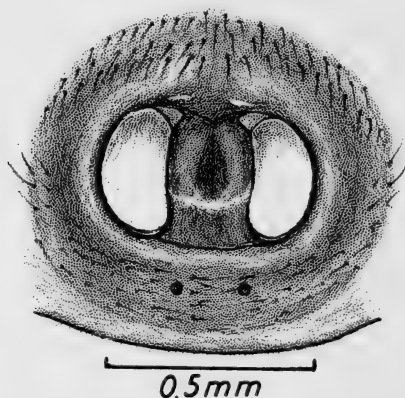

Fig. 40. *Xysticus luctator* ♀: Epigynet.

Clypeus maxiller og labium har kun få sorte børster. Sternum er uden mørke rande og har få korte, sorte hår. Lår og patella er brune, sparsomt marmoreret med lyse stænk. Kun tibia, der er lysebrun, har en tydelig dorsal, lys længdestribe. Metatarser og tarser er mørkere brune. Kloduske og scopula som hos ♀, men tyndere. 1. & 2. tibia har hver 4 par ventrale torne, 1. & 2. metatars 3 par.

Bagkroppens dorsale tegning ligner et bredt blad, er mørke- el. sortebrunt, har ikke noget egentligt lyst midterparti, men altid 3 hvide tværlinier, der er helt el. delvis afbrudt i midten. Den mørke, dorsale tegning er omgivet af en hvid bræmme med brune stænk. Bugen er mørk gråbrun, ligesom spindevorterne, der sammen med »halen« er omgivet af en tynd, hvid krans.

Palpen (fig. 41) er mørkebrun med klar, hvid ledhud.

Dens tibia har 2 apicale apophyser. Den ydre er fremadrettet, sammentrykt, i spidsen skråt afskåret. Den ventrale apophyse er tyk og kluntet, set fra ydersiden bred, buet og apicalt fremadbøjet. Fig. 41 a viser dens

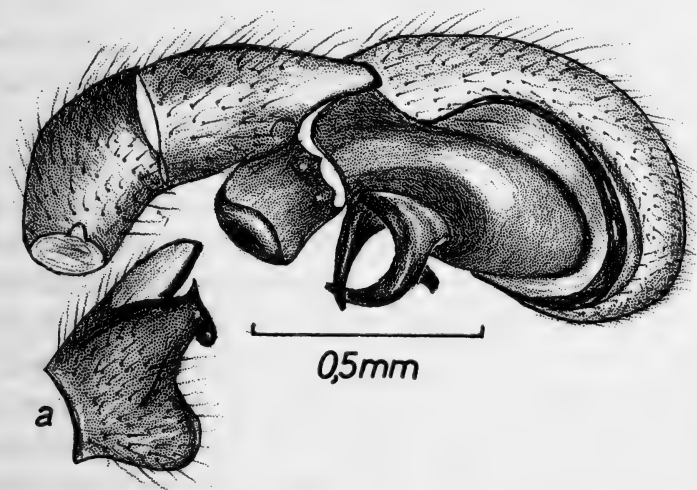

Fig. 41. *Xysticus luctator* ♂: Højre palpe ventralt, lidt fra ydersiden (a) tibia fra undersiden.

form set fra undersiden. Bulben har 2 slanke apophyser ret nær hinanden. Den basale er vertical, lidt fremadkrummet i spidsen. Den mediane er sværere og så meget tilbagebøjet, at apophysernes spidser krydser hinanden. Den er forsynet med en fremadrettet, kort sidegren.

X. luctator er den største art af denne slægt, fundet her i landet. Den er især fundet i skove. Den kendes kun fra forholdsvis få lokaliteter: Sjælland (Stenholtsvang, Danstrup Hegn, Farum, Jonstrup Vang, Charlottenlund, Vemmetofte), Falster (Resle Skov), Lolland (Frejlev, Roden Skov, Juelinge Dyrehaver nu Halsted Kloster), Jylland (Lavrbjerg).

7. *X. bifasciatus* C. L. Koch, 1837.

(*Xysticus bifasciatus* Sørensen 1904 p. 376; Brændegård 1928 p. 694; Nielsen 1928 p. 410, fig. 269; Tullgren 1944 p. 82, fig. 150–152; Locket & Millidge 1951 p. 183, fig. 91, 92).

♀: Kroppen c. 8,2 mm lang, carapace c. 3,5 mm bred. Kroppens form er som hos slægtens øvrige arter. Carapace er forsynet med en klar, hvidgul randlinie. De brede, brune sideflanker, marmoreret med lyse stænk, er på langs tredelt af en lysere, gråbrun længdestribe, der strækker sig fra det store, lyse, caudale felt og når frem under øjefeltet. Det lyse medianbånds frontalplet er spadeformet, ensfarvet brun, lige så bred som selve båndet. Pletten, der lateralt og caudalt er omgivet af en smal, hvid, U-formet rand, når kun lidt ned på den caudale, skrå flade. Et gulligt, recurvt tværbånd, foran den brune plet forbinder begge siders sideøjne indbyrdes og med hinanden. Fra dette bånd strækker sig en smal, lys, tilspidset midterstribe bagud. Den når dog aldrig længere end til frontalplettens midte; men fra plettens caudale rand strækker en brun, tilspidset stribe sig bagud og lidt ned over den caudale skråflades forreste rand.

Alle øjnene er cirkelrunde og omgivet af smalle, lyse ringe. Fra bageste midterøjnes ringe udgår en kort, lys stribe bagud. Øjefirkanten er bredere end lang, bredest bagtil. Afstanden mellem bageste midterøjne er $6 \times$ bredere end disses diameter, og afstanden til sideøjnene ubetydeligt større. Afstanden mellem forreste midterøjne er tydeligt større end afstanden til sideøjnene.

Clypeus er $6 \times$ højere end forreste midterøjnes diameter og er marmoreret med lyse stænk. Den er langs randen og oven over denne forsynet med sorte børster,

der basalt er omgivet af lyse ringe. Mandiblerne er brune og marmoreret med lyse pletter og stænk. Frontalt er de forsynet med sorte børster.

Maxillerne er rette, slanke, c. $3 \times$ længere end brede og hælder svagt ind mod labium, der er $1 \frac{1}{2} \times$ længere end bred. Både labium og maxiller er brune basalt, men bliver lysere ud mod spidserne. De er forsynet med spredte, sorte, børsteagtige hår.

Sternum er skjoldformet. Den forreste rand er svagt procurv og caudalt uden forlænget spids. Farven er lys, gulbrun, mørkere ud mod randen, og forsynet med sorte, børsteagtige hår. Benene er brune, lårene har en ventral, hvid længdestribe og er desuden, ligesom patella, tibia og metatarse på alle benene, prydet med dorsale og laterale, hvide striber. Lårenes frontalsider er lysere med små brune pletter. 1. lårs forside har foruden de små pletter 3 større og er rigeligt forsynet med sorte hår og børster. Tarserne er helt brune. 1. & 2. tibia har 4–6 par ventrale torne, 1. & 2. metatarse 5 par.

Bagkroppens dorsale tegning er gråbrun med lys midte og bagest 3–4 lyse tværstriber. Siderne er hvide med tynde, mørke længde- og tværstriber. Længdestriberne er øverst og bøjer bagtil opad og går tværs over dorsalsiden foran de gråbrune spindevorter, hvis forreste par hver har en basal, sortebrun plet på inder-siden.

Undersiden er hvid med mange små, brune pletter. 4 par større pletter danner 2 parallelle længderækker. Det brune epigynt stærkt sclerotiserede partier er mørke- el. sortebrune (fig. 42). Gruben kan variere lidt både i størrelse og form. Den kan være cirkelrund, tværoval og svagt hjerteformet. Indgangene til paringskanalerne ses bagest i gruben. Lateral-caudalt for gruben ses de mørke, afrundede sædgemmer gennem

huden. Afstanden fra gruben til epigastralfuren er c. $1\frac{1}{2}$ $\times$ grubens bredde.

♂: Kroppen c. 5,8 mm lang, carapace c. 3,0 mm bred. Tegningerne på for- og bagkrop ligner hunnens i form;

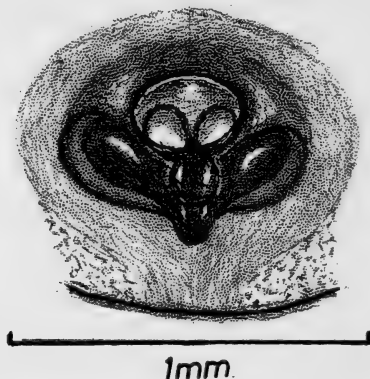

Fig. 42. *Xysticus bifasciatus* ♀: Epigynet.

men farven er mørk rødbrun. Carapaces randlinie er smal og kan være lys brunlig. Bagest i de mørke sideflanker, nær medianbåndet, ses en sortebrun plet uden tydelige konturer. Bag rygfulen er medianbåndet brunligt. Den frontale plet er kileformet, og dens hvide indramning er næsten V-formet. De korte, hvide linier i plettens frontale del er næppe synlige, men der er enkelte lyse, uregelmæssige stænk i selve pletten. Øjefirkanten er lidt bredere end lang og ubetydeligt bredere bagtil.

Sternum er lysebrun, mørkere ud mod randene. 1. & 2. tibia og metatars har hver 5 par ventrale torne, dog ofte med en enkelt overtallig torn. På forreste lårs frontalside er der 15–16 korte torne.

Bagkroppens dorsale tegning har et hvidt el. lysebrunt midterparti med brune pletter og bagest 3 hvide, let bugtede tværlinier. Hele dorsaltegningen er omgivet af en bred, hvid rand. Siderne og bugen er næsten ens-

farvet brune; men epigastralfurens rande er mørkebrune. Spindevorterne er brune, omgivet af en hvid, buget krans.

Palpens tibia har 2 apicale apophyser (fig. 43). Den ydre er sammentrykt, triangulær, lige fremadrettet og

Fig. 43. *Xysticus bifasciatus* ♂: Højre palpes tibia & tarse fra undersiden.

med afrundet spids. Den ventrale har en karakteristisk form, og set fra siden meget tyk. Bulben har 2 apophyser. Den mediane er T-formet med et kort tykt skaft, og dens indadrettede tværgren er 2 × længere end den udadrettede. Den basale er knæbøjet, danner en næsten ret vinkel og hælder fremad, så den indadrettede arm dukker frem foran den mediane apophyse.

Den træffes især i lavt græs og under sten på solrige heder. ♂♂ ad. er fundet i maj og juni; men ♀♀ ad. kan træffes til ind i august. Will. Sørensen skriver, at den

træffes i alle landsdele. Dens forekomst er dog nok temmelig spredt, og der kendes kun sikre lokaliteter fra Sjælland (Tisvilde, Asserbo, Gurre, Grib Skov, Ruderhegn, Dyrehaven, Jægerspris Nordskov), Fyn (Korinth) og Jylland (Silkeborg omegn).

8. *X. erraticus* (Blackwall, 1834).

(*Xysticus erraticus* Sørensen 1904 p. 376; Brændegård 1928 p. 694; Nielsen 1928 p. 410, fig. 270; Tullgren 1944 p. 92, fig. 173, 174, 179, 180; Locket & Millidge 1951 p. 180, fig. 90, 91).

♀: Kroppen c. 6,5 mm lang, carapace c. 3,0 mm bred. Kroppen har denne slægts form. Carapace har en smal sortebrun randlinie. Det hvidgule medianbånd er bredt med parallelle sider. Den frontale, skjoldformede plet er som regel ensfarvet rødbrun, men har undertiden hvide stænk og streger. Frontalpletten sammen med den U-formede, hvide rand udfylder hele medianbåndets bredde. Fortil omslutter den helt de bageste midterøjne, og bagtil når dens spids ned på den caudale skråning. Sideflankerne har 3 længdebånd af forskellig farve. På hver side af midterbåndet er der et ensfarvet, mørkebrunt bånd, der bagtil ender i en sortebrun plet. Udenfor dette er farven lysebrun, men yderst prydet med brun marmorering. Dette 3. længdebånd støder tæt op til randlinien. Hos meget mørke individer kan de 3 bæltter være noget utydelige.

Alle øjnene er omgivet af hvide ringe. Et hvidt, recurvt bånd forbinder begge siders sideøjne indbyrdes og med hinanden. Øjefirkanten er tydeligt bredere end lang, lidt bredere bagtil. Afstanden mellem bageste midterøjne og mellem disse og sideøjnene er $6 \times$ midterøjnenes diameter. Forreste midterøjne er lidt min-

dre end bageste og afstanden mellem dem $6 \times$ øjediometeren. Afstanden mellem forreste midter- og sideøjne er $4 \frac{1}{2} \times$ samme mål. Alle sideøjne er tydeligt større end midterøjnene.

Clypeus er $2 \frac{1}{2} \times$ højere end forreste midterøjnes diameter. Hele øjefeltet og clypeus er forsynet med mange børster, og disse har på clypeus hvide ringe om deres basis. Mandiblerne er brune og marmorert med hvidt.

Maxillerne er slanke og hælder lidt ind mod labium. De er $2 \frac{1}{2} \times$ længere end brede, medens labium er $1 \frac{1}{2} \times$ længere end bred. Både maxiller og labium er lysebrune med lysere spidser. Sternum er gulbrun med lidt mørkere rande. Formen er skjoldformet uden caudal spids. Benene er lysebrune. Lår, patella og tibia er på alle ben forsynet med en dorsal, lys længdestribe. Lårene har tillige en ventral stribe. På 3. & 4. benpar er striberne ofte lidt utydelige. 1. & 2. tibia har 4 el. 5 par ventrale torne, medens 1. & 2. metatarsen altid har 5 par. Tarsene er uden striber og mørkere end de øvrige led.

Bagkroppen er lys gulbrun. Den dorsale tegning er ofte utydelig. Når den er tydeligst er den langstrakt trapezformet med afrundede hjørner, har et stort, lyst midterparti i hvilket ses en lys hjerteplet indrammet med brunt. Caudalt i tegningen er der 2 svagt bølgede, lyse tværlinier. Siderne er hvide el. hvidlige med mange tynde, brune skråstriber, der når et stykke ind på bugens sider. Denne er i midten ensfarvet med 4 par mørke pletter i 2 parallelle længderækker.

Epigynet (fig. 44) er mørkebrunt. Gruben har næsten form som et kløverblad og er omgivet af brede, stærkt sclerotiserede rande. En rende med lignende mørkebrune rande strækker sig fra gruben bagud. Spindelvorterne er grå- el. lysebrune.

♂: Kroppen c. 4,5 mm lang, carapace c. 2,4 mm bred. De dorsale tegninger på for- og bagkrop er mørkt rødbrune, men af lignende form som hos ♀. Den ensfarvede længdestribe på hver side af carapaces medianbånd

Fig. 44. *Xysticus erraticus* ♀: Epigynet.

er mørkt rødbrunt og de caudale pletter sortebrune. Sideflankernes midterstribe er lysebrun, marmoreret med hvide stænk og korte, bugtede striber. Den yderste længdestribe er ensfarvet brun og går i ét med den sorte randlinie.

Afstanden mellem bageste midterøjne er $3 \frac{1}{2} \times$ deres diameter og afstanden mellem disse og sideøjnene af samme størrelse. Afstanden mellem forreste midterøjne er $3 \times$ deres diameter og afstanden mellem disse og sideøjnene $2 \times$ samme mål. Clypeus er $2 \times$ højere end forreste midterøjnes diameter.

Labium er mørkebrun. Sternum gulbrun. 1. & 2. benpars lår og patella er mørkebrune. 1. & 2. benpars tibia og metatars har hver 4 par ventrale torne.

Det hvide medianparti i bagkroppens dorsale tegning er delt på langs af en uregelmæssig, brun midterstribe. Bagest har medianpartiet en hvid, lidt procurv

tværstribet, og bag denne, men adskilt derfra, en lignende, lidt kortere tværstribet. Den dorsale tegning er helt omgivet af en bred, hvid ramme, der foran spindevorterne er tvedelt. Bugen er lysebrun. De brune spindevorter er omgivet af en krans af hvide pletter.

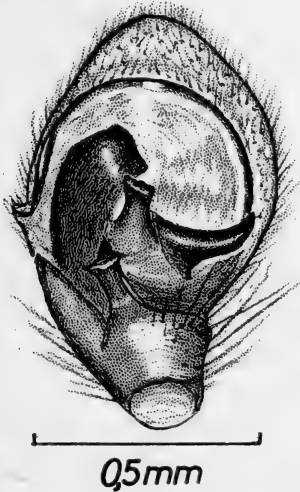

Fig. 45. *Xysticus erraticus* ♂: Højre palpes tibia & tarse fra undersiden.

Palpen er brun, dens cymbium har en dorsal, lys længdestribe. Tibia har 2 apicale apophyser (fig. 45). Den laterale er sammentrykt og jævnt tilspidset. Den ventrale sidder nær op til den laterale og har en karakteristisk form, idet den hen imod spidsen bliver bredere og derefter smalner brat af og bøjer ind mod bulben. Denne har 2 apophyser nær hinanden. Den basale er tyk og klolignende, rettet mod indersiden. Den mediane er rettet fremad og har en lidt bredere, skråt afskåret spids.

Denne art fører en skjult tilværelse under sten el. i de øverste, løse jordlag af moragtig karakter, aldrig oppe i bundvegetationen. Den hører derfor ikke til de

dyr, man fanger med ketsjer. Dette er vel forklaringen på, at Will. Sørensen 1904 p. 376 skriver: Sjælden. Kun 2 stykker er taget her i landet, i Ruderhegn, den ene en ♂ ad., i slutningen af juni.

Siden er den fundet flere steder. Den kendes fra Bornholm (Melsted, Gudhjem), Sjælland (Tibirke Bakker, Ruderhegn), Møn (Ulfshale), Jylland (Bommerlund Plantage, Ågeshøj ved Molslaboratoriet), Læsø.

Voksne ♂♂ og ♀♀ er fundet fra 25. maj til 31. juli og oftest under sten.

9. X. sabulosus (Hahn, 1831).

(Xysticus sabulosus Sørensen 1904 p. 378; Brændegård 1928 p. 694; Tullgren 1944 p. 101, fig. 194–196; Locket & Millidge 1951 p. 185, fig. 93).

♀: Kroppen c. 5,7 mm lang, carapace c. 2,7 mm bred. Den fremherskende farve er hvid, prydet med pletter i forskellige afskygninger af brunt samt enkelte sorte. Kroppen har slægtens almindelige form. Carapace har hvide, ret brede randlinier. Det mediane længdebånd er fortil så bredt som øjefeltet, men smalner af bagud. Den frontale plet er spadeformet og når ikke ind på den caudale skråning. Dens laterale sider er svagt konvekse; bagtil og langs siderne omgivet af en smal, hvid rand. Fra dens forreste rand strækker sig 3 ret korte, hvide, tilspidsede streger bagud. Frontalpletten er gråbrun og oversået med små, hvide pletter og stænk, der hver bærer en kort børste. Sideflankerne er mørkebrune langs medianbåndet, men bliver lysere ud imod randlinien; til denne er grænsen udflydende. Bagest er der 2 sorte pletter, der helt el. delvis er adskilt af en vandret, hvid stribe.

Næsten hele øjefeltet er hvidt. Øjefirkanten er bre-

dere end lang, tydelig bredest bagtil. Forreste midterøjne er lidt større end bageste, og forreste sideøjne er tydeligt større end bageste, der vender næsten lige bagud. Alle afstandene mellem øjnene i bageste række er $6 \times$ midterøjediameteren, Afstanden mellem forreste midterøjne er $c. 5 \times$ øjediameteren og afstanden mellem midter- & sideøjne $c. 3 \times$ samme mål.

Clypeus er $c. 3 \times$ højere end forreste midterøjnes diameter. Det er hvidt i midten og svagt brunlig ud til siderne. I randen sidder 14–15 lange børster, og i hele øjefeltet og langs dets sider er der rigeligere med børster end almindeligt hos slægtens øvrige arter. Mandiblerne er kraftige og har gråbrune pletter fra basis og ud til midten. Ydersiderne, spidserne og giftkrogene er sortebrune. Maxillernes yderrande er konvekse og så stærkt konvergerende, at spidserne næsten berører hinanden foran labium.

Sternum er næsten lige så bred som lang, savner egentlig caudal spids, er hvid med svag brunlig marmorering og brune rande. Lemmerne er hvide med spredte brune pletter. Dorsalt på 1. & 2. patella og tibia er pletterne sammenflydende og prydet med en hvid længdestribe. På 1. & 2. benpar er metatarserne mørkere end de indre led og tarserne helt brune. Af ventrale torne har 1. & 2. tibia 3 par + 1 basal-frontal og 1. & 2. metatars 5 par.

Bagkroppens dorsale tegning er oftest utydelig; men den typiske tegning skimtes dog gerne. Randen er gråbrun med takket yderkant. Tegningens midte er hvid med 3 par udadrettede flige, adskilt af 2 par mørke, indadrettede flige. Disse har hver en langagtig, sort plet i fligens retning. Bagtil ender midterpartiet med 3 ovale, hvide, lidt procurve pletter, indrammet med mørkebrunt. Udenom den dorsale tegning går en hvid

ramme, der er svagt stribet i rammens retning. Bugen er hvidlig med brunlig midte. Spindevorterne er brune.

Epigynet (fig. 46) har en lav, flad grube, omsluttet af en cirkulær, smal, sort, sclerotiseret rand, der er åben

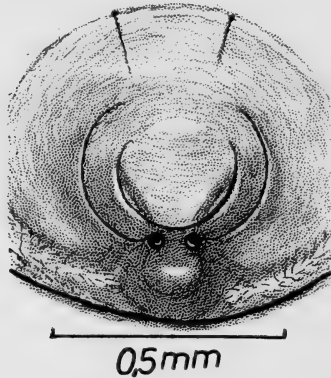

Fig. 46. *Xysticus sabulosus* ♀: Epigynet.

fortil. Parringsåbningerne findes bagtil i grubens sider. Bag gruben ses 2 små, sclerotiserede fordybninger, og fra hver af disse udgår en anden cirkulær, svagt sclerotiseret rand, der ligeledes er åben frontalt. Hele det svagt sclerotiserede epigyn er en del bredere end langt. Afstanden fra gruben til epigastralfuren er lidt mindre end grubens bredde.

♂: Kroppen c. 4,1 mm lang, carapace c. 2,1 mm bred. Dens dorsale tegning på for- og bagkrop er omtrent som hos ♀, men mørkere. Carapaces lyse randlinie er smal med en svag brun tone. Sideflankerne er svagt marmorert med hvidt. Frontalpletten er skjoldformet og forsynet med hvide stænk og mørkebrune skygger. Den hvide, V-formede rand om frontalpletten har flere mørkebrune, børstebærende pletter og en del ganske små brune stænk. På den caudale, hvide del af medianbåndet er der nogle brune skygger. Øjefirkanten er lige

så bred som lang, bredest bagtil, og hoveddelen har færre børster end hos ♀. Clypeus er 3 × højere end forreste midterøjnes diameter.

De brune pletter på benene er især på 1. & 2. benpar større og mere sammenflydende end hos ♀. Metatar-

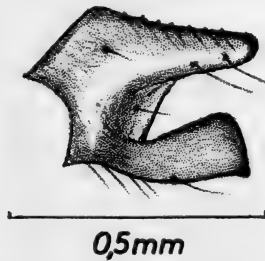

Fig. 47. *Xysticus sabulosus* ♂: Højre palpes tibia fra ydersiden.

serne på 1. & 2. benpar er helt brune, ligesom alle tarserne. 1. & 2. tibia og metatarsen har hver 4 par ventrale torne.

Den nederste del af bagkroppens sider er brune med hvide stænk. Lungedækkene er mørkebrune, og bugens midterparti er gråbrunt med mange små, hvide stænk. Spindevorterne er brune og sidder i et lille, mørkebrunt felt.

Palpernes tibia har 2 laterale apophyser (fig. 47). Den øvre er sammentrykt, jævnt afsmalnet og ender i en afrundet spids. Den nedre er, set fra siden, svagt krummet, bliver bredere ud mod spidsen, der er næsten lige afskåret. Set fra undersiden (fig. 48) er den stærkt indadkrummet i spidsen, der ender i en krog. Cymbium er brunt på dorsalsiden. Bulben er uden apophyser og fra dens apicale del udgår en basalt robust embolus, der ender i en tynd, svagt S-formet udadrettet spids.

Arten træffes på strand- og søbredder og skal også forekomme på gruset jordbund f.eks. på heder. Den

er næppe så sjælden hos os, som de få fund kunne tyde på. På grund af sin hvide, let brogede farve, og fordi den gerne ligger stille og lurer på bytte, er det meget svært at få øje på den. Den er så godt kamoufleret på

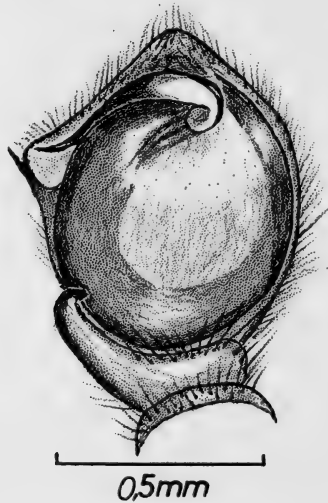

Fig. 48. *Xysticus sabulosus* ♂: Højre palpes tibia & tarse fra undersiden.

lys sand- og grusbund, at den let overses selv af øvede samlere. På mørk bund inde i landet skal der forekomme en næsten sort varietet. Kønsmodne dyr er fundet i september-oktober.

Her i landet kendes den fra Bornholm (syd f. Hasle), Sjælland (Tisvilde Strand), Jylland (v. Grenå, Blegsø i Hanstedreservatet).

10. *X. luctuosus* (Blackwall, 1831).

(*Xysticus luctuosus* + *lineatus* Sørensen 1904 p. 379; Nielsen 1929 p. 411; Brændegård 1928 p. 694; *X. luctuosus* Tullgren 1944 p. 100, fig. 190–193; Locket & Millidge 1951 p. 185, fig. 93, 94).

♀: Kroppen c. 6,5 mm lang, carapace c. 2,6 mm bred. Kroppen har slægtens almindelige form. Carapaces sider har en tydelig, hvid randlinie. Den mediane længdestribe smalner stærkt af bagtil. Dens frontale plet er skjoldformet med en sortebrun spids, der når et stykke ned på den caudale skråning. Frontalplettens sider er tydeligt konvekse og dens spids lang. Fra det hvidlige øjefelt strækker en smal, hvid midterstribe sig bagud indtil plettens spids. På begge sider af denne stribe er der en brun stribe, der frontalt krummer sig indenom og foran bageste midterøje. Frontalpletten er gråbrun og rigeligt forsynet med hvide stænk og pletter. Den er omgivet af en smal, hvid, V-formet rand, hvori der er flere børstebærende, brune pletter. Især hoveddelen er rigeligt udstyret med børster. Sideflankerne er mørkebrune og marmoreret med hvide pletter og stænk. Bagest er der en stor, sortebrun plet, der er helt el. delvis tvedelt af en hvid længdestribe.

Øjefeltet har brune, børstebærende pletter og skygger. Øjefirkanten har samme bredde for og bag og er kun lidt bredere end lang. Forreste og bageste midterøjne er næsten lige store og forreste sideøjne størst af alle øjnene. Clypeus er c. $3 \times$ højere end forreste midterøjnes diameter og har en brun rand. Mandiblerne er forholdsvis kraftige. Deres basale del er hvid- og brunmarmoreret og mediant er der en hvid, bred, seglformet, recurv tværlinie. Spidserne og giftkrogen er mørkebrune.

Maxillerne er lysebrune med lysere spidser, og i den apicale halvdel er ydersiderne konvekse. De konvergerer ind mod labium, der er mørkere end maxillerne og kun lidt længere end bred.

Sternum er lidt længere end bred og uden egentlig caudal spids. Farven er hvid, rigeligt spættet med brunt. Randen mere ensfarvet brun.

Benene er hvidgule, spættet med brune pletter, rigeligst på 1. & 2. benpar. Dorsalt er brune pletter sammenflydende, og på lår, patella og tibia ses en utydelig, dorsal, lys længdestribe. 3. & 4. lår har apicalt en bred,

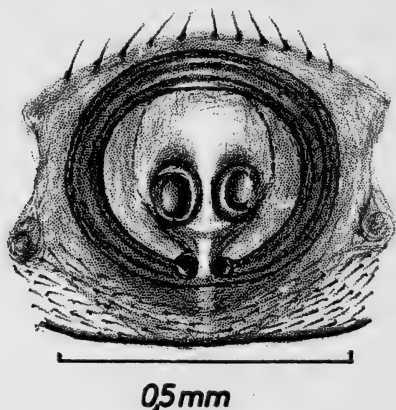

Fig. 49. *Xysticus luctuosus* ♀: Epigynet.

brun ring. Metatarserne er lysebrune el. brune, tarserne mørkere. Foruden klodusk er tarserne forsynet med scopula, hvis hæftehår aftager i længde og tæthed i proximal retning. 1. & 2. tibia og metatarse har hver 3 par + 1 ventrale torne.

Bagkroppens tegning utydelig. Randen er opløst i pletter og det lyse midterparti utydeligt. Undertiden ses en svag mørk midterstribe og nogle lyse og mørke tværlinier ses el. skimtes. Bugsiden er ensfarvet lys el. lys gråbrun. Spindevorterne farvet som bugen.

Epigynet (fig. 49) har en stor grube, der kan variere fra svagt til stærkt tværoval. Den er omgivet af en stærkt sclerotiseret, mørke- el. sortebrun, tværrynket krans. Parringsåbningerne ses tydeligt bagtil i den flade grube, hvis bund er tvedelt på langs. De laterale partier er lidt mørkere og ganske lidt hævet over midterpartiet. Bagest i grubens rand findes 2 små scleroti-

serede fordybninger. Mellem disse går gruben over i en smal, flad, bagudrettet rende. (Tullgren hævder, at jo ældre dyret er, desto mere tværoval er epigyngruben).

♂: Kroppen c. 4,5 mm lang, carapace c. 2,3 mm bred. Kroppens tegninger er omtrent som hos ♀; men farven er mørkere, brun el. sortebrun. Uden for brystdelens hvide randlinie ses ofte en meget smal, sort linie. Sideflankerne er sortebrune med få hvide stænk. Det lyse mediane længdebånd smalner så meget af bagtil, at bredden bagest kun udgør $\frac{1}{3}$ af bredden fortil. Øjefirkanten er lige så lang som bred og lige bred for og bag.

Labium er mørkebrun, maxillerne lysebrune, metatarserne lysebrune; tarserne er brune og har scopula som hos ♀. Tibia og patella har en kort, dorsal, hvid længdestribe. 1. & 2. tibia og metatarsar har hver 4 par kraftige, ventrale torne.

Bagkroppens dorsale, mørkebrune tegning er omgivet af en skinnende hvid indramning. Midterpartiet er brunt, og fra den hvide ramme strækker sig fra hver side 3 hvide tunger ind mod midten. Den forreste er bred og uregelmæssig, de 2 næste lige og smalle. Bagest er der 5–6 korte, hvide, mediane tværbånd. Det bageste af disse er lige foran »halen«. 3 hvide striber går fra hver side ind mod de forreste tværbånd. Spindevorterne er sortebrune, omgivet af en krans af hvide pletter og striber. Bugen er brun med enkelte, utydelige tværpletter.

Palpernes tibia har 2 apophyser (fig. 50). Den laterale er lige så lang som selve leddet, sammentrykt, jævnt tilspidset og dens spids når frem foran cymbiums udbugtede kant. Den anden apophyse udgår ventral-lateralt fra tibia, er robust og apicalt delt i 2 tykke, indadkrummede grene. Bulben er uden apophyse, men fra midten og ud mod indersiden ses en sclerotiseret,

svagt hvælvet flade, der apicalt har en procurv, mørk rand, der ender i en spids.

Arten er kun fundet i få eksemplarer her i landet; men lokaliteterne er spredt over alle landsdele. Den

Fig. 50. *Xysticus luctuosus* ♂: Højre palpes tibia & tarse fra undersiden.

skal især forekomme i lave buske og i bundvegetationen i skove. 1 ♀ ad. er 8/7 1920 fundet med ægkokon i et sammenspundet blad i Tisvilde (E. Nielsen leg.). Dette er den eneste omtalte biotop. Arten er fundet på følgende lokaliteter: Sjælland (Tisvilde, Hornbæk Plantage, Ulkerup Skov v. Nykøbing), Lolland (Maribo), Fyn (Brænderup), Jylland (Horsens, Skanderborg, Randers omegn).

11. *X. robustus* (Hahn, 1831).

(*Xysticus robustus* Sørensen 1904 p. 377; Brændegård 1928 p. 694; Tullgren 1944 p. 96, fig. 184–186, 1946 p. 131, fig. 275; Locket & Millidge 1951 p. 186, fig. 93, 94).

♀: Kroppen c. 10 mm lang, carapace c. 4 mm bred. Hele kroppen gør et tungt og robust indtryk. X. r. er næsten lige så stor som X. luctuosus, men har en mere afrundet og firskåret form. Carapace er sortebrun el. mørkt rødbrun, og har en tydelig, lys randlinie, ellers er den almindelige tegning udvisket og udflydende. Det gælder den skjoldformede frontalplet, som har konvekse sider og en sortebrun, median længdelinie, der bagtil ender i den caudale spids. Både frontalplet og sideflanker har spredte lyse stænk. Bagtil smalner medianbåndet af; men bagest på den skrå flade breder det sig pludselig ud til et lyst, gulligt, bredt tværbånd, der yderst er afrundet og omsluttet af en sortebrun plet.

Alle øjnene er små. Forreste og bageste midterøjne er lige store. Forreste sideøjne større end de øvrige. Øjefirkanten er bredere end lang, bredest bagtil. Clypeus er $4 \times$ højere end forreste midterøjnes diameter. Både clypeus og mandibler er brune med lysere marmorering. På mandiblernes indre forflade er der mange indadrettede, korte, kraftige børster.

Maxiller og labium er farvet som mandiblerne, men har store, lyse spidser. Sternum er brunplettet, lysere end carapace og lidt længere end bredt. Benene er stærkt brunplettet, flere af pletterne er store, og dorsalt på 1. & 2. benpars patella og tibia er der en fin, lys længdestribe, som også ses på 3. & 4. benpars tibia. Ventralt på 1. & 2. benpars tibia og metatars er der et længdebælte, dannet af mange korte torne.

Bagkroppen har ingen tydelig, dorsal tegning, men flere mørkebrune pletter på lysere bund. Nogle af disse er placeret i en krans. Bugen er lysere end ryggsiden, men også med mange mørke pletter.

De af Tullgren (1944 fig. 184) og British Spiders (1951 fig. 94 B) afbildede epigyner må være tegnet

efter subad. dyr. De er derfor ikke velegnet til at bestemme efter. Fig. 51 er tegnet efter Zoologisk Museums eneste eksemplar, et dyr der lige havde skiftet hud, hvorfor epigynet var helt lyst. De mørke toner

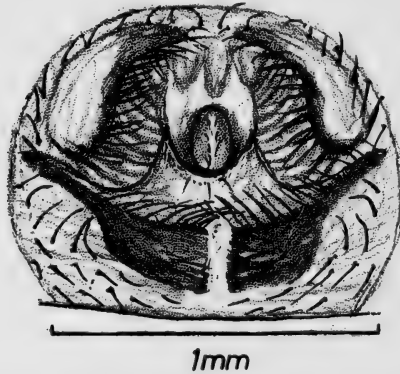

Fig. 51. *Xysticus robustus* ♀: Epigynet.

er gengivet efter Tullgrens fig. 275 (1946), der forestiller epigynet af en ad. ♀ så længe efter hudskiftet, at dyret har fået sin varige mørkebrune farve.

Epigynet er bredere end langt, og delt i en forreste og bageste del, der er omsluttet af en sortebrun, bred ramme, der er åben både for og bag. Foran midten ses den ovale grube, i hvis bund skimtes en svag længdekøl. Ud mod siderne i den forreste del består epigyntens overflade af buede rynker. På den sorte del af rammens indre rand sidder mange, grove, sorte, indadrettede hår, der delvis skjuler folderne.

♂: der ikke er fundet her i landet, skal være c. 7 mm lang og carapace c. 3,5 mm bred. Både Tullgren (1944) og Locket & Millidge (1951) har afbildet en voksen hans palpe og beskrevet ♂ som endnu mørkere end ♀. Palpens tibia har 3 apicale apophyser. Den ventrale er nedadkrummet og ender apicalt i en krog. Den nedre

laterale apophyse er lamelagtig, bred og let krummet, medens den øverste, der er næsten lige så lang som tibia, er lige, fremadrettet, mod spidsen sammentrykt og til sidst skråt afskåret, endende med en kort, dorsal spids. Bulben har en kort, median apophyse.

I Danmark er der kun fundet 2 ♀♀ ad. af denne art, begge fra Møn. Kun den med det blege epigyn findes på Zoologisk Museum. Den anden, der ifølge Will. Sørensen (1904 p. 378) var fuldt udfarvet og havde et mørkt epigyn, er sporløst forsvundet.

5. *Oxyptila* E. Simon, 1864.

Carapace er afrundet frontalt. Begge øjerækker er recurve. Midterøjnenes firkant er længere end bred og helt el. næsten rektangulær. Midterøjnene er mindre end de tilsvarende sideøjne. Forreste sideøjne størst af alle øjnene. Afstanden mellem forreste midterøjne mindre end afstanden mellem midter- og sideøjne. Alle øjnene er cirkelrunde.

Carapace har hos alle danske arter en hvid randlinie. Sideflankerne er brune. Det mediane længdebånd er lysere end sideflankerne, aldrig helt hvidt. Dets grænser mod sideflankerne er udvisket, og den frontale skjoldformede plet er utydelig el. savnes helt.

Maxillerne er slanke og hælder stærkt ind mod labium, der er triangulær med afrundet spids. Sternum er skjoldformet med kort, afrundet, caudal spids og er ikke el. kun lidt længere end bred. 1. & 2. tibia har 2 par ventrale torne, 1. & 2. metatarse 3 par, det apicale par er små.

Bagkroppen er afrundet, lige så bred som lang el. lidt bredere end lang. Det klare regelmæssige, dorsale mønster, som findes hos *Xysticus* (fig. 29) savnes, og

er erstattet af uregelmæssige, udviskede, mørke pletter, der ikke danner noget klart mønster, på den lyse bund.

Det er karakteristisk for denne slægt, at arterne er forsynet med spatel- el. kølleformede børster, der let brækker af. På randen af clypeus findes de altid, i almindelighed også på palper og ben, sjældnere på den øvrige del af kroppen. Hårbeklædningen, benene undtaget, består af korte, tykke hår, der ligner små korn. Huden på bagkroppen er rynket, og i rynkerne og mellem hårene er der gerne fyldt med detritus fra den løse jord, de oftest færdes i. Dette bidrager til at kamuflere dyrene. Det er derfor vanskeligt at få øje på dem, især da de altid trækker benene ind til kroppen og forholder sig roligt, hvis de forstyrres. Deres mørke farve og mangel på mønster bevirker, at man let opfatter dyret som en lille jordklump. Alle arterne er små dyr.

Hunnernes epigyn er ofte både svagt pigmenteret og sclerotiseret, hvilket kan gøre artsbestemmelsen vanskelig. Derimod er hannernes palper meget karakteristiske.

Af denne slægt kendes 7 danske arter.

Oversigt over arterne

1. ♂:.....	2.
– ♀:.....	8.
2. Palpens patella har en skeformet, dorsal-lateral apophyse	5. <i>O. nigrita</i> (p. 114).
– Palpens patella uden apophyse.....	3.
3. Palpens tibia har 2 apicale apophyser	
	7. <i>O. blackwalli</i> (p. 119).
– Palpens tibia har flere end 2 apicale apophyser	4.
4. Palpens tibia har 4 apicale apophyser, 3 laterale & 1 ventral	1. <i>O. atomaria</i> (p. 102).

4. Palpens tibia har 3 apicale apophyser . . . . . 5.
5. Palpens tibia har 1 lateral & 2 ventrale apophyser. Den laterale er lang, slank og skrueformet . . . . . 2. *O. praticola* (p. 105).
- Palpens tibia har 2 laterale & 1 ventral apophyse . . . . . 6.
6. Den øvre laterale apophyse er lille og næbformet. Den nedre flad, udadrettet og næsten triangulær set fra undersiden
6. *O. scabricola* (p. 116).
- Den øvre laterale apophyse er længere end den nedre . . . . . 7.
7. Den øvre, laterale apophyse er slank og følger i en svag krumning cymbiums rand
3. *O. brevipes* (p. 108).
- Den øvre, laterale apophyse har en bred, basal del, fra hvis øvre rand den længere, slanke, svagt krummede, apicale del udgår. Den nedre laterale og den ventrale er sammenvokset basalt . . . . . 4. *O. trux* (p. 111).
8. Epigynets frontale del består af en fremadrettet tungeformet forlængelse
5. *O. nigrita* (p. 114).
- Epigynet uden fremadrettet, tungeformet forlængelse . . . . . 9.
9. Epigynet er så svagt pigmenteret og sclerotiseret, at det ikke frembyder nogen karakteristisk udformning. I præpareret tilstand skrumper epigynets hud ind og derved fremkommer ofte 4 symmetrisk anbragte fordybninger el. helt andre former
6. *O. scabricola* (p. 116).
- Epigynet har en karakteristisk form . . . . . 10.
10. Epigynets grube delt af en kort midterkøl . . . . . 11.

10. Epigynets grube uden midterkøl ..... 12.
11. Epigynets grube bredere end lang
     2. *O. praticola* (p. 105).
 – Epigynets grube længere end bred
     1. *O. atomaria* (p. 102).
12. Epigynet uden egentlig grube, men med en
 længdefure mellem 2 bønneformede, brune,
 stærkt sclerotiserede dækker
     7. *O. blackwalli* (p. 119).
 – Epigynet med egentlig grube ..... 13.
13. Epigynets form som fig. 56. 3. *O. brevipes* (p. 108).
 – Epigynets form som fig. 58 .. 4. *O. trux* (p. 111).

1. *O. atomaria* (Panzer, 1801).

(*Oxyptila horticola* Sørensen 1904 p. 383; Nielsen 1928 p. 417, fig. 277; Brændegård 1928 p. 695; *O. atomaria* Tullgren 1944 p. 73, fig. 130–132; Locket & Millidge 1951 p. 193, fig. 96, 97).

♀: Kroppen c. 4,9 mm lang, carapace c. 2,2 mm bred. Carapaces brede, lyse, mediane længdebånd strækker sig hos lyse eksemplarer fra carapaces forreste til bageste rand, hos mørkere eksp. kun fra bageste øjerække. Den frontale, skjoldformede plet er brun, men lysere end sideflankerne, og forsynet med ingen el. få sma, lyse pletter. Dens laterale sider er svagt konvekse og uden skarp grænse til de mørkebrune sideflanker. Caudalt begrænses pletten af en uregelmæssig, hvid, seglformet tværstribe med enkelte små, brune pletter. Denne hvide tværstribe kan helt savnes hos mørke eksp. Hos sådanne mørke individer har frontalpletten næsten samme farve som sideflankerne. På den caudale skråflade breder det lyse bånd sig ankerformet ud til siderne, og fra ankerarmenes ender strækker et lysere

bånd sig fremad og tvedeler de mørkebrune sideflanker i næsten hele deres længde. Forrest fra frontalpletten skyder 2 mørke, hornlignende striber sig ind mellem bageste midterøjne. Sideflankerne er marmorert med lysebrune pletter.

Alle øjnene er omgivet af hvide ringe. Øjefeltet og clypeus er hvid- og brunspraglet. Forreste og bageste midterøjne er lige store og tydeligt mindre end sideøjnene.

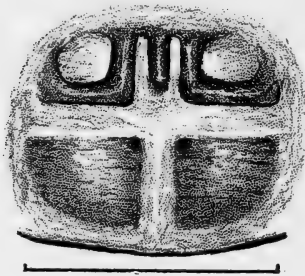
Langs randen af clypeus og på mandiblernes forside sidder en del børster med afbrudte spidser. Mandiblerne er hvid- og brunbrogede. Blandt de brune pletter bemærkes en rund, frontal plet på hver mandibel. Disse er spinkle og lidt bagudrettede. Maxillerne er lysebrune. Labium er mørkebrun og lige så bred som lang, sternum skjoldformet, lidt længere end bred, uden egentlig caudal spids. Farven er hvidgul med mørkere, brunlige rande. Ofte er der 5–7 brune pletter langs randen, undertiden tillige en mørkebrun, stjerneformet medianplet.

Benene er hvide el. lysebrune med mørkebrune pletter. 1. & 2. benpar er mørkest og har en hvid, dorsal længdestribe på femur, patella, tibia og metatarse. På 3. & 4. benpar ses denne ofte kun på tibia. Tarserne er ensfarvet brune el. lysebrune, forsynet med svage kolduske og en tynd scopula på tarsens yderste halvdel. 3. & 4. benpars tibia og metatarse uden ventrale torne

Bagkroppen er frontalt lige afskåret, omkredsen ellers afrundet og bredest lidt bag midten. Den dorsale tegning består af uregelmæssige pletter, dog danner 4 mørke pletter en recurv bue lidt bag midten. Langs randen af den dorsale overflade danner c. 12 mørkebrune pletter en mere el. mindre tydelig kreds. Bagest er bagkroppen tværrynket, og langs siderne er der

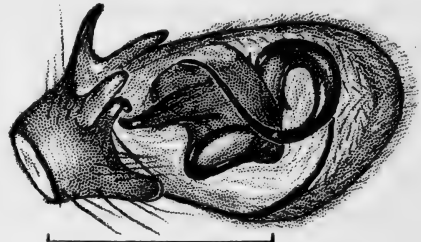
rynker med mellemliggende hvide striber. Bugen bag epigastralfuren er også tværrynket med svage, hvide og brune tværstriber. Spindevorterne er lysebrune.

Epigynets grube (fig. 52) er en longitudinal rende, fra hvis forreste rand der udgår en køl, næsten lige så

0,5mm

Fig. 52. *Oxyptila atomaria*
♀: Epigynet.

0,5mm

Fig. 53. *Oxyptila atomaria* ♂:
Højre palpes tibia & tarse fra
undersiden.

lang som gruben. På hver side af gruben ses en vinkelformet rand, i hvilken parringsåbningerne findes. Bag disse og gruben er der et bredt, lyst tværbælte og bag dette 2 store, mørke pletter, hver af form som $\frac{1}{4}$ cirkeludsnit. Under disse pletter findes sædgemmerne. Gruben, tværbæltet og mellemrummet mellem pletterne danner tilsammen et lyst kors.

♂: Kroppen c. 3,9 mm lang, carapace c. 1,8 mm bred. Den er tegnet som hos ♀, men farven er mørkere. Tornbevæbning, kloduske og scopula er også som hos ♀.

Palpens tibia har 4 apophyser, 3 laterale og 1 ventral (fig. 53). Af disse kan den ene laterale ikke med rette betegnes som apical, da den har sit udspring nær tibias midte (ses tydeligst fra siden). Denne, der på indersiden er svagt udhulet, er skråt udad- og fremadrettet. De to andre er sammentrykte og lamelagtige. Den øvre er skråt afrundet, den nedre har en bredt af-

rundet spids. Den ventrale apophyse er nedadkrummet, udadrettet og ender i en krog.

Cymbium er brun el. mørkebrun og apicalt bredt afrundet. Embolus er, set fra undersiden, lang og krummer sig S-formet hen over bulben. Basalt er embolus tyk, bliver efterhånden tyndere og ender i en trådfin spids på bulbens yderside. Bulben har en slank, kegleformet, apicalt lidt krummet apophyse, der udgår fra bulbens midte. Den svarer til den mediane hos *Xysticus*.

Denne art er især fundet på jorden i klitter, heder og skove under lyng, græs og lav vegetation, hvor den skjuler sig i detritus og under lav.

Her i landet er den fundet på Bornholm (Hammeren, Hammershus, Gudhjem, Melsted, Randkleve), Sjælland (Hornbæk Pl., Egebæk Vang, Tegelstrup Hegn, stengærdet syd for Hareskoven, Geel Skov, Lyngby Mose), Møn (Ulfshale), Jylland (Onsild, Fjellerup Strand, Bækkelund, Lund Hede v. Herning).

2. *O. praticola* (C. L. Koch, 1837).

(*Oxyptila praticola* Sørensen 384; Brændegårs 1928 p. 695; Nielsen 1928 p. 415, fig. 275, 276; Tullgren 1944 p. 78, fig. 144–146; Locket & Millidge 1951 p. 190, fig. 96, 97).

♀: Kroppen c. 4,7 mm lang, carapace c. 1,9 mm bred. Carapaces dorsale medianbånd når fra for- til bagrand. Fortil er det lige så bredt som øjefeltet, men smalner af hen mod den caudale, skrå flade. Her breder det sig pludseligt ud, og bagtil udfylder det hele carapaces bredde. Den frontale, skjoldformede plets grænser er udflydende og er ikke skrappt adskilt fra sideflankerne. Frontalpletten er stærkt marmorert med hvide stre-

ger. Fortil strækker et par korte, mørkebrune linier sig frem mellem bageste midterøjne. Sideflankerne er mørkebrune, men med et lysere, marmoreret længdebånd, der bagest ender i en lys, rund plet.

I bageste række er afstanden mellem midterøjnene $3 \times$ længere end øjediameteren og mellem midter- og sideøjnene $4 \times$ samme mål. I forreste række er afstanden mellem midter- og sideøjne kun $2 \times$ så lang som midterøjnenes diameter.

Clypeus er mindst $2 \times$ højere end forreste midterøjnes diameter, og langs dets rand er der en række børster med afstumpet spids. Mandiblerne er mørkebrune med en recurv, seglformet, lys tværstribе og frontalt beklædt med mange, lyse børster med afstumpet spids. Maxillerne er lysebrune med konkav yderrand og er $2 \times$ længere end brede. Labium er mørkebrun, lige så lang som bred og let indknebet basalt.

Sternum kan være hvid, el. lysebrun med hvide stænk og prydet med en brun medianplet og 7 brune randpletter. Disse kan være forbundet med brune streger.

Benene er stærkt brogede, lårenes basale halvdel er lysebrune og derfra indtil tarserne prydet med hvide og brune pletter, de brune danner ofte ringe. De brune tarser har scopula og svagt udviklet kloduske. 1. & 2. tibia har 3 par ventrale torne; men det apicale par er korte og spinkle.

Bagkroppens dorsalside er lysebrun og prydet med mange mørkebrune og en del små, hvide pletter. De hvide er talrigst langs randen. Bagest danner de mørkebrune pletter uregelmæssige tværrækker. Siderne er forsynet med skrå rynker og hvide skrålinier. Partiet om epigynet er gulbrunt og bag apigastalfuren mørkebrun med tværrækker af lyse pletter. Spindevorterne og »halen« er gulbrune.

Epigynet (fig. 54) er bredere end langt og har en stor, afrundet, tværoval grube, delvis tvedelt af en tungeformet køl. Parringsåbningerne er store og har plads på hver sin side af kølen.

♂: Kroppen c. 3,4 mm lang, carapace c. 1,7 mm bred.

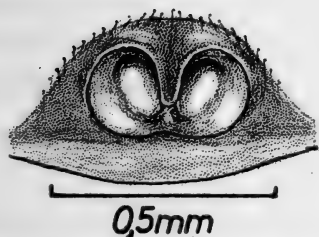

Fig. 54. *Oxyptila praticola*
♀: Epigynet.

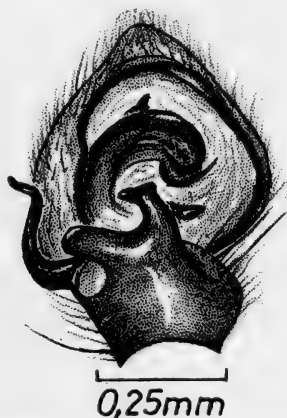

Fig. 55. *Oxyptila praticola*
♂: Højre palpes tibia & tarse fra undersiden.

Form, farve og tegning som hos ♀. I bageste øjerække er afstanden mellem midterøjnene $2\frac{1}{2} \times$ øjediameteren.

Palpens tibia er bredere end lang og har 3 apicale apophyser: 1 lateral og 2 ventrale (fig. 55). Den laterale er lang og slank, nær basis bøjet nedad i en næsten ret vinkel, og vrider sig derpå i en langstrakt skrue ned langs cymbiums yderside. Den ydre ventrale er fladtrykt, bredt afrundet apicalt og rettet skråt udad mod ydersiden. Den median-ventrale er slankere, først krummet nedad, derpå op mod bulbens midte, hvor den ender i en karakteristisk, bred spids. Foruden den C-formede, brede, mørke, stærkt sclerotiserede liste, der krummer sig omkring bulbens midte, er der en let krummet, jævnt tilspidset, indadrettet apophyse, der

udgår fra bulbens midte. Den rager frem under den ventral-mediane tibialapophyse. Cymbium er lige så bred som lang med afrundet spids.

Arten træffes ofte i detritus og i bundvegetationen; men er også nedbanket fra nåle- og løvtræer, ligesom den er fundet med sin ægkokon i mandshøjde på et bøgeblad i en gruppe vanris (Nielsen 1928 p. 415, fig. 275). ♂♂ ad. er fundet fra maj til august og ♀♀ ad. fra juni til september.

Den er aldrig fundet på Bornholm, men kendes fra Sjælland (Springforbi, Rudersdal, Farum, Bognæs, Tystofte, Kobæk Strand), Fyn (Stengærde v. Broholm) og Jylland (Randers omegn, Hald). Arten er sikkert almindelig i alle landsdele.

3. *O. brevipes* (Hahn, 1831).

(*Oxyptila brevipes* Sørensen 1904 p. 384; Brændegård 1928 p. 695; Tullgren 1944 p. 79, fig. 147–149; Locket & Millidge 1951 p. 193, fig. 97).

♀: Kroppen c. 3,4 mm lang, carapace c. 1,7 mm bred. Det lyse medianbånd har en mørkmarmoreret, ret tydeligt afgrænset, skjoldformet frontalplet. Forrest fra denne udgår 2 korte, mørke linier, der strækker sig frem mellem de bageste midterøjne. Sideflankerne er mørkebrune, prydet med lyse pletter og radiære linier.

Alle øjnene i forreste række er større end de tilsvarende i bageste. Afstanden mellem bageste midterøjne er 3 × større end midterøjediameteren, og afstanden mellem midter- og sideøjne tydeligt større. I forreste række er afstanden mellem midterøjnene større end afstanden mellem midter- og sideøjne.

Clypeus er 2 × højere end forreste midterøjnes diameter. Mandiblerne er mørkebrune med en frontal,

hvid, seglformet, skråtstillet tværplet. Mandiblerne skråner lidt bagud. Maxiller og labium er brune med lyse spidser.

Sternum er glinsende gulbrunt, prydet med 8 brune randpletter og en oftest stjerneformet midterplet, hvis

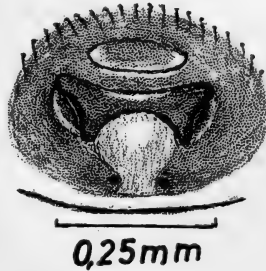

Fig. 56. *Oxyptila brevipes* ♀: Epigynet.

stråler gerne når ud til randpletterne. Benene er lysebrune, stærkt brogede med hvide og mørkebrune pletter, der ofte danner brune ringbælter og hvide smalle ringe. Tarser og metatarser er lysebrune. Tarserne er uden scopula, og kloduskene er små, bestående af korte hæftehår.

Bagkroppens dorsalside er hvid med brune skygger og brune vinkelformede tværbånd, ofte med afbrudt midte. Siderne er prydet med brune og hvide skråstriber, dannet af punkter. Bugen er næsten helt lys.

Epigynet (fig. 56) er svagt sclerotiseret. Forrest ses en tværoval, flad grube, hvis smalle, brune, sclerotiserede rand fortil er meget svag. Bag denne er der en karakteristisk formet, stærkt sclerotiseret brun flade, der nærmest kan betegnes som et rektangel med konkave sider. Den bageste side er den mest konkave. Parringsåbningerne findes ved rektanglets endesider. Længst tilbage nær epigastralfuren er der 2 brune, stærkt sclerotiserede pletter.

♂: Kroppen c. 2,8 mm lang, carapace c. 1,3 mm bred. Dens form og tegning som hos ♀, farven lidt mørkere. 1. lårpar er næsten helt mørkebrune, de øvrige kun brune distalt.

Palpen (fig. 57) har 3 apicale tibialapophyser, 2 la-

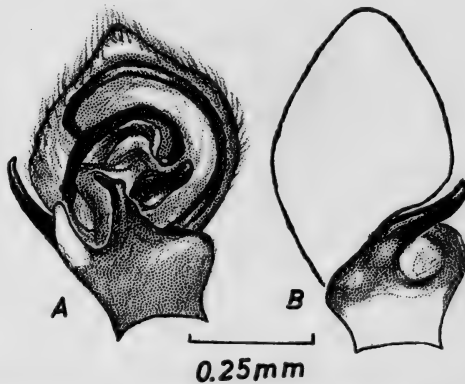

Fig. 57. *Oxyptila brevipes* ♂: Højre palpes tibia & tarse (A) fra undersiden (B) fra ydersiden.

terale og 1 ventral. Den øvre laterale er lang, slank og mørkebrun. Den følger i en svag krumning cymbiums basale yderrand (fig. 37 B). Den nedre laterale apophyse er lys, lamelagtigt sammentrykt og fremadrettet. Den ventrale apophyse er fremadrettet med en køllelignende spids.

Bulben har en bred, mørk, sclerotiseret liste, der krummer sig om bulbens midte, hvorfra der udgår en tyk, skråt indadrettet apophyse.

O. brevipes træffes især på fugtige lokaliteter. Voksne ♀♀ kan findes i marts efter overvintring, medens ♂♂ ad. først er fundet i april.

Ifølge Will. Sørensen (1904 p. 384), er den ikke sjælden på Sjælland og er taget en enkelt gang på Møn og i Roden Skov på Lolland. Af andre lokaliteter bør

nævnes Lyngby Mose (Sjælland), hvor *O. brevipes* er fundet 2 gange i marts (Lundbeck leg.) og Jylland (Esbjerg, hvor 1 ♂ ad. er fundet 25/7 1897 af Løvendal, ved Molslaboratoriet). Arten er ukendt fra de øvrige landsdele.

4. *O. trux* (Blackwall, 1846).

(*Oxyptila trux* Sørensen 1904 p. 383, Brændegård 1928 p. 695; Nielsen 1928 p. 416, fig. 277; Tullgren 1944 p. 74, fig. 133–135; Locket & Millidge 1951 p. 190, fig. 96, 97).

♀: Kroppen c. 4,1 mm lang, carapace c. 1,8 mm bred. Kroppen er bred og noget fladtrykt. Sideflankerne er gulbrune; men lige inden for den hvide randlinie er der en rødbrun stribe. En anden stribe af samme farve udgår fra bageste sideøjne. tiltager i bredde bagtil, men når kun til den caudale skrålade. Det lyse, mediane længdebånd har en lysebrun, skjoldformet frontalplet prydet med få hvide streger og stænk. Caudalt er frontalpletten begrænset af en stor, hvid V-formet plet.

Alle øjnene er omgivet af brede, hvide ringe. Om forreste midterøjne er ringene sammensmeltet. Øjefirkanten er næsten rektangulær. Forreste og bageste midterøjne er lige store og halvt så store som forreste sideøjne. I bageste række er afstanden mellem midter- og sideøjne næsten dobbelt så store som mellem midterøjnene. I forreste række er afstanden mellem midter- og sideøjne mindst.

Clypeus er $2\frac{1}{2} \times$ højere end forreste midterøjnes diameter. Mandiblerne er lysebrune, lidt mørkere mod basis. Maxiller og labium er lysebrune. Labium er lidt længere end bred med indsnævret basis.

Sternum er gulbrun med lidt mørkere rande. Benene

er lysebrune, men tarser og metatarser er mørkest. Lårene, især frontalt på 1. & 2. benpar, er prydet med mange små sorte prikker. Patella og tibia har få små, hvide pletter. Kloduskene er små og består af korte hæftehår. Scopula savnes helt.

Bagkroppen er dorsalt lysebrun, fortil og langs siderne prydet med hvidt og forsynet med en svag, lys hjertestribe, indrammet af brune pletter. På hver side af hjertestriben ses nærmest randen en brun, delvis tvedelt længdestribe. Bag midten er der flere brune tværstriber og på hver side af disse en bredere brun, uregelmæssig stribe. Siderne er forsynet med skråstriber, der øverst er hvide, nederst brune. Bugen er marmoreret med brunt.

Epigynet (fig. 58) er ofte så svagt sclerotiseret og pigmenteret at de 2 runde, mørke pletter lidt bag midten er det eneste, der ses tydeligt. Fra midten og fremad strækker sig en bred, flad rende, hvis sider bagest er begrænset af bugtede, sclerotiserede snoninger. Deres pigmentering er ofte ubetydelig, så de er vanskelige at se. Det gælder også den hjelmformede, klare hætte, der hvælver sig over renden fortil.

♂: Kroppen c. 3,4 mm lang, carapace c. 1,6 mm bred. Kroppens tegning er som hunnens, men farven mørkere. Carapaces sideflanker er næsten helt ensfarvet mørkebrune. Det samme er tilfældet med den caudale skråflade. De lyse ringe om forreste midterøjne flyder ikke sammen.

1. & 2. lårpar er brune, 3. & 4. par er kun brune i den distale halvdel. Bagkroppens dorsalside har en tydeligere hjertestribe end ♀, og de forreste sidelinier er helt tvedelte. Foran epigastralfuren ses en kvadratisk, brun flade. Den bageste del af bugen er også brun, og har 2 længderækker af lyse pletter.

Palpen (fig. 59) har 3 apicale tibialapophyser, 2 laterale og 1 ventral. Den øvre laterale apophyse består af en bred, basal del, fra hvis øvre rand der udgår en slank, svagt krummet forlængelse. Den nedre laterale

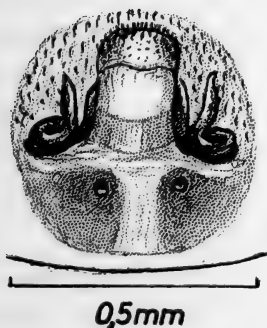

Fig. 58. *Oxyptila trux* ♀:
Epigynet.

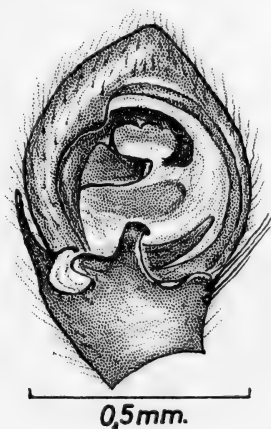

Fig. 59. *Oxyptila trux* ♂:
Højre palpes tibia & tarse
fra undersiden.

apophyse er flad og apicalt afrundet. Basalt er den sammenvokset med den ventrale apophyses basale del. Den ventrale apophyse er også flad, men ret smal og krummet fremad-opad mod bulben, hvor den ender i en krum, bred krog. Fra bulbens yderside udgår en bred processus med afrundet spids. Forbi dens basis går en krum, mørk liste, på hvis indre rand der findes 3 takker.

Voksne ♂♂ af denne art træffes fra juni til august. Sørensen (1904 p. 383) skriver, at *O. trux* forekommer nogenlunde spredt i alle landsdele. I nyere tid er den kun fundet på Bornholm (Sandkås, Melsted, Bølshavn, Spellinge Mose) og Sjælland (Grib Skov).

5. *O. nigrita* (Thorell, 1875).

(*Oxyptila nigrita* Sørensen 1904 p. 382; Brændegård 1928 p. 694; Nielsen 1928 p. 416, fig. 277; Tullgren 1944 p. 77, fig. 140–143; Locket & Millidge 1951 p. 189, fig. 94, 95).

♀: Kroppen c. 3,3 mm lang, carapace c. 1,5 mm bred. Hele kroppen er bred og noget fladtrykt. Sideflankerne er mørkebrune med svage, lysere radiære linier. Forreste halvdel af det mediane længdebånd er næsten lige så mørkt som sideflankerne. Den bageste del er lys gulbrun, smalner bagtil af og ender i en stump spids, der kun når lidt ned på den caudale skråflade.

Øjefeltet er gråbrunt med hvide, tiltrykte hår. Afstanden mellem bageste midterøjne er lidt mindre end mellem midter- og sideøjne. I forreste række er afstandene mellem øjnene ens. Forreste midterøjne er mindre end bageste.

Clypeus er $5 \times$ så høj som forreste midterøjnes diameter, og randen er forsynet med en række kølleformede børster. Mandiblerne er brune med små, lyse condyler og basalt tydeligt konvekse. Maxillerne er gulbrune, labium lysebrun og $1 \frac{1}{2} \times$ længere end bred.

Sternum er skjoldformet, skinnende gulbrun, men mørkere ud mod randen. Benene er gulbrune (1. par mørkest) uden scopula og med svagt udviklede klotuske. De ventrale torne på tibiae og metatarser er lange og kraftige.

Bagkroppen er lysegrå, dorsalt med talrige uregelmæssige, sortegrå pletter. Nogle af pletterne danner indramningen om en smal, lys hjertestribe. På hver side af denne er der en konveks række af pletter, og bag midten er der 4 mørke tvær linier.

Epigynet (fig. 60) har fortil en hvælvet, fremadrettet, lys tunge, og bag denne er der på hver side en tværgående opsvulmning. Efter æglægningen skrumper epigyets bageste, mørke parti stærkt ind, så de tværgående

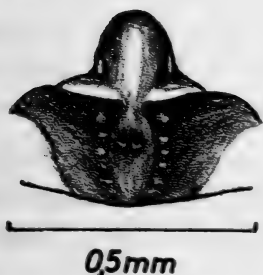

Fig. 60. *Oxyptila nigrita* ♀: Epigynet.

Fig. 61. *Oxyptila nigrita* ♂: Højre palpes patella, tibia og tarse fra undersiden.

gående opsvulmninger kommer til syne i hele deres udstrækning.

♂: Kroppen c. 3,0 mm lang, carapace c. 1,5 mm bred. Form og tegning som hos ♀; men farven er meget mørkere. Kun carapaces randlinier er lysende hvide. Den mediane længdestribe er lige så mørk som sideflankerne, men mere rødlig. Bagest på brystdelen har længdestriben en hvidlig plet. Benene er brune, men 1. & 2. lårpar er sortebrune, 3. & 4. par mørkebrune.

Palpen (fig. 61) har på patellas dorsal-apicale yderside en skeformet, kort, bred apophyse. Palpens tibia har 3 apicale apophyser. Den ventrale er T-formet.

Den nedre ydre er lys, bred og sammentrykt, medens den øvre er mørk, slank og ender i en spids, der rager op over den nedre apophyse.

Cymbium er jævnt tilspidset, tydeligt længere end bred. Embolus udspringer nær bulbens midte, krummer sig udad omkring en perpendikulær, median apophyse, løber langs el. under cymbiums rand hele bulben rundt, og ender i en fin spids på ydersiden. Embolus omkredser således bulben lidt over én gang.

Her i landet er kun fundet 2 eksemplarer af denne art: En ♂ ad. på Møn og en ♀ ad. under sten ved Arnager på Bornholm.

6. *O. scabricula* (Westring, 1851).

(*Oxyptila scabricula* Sørensen 1904 p. 382; Brændegård 1928 p. 695; Nielsen 1928 p. 415; Tullgren 1944 p. 76, fig. 32, 139; Locket & Millidge 1951 p. 188, fig. 94, 95).

♀: Kroppen c. 3,3 mm lang, carapace c. 1,7 mm bred. Clypeus, palper og ben har mange spatelformede børster. Carapace har en smal, lys randlinie. Sideflankerne er mørkt rødbrune. Det dorsale længdebånd er forrest lidt lysere end sideflankerne. Kun på den caudale skråflade er båndet helt lyst, har klare konturer og breder sig ud til begge sider, hvor det yderst forener sig med de lyse randlinier.

Alle øjnene er omgivet af sorte ringe. I bageste række er afstanden mellem midterøjnene mindre end afstanden mellem midter- og sideøjne. I forreste række er afstanden mellem midterøjnene lidt større end mellem midter- og sideøjne. Clypeus er c. 4 × højere end forreste midterøjnes diameter. Både øjefeltet og clypeus er lysebrune.

Mandiblerne er brune med lysebrune pletter. Maxillerne er lysebrune med mørke længdestriber, labium sortebrun. Sternum er lidt længere end bredt, lysebrunt med mørkere rand, og fra denne strækker der sig mørke skyggestriber ind mod midten. Benene er brune med lyse og mørke pletter. Kloduskene er kraftige, den øvrige scopula svag og når kun halvvejs ind på tarserne.

Bagkroppen er afrundet triangulær og bredest bag midten. Farven er lysebrun med antydning af en lysere hjertestribe. Bag midten findes en sortebrun tværlinie og bag den 4 svagt bølgede tværrynker. Siderne er mørkebrune, bugen lysebrun med brune pletter og streger. Spindevorterne er lysebrune og omgivet af en lysere ring.

Epigynet er upigmenteret og så tyndhudet, at det skrumper ind, når dyret præpareres. I indskrumpet tilstand kan det have et helt forskelligt udseende. Deraf kommer det formodentlig, at de tegninger, der findes hos Tullgren, Locket & Millidge, Chyzer & Kulczynski (1891 p. 100, tab. IV fig. 6 b) og Simon (tom. VI p. 807, fig. 1203) er så forskellige, at man ikke skulle tro, det forestillede epigynet af samme art. Fig. 62 er en 5. fig. af denne arts epigyn, som har størst lighed med Simons fig. Epigynet er for denne arts ♀♀ ikke noget sikkert karaktertræk.

♂: Kroppen c. 3,2 mm lang, carapace c. 1,7 mm bred. Farven er helt igennem mørkere og mere kontrastrig end hunnens. Det mediane længdebånd er tydeligt lysere end sideflankerne og forsynet med en mørkere midtstribe.

Mandiblerne har frontalt en stor, hvid plet. Sternum er hvid med en brun medianplet og en bred, mørkebrun rand med takker på indersiden. Benene er stærkt

spraglede med hvide, lyse- og mørkebrune pletter. Ledhuden er lysende hvid.

Bagkroppens omkreds er afrundet, og den mørke farve bevirker, at hjertestriben træder tydeligere frem.

Fig. 62. *Oxyptila scabricola* ♀: Epigynet.

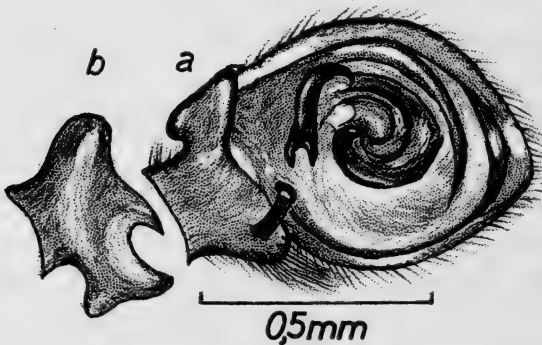

Fig. 63. *Oxyptila scabricola* ♂: Højre palpes tibia & tarse (a) fra undersiden og (b) tibia fra ydersiden.

Siderne har hvide pletter, ordnet i striber, der har retning ind mod bugens midte.

Palperne er farvet som benene, og tibia har 3 apicale apophyser, 2 laterale og 1 ventral (fig. 63). Den øvre, laterale er kort, næblignende og krummet bagud (fig. b). Den nedre er fladtrykt, lige udstående og, set fra undersiden, triangulær med afrundede hjørner. Den ventrale apophyse udgår fra tibias indre side, er rettet skråt udad og krummet op mod bulbens basale del, hvor den apicalt ender med en bred, krum spids. Bulben

har en bred, mørk, sclerotiseret liste, der udgår fra bulbens midte og krummer sig fremad, udad, bagud. Fra dennes bageste ende udgår en afladet, indadkrummet apophyse, der apicalt er bredest og tvedelt.

Arten lever især på sandede og grusede biotoper, f. eks. grå klitter, heder og i grusgrave, hver de er vanskelige at få øje på. Af denne art er der her i landet fundet 6 ♂♂ men kun 1 ♀. Hunnen blev fundet med sit ægspind (13.-7.) og 1 ♂ ad. er fundet (25.-5.).

Den er kendt fra følgende lokaliteter: Amager, Sjælland (Ravnholt, Københavns omegn), Møn (Gråryg) og Jylland (Svinkløv Plantage, Molslaboratoriet) og Fanø.

7. *O. blackwalli* Simon, 1875.

(*Oxyptila Blackwalli* Sørensen 1904 p. 382; Brændegård 1928 p. 695; Chyzer & Kulczynski 1891 p. 100, tab. IV, fig. 7 a, b; *O. blackwalli* Locket & Millidge 1951 p. 187, fig. 94, 95).

♀: Kroppen c. 3,1 mm lang, carapace c. 1,6 mm bred. Sideflankerne er rødbrune og det utydelige, mediane længdebånd gråbrunt. Forreste og bageste midterøjne er lige store.

Clypeus er 2 × højere end midterøjnenes diameter og randen er besat med kølleformede børster. Mandiblerne har samme farve som sideflankerne, maxillerne er blegbrune og labium lysebrun. Maxillerne er lidt længere end labium, der er lige så lang som bred.

Sternums frontale rand er konkav og den caudale spids kort og afrundet, farven lysebrun med en stor, median, blegbrun plet. Benene er ensfarvet lysebrune med hvid ledhud. Palperne og benene, især tarserne, er udstyret med mange, slanke kølleformede børster.

Bagkroppen er afrundet, lidt bredere end lang, farven gråbrun med mørkebrun tegning. Fortil ses en lys, afrundet plet, i hvis midte der er en hjertestribe, afgrænset af svage, brune pletter. Udenom findes flere

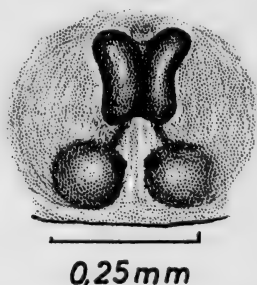

Fig. 64. *Oxyptila blackwalli* ♀: Epigynet.

mørke, buede skråstriber, der bagtil krummer sig ind over ryggen, hvor de forenes i 2 vinkelbånd. Bag disse ses flere recurve tværbånd, der er kortest bagtil. Siderne er brunplettede med få hvide pletter imellem. Bugen er lys gråbrun med svage, lysebrune tværstriber.

Epigynet (fig. 64) er tyndhudet undtagen fortil, hvor der er et mørkt, rødbrunt, stærkt sclerotiseret parti, der består af 2 hvælvede, bønneformede plader, adskilt af en smal, median længdefure. Bag denne figur ses gennem den tynde hud de 2 parringskanaler, der fører hen til hver sit kugleformede sædgemme.

♂: Hanner af denne art adskiller sig fra de øvrige danske arter ved kun at have 2 apicale tibialapophyser. Den ventrale er fremadrettet, kort og bred med en apical indbugtning. Den laterale apophyse er udadrettet, basalt bred, smalner hurtigt af, bliver slank, lang og ender i en krog. Cymbium er eliptisk og bulben uden apophyser.

Af denne art er der kun fundet 1 eksemplar (♀ ad.) her i landet, på Møn.

15. Familie Salticidae

Springspindlere.

Sprungedderkopperne har en så karakteristisk legemsform, at de vanskeligt kan forveksles med arter fra andre af spindlernes familier. Forkroppen er mas-

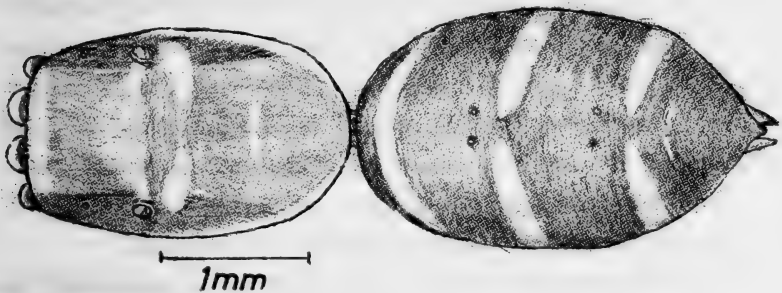

Fig. 65. *Salticus scenicus* ♀: For- og bagkroppens dorsalside.

siv, firskåren. Fronten er næsten lige afskåret, carapaces siderande omtrent rette og parallelle, kun bagtil er carapace lidt smallere og caudalt afrundet. Dorsalsiden er flad, og hoved-brystdelen går i ét uden grænsefurur. En kort rygfure eller tværgrube ses dog altid på grænsen mellem hoved- og brystdelen.

Øjnene sidder i 3 rækker (fig. 65). 1. række er frontal og består af 4 meget store, fremadrettede øjne. 2. og 3. række sidder længere tilbage og er placeret på dorsalsidens yderrande. Øjnene i 2. række er små og svarer til bageste rækkes midterøjne hos andre spindlere, hvor øjnene sidder i 2 rækker. 3. rækkes øjne er større end 2. rækkes og har plads lidt foran carapaces midte, og 2. rækkes øjne sidder næsten midtvejs mellem forreste sideøjne og bageste række. Øjnene danner en firkant, bredere end lang. Den benævnes gerne øjefirkanten, men må ikke forveksles med den øjefirkant (trapez), der hos andre familier dannes af de 4 midterøjne.

Clypeus er næsten lodret og som regel lavere end forreste midterøjnes diameter. Mandiblerne er ofte af noget forskellig form hos de 2 køn. ♂♂-nes er da længst og tillige fremadrettet. Tænderne på klofurerandene kan variere meget fra art til art.

Sternum er længere end bred. Benene forholdsvis korte og kraftige, men 1. benpar de kraftigste. Tarserne har 2 kløer og veludviklede kloduske. Scopula savnes ofte el. strækker sig højst halvvejs ind på tarserne. Hannernes palper har gerne en el. 2 tibiale apophyser og undertiden også en femoral. Bulben er primitiv sækformet. Bagkroppen er oval el. ægformet og ofte understyret med smukke, karakteristiske tegninger.

Hårbeklædningen består foruden af de almindelige hår, af flere el. færre skælagtige hår, der reflekterer sollyset og gør dem strålende at se i klart solskin. De er alle dagdyr, der ofte ses på solbeskinnede biotoper, f. eks. i den lavere vegetation, på vægge, sten, klippesider og lign.

Det er lynhurtige dyr, der både kan undgå deres fjender samt fange byttet i sikre spring. De trækker altid en sikringstråd efter sig, både når de løber, hvilket sker i små, hurtige ryk, og når de springer. Sikringstråden er vist især uundværlig for dem under spring. Dens træk vil f. eks. modvirke tyngdekraften og derved forhindre, at de falder til jorden under et spring.

De, der har beskæftiget sig med salticidernes adfærd har især interesseret sig for de frierdanse ♂♂ opfører for ♀♀ før parringen. Derimod er springernes teknik kun i ringe grad taget op til undersøgelse.

De danner aldrig fangnet, men forfærdiger altid en retræte, hvor de opholder sig, når de ikke jager. Her parrer de sig, lægger æg og overvintrer. Under et løst

stykke bark el. lignende kan man ofte finde en hel samling retræter, hver med sin el. sine beboere.

Oversigt over slægterne.

1. Øjefirkanten lidt længere end bred, sternum
2 × længere end bred, petiolus synlig fra oven, myrelignende spindlere.
  17. Synageles (p. 221).
    - (Øjefirkanten ubetydeligt bredere end lang. Sternum c. 3 × længere end bred. 2. hofte tydeligt adskilt fra 3. hofte. Myrelignende
  18. Myrmarachne (p. 224).
    - Øjefirkanten betydeligt bredere end lang. Ikke myrelignende spindlere . . . . . 2.
2. 1. tibia og metatarse uden kraftige ventrale torne; men med lange tynde hår
  1. Salticus (p. 125).
    - 1. tibia og metatarse med kraftige ventrale torne . . . . . 3.
    - 3. 1. og 2. tarse har scopula i den yderste halve længde. . . . . 4.
    - 1. og 2. tarse har kun kloduske . . . . . 5.
  4. 4. benpar kortere end 3. . . . . 16. Phlegra (p. 218).
    - 4. benpar længere end 3. 15. Aelurillus (p. 215).
  5. Øjefirkanten bredest bagtil . . . . . 6.
    - Øjefirkanten ikke bredest bagtil . . . . . 9.
  6. Ingen torne på 3. og 4. benpar. 6. Ballus (p. 160).
    - I det mindste nogle få kraftige torne på 3. og 4. benpar . . . . . 7.
  7. Bageste øjne anbragt midtvejs på carapace. Abdomen uden dorsalt længdebånd.
    5. Bianor (p. 157).
      - Bageste øjne anbragt nærmere carapaces

- front (i en afstand af 0,3–0,4 af carapaces længde). Abdomen med dorsalt længdebånd 8.
8. Abdomens dorsale længdebånd mørkere end det tilgrænsende område
14. *Dendryphantes* (p. 210).
- Abdomens dorsale længdebånd lysere end til tilgrænsende område. . . 12. *Pellenes* (p. 204).
9. Sternum meget indsnævret fortil (1. hoftepar er så nær hinanden som deres egen bredde) . . . . . 10.
- Sternum kun lidt indsnævret fortil . . . . . 11.
10. 1. patella omtrent så lang som 1. tibia.
3. *Marpissa* (p. 142).
- 1. patella betydeligt kortere end 1. tibia.
4. *Hycitia* (p. 154).
11. 4. metatarse har ikke egentlige torne; men kun kraftige hår. 4. tibia uden torne. . . . . 12.
12. 3. benpars patella + tibia omtrent så lang som 4. benpars patella + tibia. . . . . 13.
- 3. benpars patella + tibia væsentlig kortere end 4. benpars patella + tibia . . . . . 14.
13. Bageste øjne lige så store som forreste sideøjne. Bageste klofurerand med en tvespidset tand . . . . . 13. *Hasarius* (p. 207).
- Bageste øjne tydeligt mindre end forreste sideøjne. Bageste klofurerand med en udelt tand . . . . . 11. *Evarcha* (p. 196).
14. 4. tibia ca. $2-3 \times$ så lang som 3. tibia. Ydre klofurerand med en gruppe på 2–4 tænder på en lille forhøjning . . . . . 15.
- 4. tibia c. $1,5 \times$ så lang som 3. tibia. Ydre klofurerand med 1 stor og 1 lille tand (ikke på fælles forhøjning). . . . . 16.
15. 4. tibia c. $2,5-3 \times$ længere end 3. tibia. Carapace kort og bred . . . . . 10. *Attulus* (p. 191).

15. 4. tibia c. $2 \times$ længere end 3. tibia. Carapace ret slank ..... 9. *Sitticus* (p. 181).
16. Metatarserne har mange, lange og kraftige torne. 1.–3. tarse med 1 lang trichobothrie. 4. tarse med 2 lange trichobothrier.
8. *Evophrys* (p. 167).
- Metatarserne har kun få, korte og tynde torne. 1.–4. tarse med 2 lange trichobothrier.
2. *Heliophanus* (p. 134).

1. *Salticus* Latreille, 1804.

Til denne slægt hører de så almindeligt kendte, sort- og hvidstribede »Zebraspringere«, der oftest træffes på solvarme vægge og lignende steder. Deres iøjnefaldende, stribede tegninger dannes af hvide skælhår på brun el. sort bund. Det er små, langstrakte spindlere med en oval bagkrop.

Forreste midterøjne er dobbelt så store som forreste sideøjne, og øjefirkanten er $1 \frac{1}{3} \times$ bredere end lang. Mandiblerne har 2 mindre tænder på forreste og 1 stortand på bageste klofurerand. ♂'s mandibler er stærkt forlænget og fremadrettede. Sternum er fortil afsmalnet og 1. benpars tibia og metatarse uden ventrale torne.

Her i landet findes 3 arter, der let kendes på den dorsale tegning og genitalierne.

Oversigt over arterne

1. ♀	2.
– ♂	4.
2. Bagkroppens zebrastriber utydelige, da hårbeklædningen gør bagkroppen grålig. Epigynet tydeligt længere end bredt (fig. 70)	
3. <i>S. zebraneus</i> (p. 132).	

- Bagkroppens zebrastriber tydelige . . . . . 3.
- 3. Zebrastriberne er jævnt brede (fig. 65). Epigynet hjerteformet med tvedelt spids (fig. 66)
  - 1. *S. scenicus* (p. 125).
- Zebrastriberne tiltager i bredde ud mod siderne. Epigynet omvenst hjerteformet (fig. 68) . . . . . 2. *S. cingulatus* (p. 126).
- 4. Tibialapophysen er basalt bred, krum og tilspidset (fig. 67) . . . . . 1. *S. scenicus* (p. 126).
- Tibialapophysen ret el. næsten ret med afrundet spids . . . . . 5.
- 5. Tibialapophysen er skråt fremadrettet, slank og jævnt bred i hele sin længde (fig. 69)
  - 2. *S. cingulatus* (p. 129).
- Tibialapophysen er fremadrettet, bred, lamelagtig og svagt krummet (fig. 71)
  - 3. *S. zebraneus* (p. 132).

1. *S. scenicus* (Clerck, 1757).

(*Epiblemum scenicum* Sørensen 1904 p. 351; Nielsen 1928 p. 377, fig. 243, 244; Brændegård 1928 p. 691; *Salticus scenicus* Tullgren 1944 p. 19, fig. 4–7; Locket & Millidge 1951 p. 209, fig. 104, 105).

♀: Kroppen c. 5,8 mm lang, carapace c. 1,9 mm bred. Kroppens form og tegning (se fig. 65). Carapaces yderende er svagt konvekse og caudalt afrundet. Forreste øjerække er recurv og midterøjnenes diameter 2 × længere end sideøjnenes. Hoveddelen er sort, brystdelen mørkebrun, men brunsort ud mod randen. Den hvide randstribe er bred, og de 2 hvide, triangulære pletter bag ved bageste øjepar flyder ofte sammen i en recurv bue. Lige bag fronten er der en hvid svagt recurv tværstribe.

Clypeus er meget smal. Mandiblerne er mørkebrune, maxiller og labium brune med afrundede lyse spidser. Sternum er oval, næsten $2 \times$ længere end bred, og beklædt med hvide skælhår. Palperne er gulbrune og beklædt med hvide hår. Benene er også gulbrune, hvert lår har en bred, dorsal-apical, brun plet, medens tibiae og metatarser har en basal, brun ring. På 1. & 2. benpar har tarserne en tynd scopula i hele tarsens længde. Kloduskene er sorte på alle tarser. Alle ben er beklædt med lange, lyse hår; men dorsalt på 1. & 2. par er hårene mørke.

Dorsalt er bagkroppen brun, ventralt lysere. Den frontale, hvide tværstribe er seglformet, medens de øvrige tværstriber er afbrudt i midten. Disse striber er jævnt brede med lidt tilspidsede ender.

Epigynet er omgivet af et lysere hudparti. Selve epigynet (fig. 66) er mørkebrunt, stærkt sclerotiseret og har fortil en kort indbugtning, hvorved det får en hjertelignende form, der caudalt er forlænget med 2 afrundede spidser, der når ud over epigastralfuren. I epigyets midte er der en flad fordybning, og foran denne ses 2 runde gruber i hvis bund parringsåbningerne findes.

♂: Kroppen c. 4,8 mm lang, carapace c. 1,7 mm bred. Den er farvet og tegnet som ♀, men benene er lidt mørkere. De lysebrune mandibler er slanke, fremadrettede og næsten lige så lange som carapace. Giftkløerne er kun lidt kortere end grundledet. Benenes hår er længere end hos ♀.

Palperne er gulbrune, deres femur er opadkrummet og lidt længere end patella + tibia. Den apicale tibialapophyse har en bred basis, er udadkrummet og ender i en indadrettet spids, der ikke når ind til cymbium (fig. 67). Apophysens inderflade er udhulet og dorso-

basalt forsynet med en lille tand. Bulben er pæreformet og har apicalt en kort krum embolus.

S. scenicus findes gerne på solvarme biotoper: Vægge, plankeværker, træstammer, klippevægge og

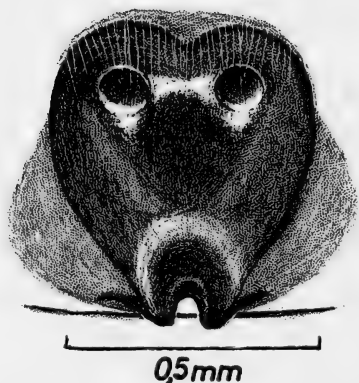

Fig. 66. *Salticus scenicus* ♀:
Epigynet.

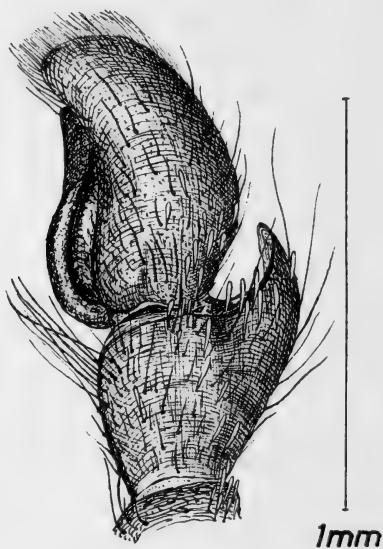

Fig. 67. *Salticus scenicus* ♂:
Højre palpes tibia og tarse
fra dorsalsiden.

stengårder. Fra ydervægge forvilder den sig ofte ind på huses indvendige vindueskarme.

På en solbeskinnet væg kan man let få lejlighed til at se dem løbe omkring for at søge bytte samt iagttage deres spring. Får spindleren øje på en flue el. et andet mindre insekt, standser den, gør front imod byttet, og det ser ud, som om den fikserer det. Derpå sniger den sig ligesom en kat ind på byttet til en afstand på 3–4 cm. Nu bevæger den sig sidelæns i en bue uden om byttet til den er lige oven over det. Så springer den. Det ser ud som om en stramning af den fastgjorte sik-

ringstråd brat standser dens fald lige ud for byttet, og som et pendul svinger spindleren nu ind mod byttet, der aldrig undgår sin skæbne.

At tyngdekraften og sikringstråden er vigtige faktorer for springets forløb er uomtvisteligt. E. Nielsen (1928 p. 377) hævder, at *S. scenicus* aldrig springer opad el. til siden, kun nedad, og det stemmer helt med foran omtalte iagttagelse.

♂♂ ad. er kun fundet fra maj til juli, ♀♀ ad. fra maj til august. Et enkelt eksemplar er dog fundet i hver af månederne sept. og okt. Det kunne tyde på, at arten overvintrer som ad.

Her i landet er *S. scenicus* måske alm. overalt. Den er fundet på Christiansø og talrige fund på Bornholm og Sjælland tyder på, at den er almindelig her; men på Lolland er den kun fundet ét sted (Maglehøj s. f. Nakskov) og ligeså på Fyn (stengærde ved Broholm). I Østjylland er den almindelig fra Bov i syd til Aalborg i nord; men i hele Vestjylland fra Skagen til Tønder er den aldrig fundet, skønt der her er samlet ret omhyggeligt på flere lokaliteter (Tranum Klit, Svinkløv Plantage, Bulbjerg, Hansted Reservat, Sig Hede). Det vestligste sted, den er fundet, er Lund i Gjellerup øst for Herning.

2. *S. cingulatus* (Panzer, 1797).

(*Epiblemum cingulatum* Sørensen 1904 p. 351; Nielsen 1928 p. 378; Brændegård 1928 p. 691; *Salticus cingulatus* Tullgren 1944 p. 19, fig. 8-10; Locket & Millidge 1951 p. 210, fig. 104, 105).

♀: Kroppen c. 5,3 mm lang, carapace c. 1,5 mm bred. *S. cingulatus* ligner meget foregående art, men er mindre, og har et svagt gråligt udseende på grund af

isprængte hvide skælhår på bagkroppens mørke partier. De dorsale tegninger på for- og bagkrop er næsten ens hos begge arter. Bag øjefirkanten har denne art dog et kryds af hvide skælhår; men da disse let brækker af, kan krydset være ufuldstændigt el. savnes helt.

Af bagkroppens hvide tværstriber er den frontale indsnævret mediant. De øvrige, der er helt afbrudt mediant, snævrer af ind mod midten, men bliver jævnt bredere ud mod siderne, så de minder om spidsvinklede trekanter.

Carapaces hoveddel er sortebrun, brystdelen mørkebrun. Mandiblerne er også mørkebrune; men maxillerne er lysebrune med brede, afrundede, hvide spidser. Labium er mørkebrun med bredt afrundet, lys spids. Sternum oval, sortebrun og beklædt med hvide skælhår. Lårene er hvide med en smal, brun, basal halvring og en bred, brun, apical ring. De øvrige led er gulbrune med brune ringe. Tarserne uden scopula, men med sorte, tæthårede kloduske.

Bugen er gråbrun. Epigynet (fig. 68) mørkebrunt med en omvendt hjerteformet, lys grube, omgivet af en bred, stærkt sclerotiseret, hjerteformet liste, hvis indre, skarpe rande rager lidt ind over grubens kanter. Frontalt er denne rand bredest og skjuler parringsåbningerne. De forreste og bageste spindevorter er mørkebrune, de midterste hvide.

♂: Kroppen c. 4,3 mm lang, carapace c. 1,6 mm bred. Den er farvet og tegnet som ♀, dog er benene mørkere og de brune ringe ikke så tydelige. På langs af bugen er der et bredt, mørkt længdebælte, fortil bredest. I dette er der 2 længderækker af små lyse punkter.

Mandiblernes form og farve er som hos foregående art; men knap så lige fremadrettet. Palperne (fig. 69) adskiller sig fra foregående arts ved, at den ydre tibial-

apophyse er ret og skråt fremadrettet. Cymbium er apicalt beklædt med korte, hvide hår. Bulben er blæreformet og apicalt trukket ud i en smal, tynd forlængelse, der ender i 2 spidser, den ydre er embolus og den indre konduktoren.

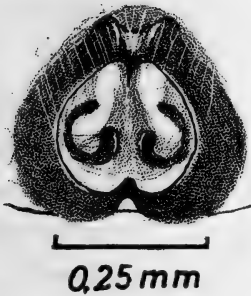

Fig. 68. *Salticus cingulatus* ♀: Epigynet.

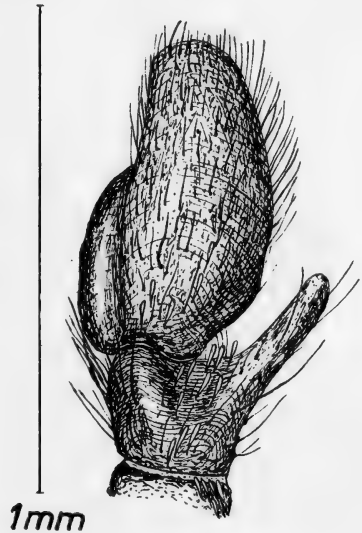

Fig. 69. *Salticus cingulatus* ♂: Højre palpes. tibia og tarse fra dorsalsiden.

♂♂ ad. er fundet fra maj til juli, ♀♀ ad. fra marts til okt. Antagelig overvintrer ♀♀ som ad. medens ♂♂ overvintrer som jun. der gennemgår sidste hudskifte i maj.

I modsætning til foregående art træffes denne art ikke på husvægge og lign. steder, men især i skove, hvor man kan finde den mellem lav på træer, under løs bark, f. eks. på hegnsplæ og lignende biotoper i det fri.

Arten er nok nogenlunde alm. i hele landet. På Bornholm er den dog kun fundet ét sted (Dueodde); men flere steder på Sjælland (Asserbo, Tisvilde, Rudersdal

Skov, Hareskoven, Farum, eneste sted i Kbh. Rosenborg, Kongelunden, Skibby, Vallø, Jungshoved Skov, Næstved, Tystofte); endnu ikke på Møn, Falster, Lolland og Fyn; men spredt i Jylland (Svinkløv Plantage, Rold Skov, Jeksen-dalen, Haverdal Pl., ved Mossø nær Emborg, Svejlbæk, Løndal, Silkeborg, Bommerlund Plantage).

3. *S. zebraneus* (C. L. Koch, 1837).

(*Epiblemum tenerum* Sørensen 1904 p. 352; Nielsen 1928 p. 378; Brændegård 1928 p. 691; *Salticus alearii* Tullgren 1944 p. 20, fig. 13, 14; *S. zebraneus* Locket & Millidge 1951 p. 212, fig. 104, 105).

♀: Kroppen c. 4,6 mm lang, carapace c. 1,3 mm bred. Det er den mindste af vore 3 *Salticus*-arter. Kroppens form er som hos de 2 forannævnte arter; men de hvide iriserende skælhår optræder så spredt, at kroppens tegninger flyder ud og giver dyret et gråligt udseende, så bagkroppens karakteristiske, dorsale zebrastriber kun fremtræder svagt. Carapaces hoveddel er sortebrun, brystdelen mørkebrun. Randstriben er bred og beklædt med lange, hvide skælhår, der giver randen et frynset udseende. Clypeus er smal og beklædt med samme slags hår.

Mandiblerne er mørkebrune, maxillerne lysebrune og labium mørkebrun. Sternum er gråbrun, palperne gule og benene lyst gulbrune med svage brune ringe. Kloduskene er sorte.

Epigynet (fig. 70) er længere end bredt og forrest forsynet med en flad grube, der fortil er åben, men langs siderne begrænset af 2 mørkebrune, let krummede, stærkt sclerotiserede rande. Bagest i gruben er der 2 ovale, svage fordybninger. Epigynets caudale

rand har en median indbugtning, og fra denne udgår der en bred, trugformet rende, der strækker sig fremad. Lateralt og frontalt er renden begrænset af en mørk, stærkt sclerotiseret rand, der fortil er bred og hvælvet. På hver side af renden skimtes de ovale sædgemmer.

Fig. 70. *Salticus zebraneus* ♀: Epigynet.

Fig. 71. *Salticus zebraneus* ♂: Højre palpes tibia og tarse fra dorsalsiden.

♂: Kroppen c. 3,3 mm lang, carapace c. 1,3 mm bred. Farven er meget mørkere end hos ♀. Carapaces hoveddel er helt sort og brystdelen sortebrun med et lidt lysere brunt midterparti. Bagkroppen er mørkebrun; men hårene giver den et gråbrunt udseende.

De stærkt divergerende mandibler er forholdsvis kortere og ikke så stærkt fremadrettet som hos vore 2 andre *Salticus*-arter. Sternum er mørkebrunt. De 2 forreste benpars lår og tibia er mørkebrune, de øvrige led lysebrune, 3. og 4. benpar gråbrune.

Palperne er mørkebrune med lysebrun patella, og

dorsalt har femur en lysebrun længdestribe. Cymbium har apicalt en stor, lys plet, beklædt med hvide hår. Tibialapophysen (fig. 71) er lamelagtig, bred, hvælvet og afrundet apicalt.

Arten er tilsyneladende sjælden her i landet. Af voksne dyr er der kun fundet 7 ♂♂ & 8 ♀♀. Den er engang fundet mellem grenlav på en bøgestamme, og derudover haves ingen oplysninger om biotoper. Den kendes fra nogle lokaliteter på Bornholm (Jons Kapel) og Sjælland (ved Gribsø, Springforbi, Tystofte, Vordingborg).

2. *Heliophanus* C. L. Koch, 1833.

Hele kroppen, især dorsalsiden, er beklædt med metalglinsende kobber- el. bronzefarvede hår. Mønstre dannet af skinnende hvide skælhår forekommer både på for- og bagkroppen; men de hvide skælhår sidder løst og falder let af, hvorfor mønstret oftest er ufuldstændigt og kan især hos ♂♂ helt savnes.

De forreste $\frac{2}{3}$ af carapaces siderande er næsten helt rette og let konvergerende. Hoveddelens sideflanker er næsten lodrette. Øjefirkanten c. $2 \times$ bredere end lang og 1. øjerække er recurv. Mandiblerne er lodrette og af samme form hos ♀ & ♂. Sternum er lidt længere end bredt, frontalt lige afskåret, lateralt og caudalt skjoldformet afrundet, uden caudal spids.

Hunnens epigyn er svagt sclerotiseret, og det kan gøre bestemmelsen usikker. Hos ♂♂ volder artsbestemmelsen mindre besvær. Palpens femur er sammentrykt (fig. 72) og udstyret med en karakteristisk ventral processus. Palpens tibia har 2 ydre apophyser. Bulben primitiv, sækformet, uden apophyser. Cymbium slank og dens spids rager langt frem foran bulben.

Fra Danmark kendes kun 3 arter.

Oversigt over arterne

- ♀..... 1.
 ♂ ..... 3.
 1. Epigynets grube længere end bred, udelt, tri-
 angulær med afrundede hjørner *H. cupreus* (p.135).
 – Epigynets grube delt af en midterkøl ..... 2.

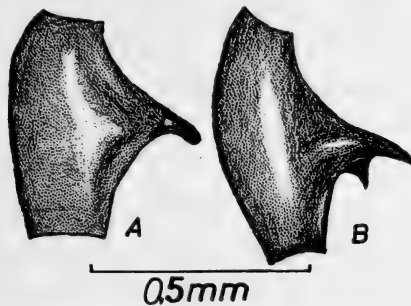

Fig. 72. Højre palpes femur hos ♂ af *Heliophanus cupreus* (A) og *H. flavipes* (B) set fra ydersiden.

2. Epigynet bredere end langt. Midterkølen lige så bred som en af sidegruberne. *H. dubius* (p. 141).
 – Midterkølen kort, højst halv så lang som grubens frontale rand og er tungeformet
H. flavipes (p. 138).
 3. Femoralapophysen svagt krogformet og med afrundet spids ..... *H. cupreus* (p. 135).
 – Femoralapophysen er tvespidset
H. flavipes (p. 138).
 – Femoralapophysen er krogformet som et rovfuglenæb..... *H. dubius* (p. 141).

1. *H. cupreus* (Walckenaer, 1802).

(*Heliophanes* c. Sørensen 1904 p. 356; Nielsen 1928 p. 379; Brændegård 1928 p. 692; *Heliophanus* c. Tullgren 1944 p. 52, fig. 89–92; Locket & Millidge 1951 p. 212, fig. 106).

♂: Kroppen c. 6,2 mm lang, carapace c. 1,6 mm bred. Clypeus er lige så høj som forreste midterøjnes radius. Hoveddelen er sort el. mørkebrun med lidt lysere midte, øjeomgivelserne altid sorte. Brystdelen er lysest, men hos meget mørke dyr kan hele carapace være sort. Når det hvide mønster er fuldstændigt, hvad det sjældent er, består det af en triangulær plet bag hvert af 3. rækkes øjne forbundet med en tynd tværlinie. På hver af brystdelens sideflanker er der en skrålinie og på den caudale skråflade 2 lignende lidt buede linier.

De mørkebrune mandibler er spinkle og har en lille tand på hver klofurerand. Maxillerne er mørkebrune med hvide afrundede spidser. Palperne kan være helt gule, men oftest brun- og gulbrogede. Labium er mørkebrun med bredt afrundet, hvid spids. Sternum er mørkebrun, beklædt med hvide skælhår. Benene kan være gule, kun med brune stænk på 1. & 2. lårpar; men herfra kan der være alle overgange til brune ben med gule partier. Kloduskene er lyse, og ventral scopula savnes. 1. & 2. tibia har 1 + 1 el. 1 + 2 ventrale torne, 1. & 2. metatarsen altid 2 + 2.

Bagkroppen er mørkebrun el. mørkt gråbrun, bugen lysest. Dorsalt er den prydet med et hvidt, buet frontaltbånd, der fortsætter langs siderne indtil lidt forbi midten. Lidt ud til siderne foran spindevorterne er der et par hvide pletter og på bugen et lignende par, nærmere hinanden og lidt nærmere spindevorterne. Disse prydelser ses næsten altid; men desuden ses af og til et par skrålinier, der begynder nær ryggens midte og løber sammen med frontalliniens sidespidser samt et par pletter nærmere hinanden og noget foran de mere konstante pletter nær spindevorterne.

Epigynet (fig. 73) er meget svagt sclerotiseret og har en længere end bred, udelt grube, der kun caudalt er

forsynet med en tynd sclerotiseret rand. I grubens bund ses de 2 parringsåbninger. Da epigynets hud er meget blød, kan grubens form veksle fra at være triangulær til at have parallelle siderande. Hos de aller-

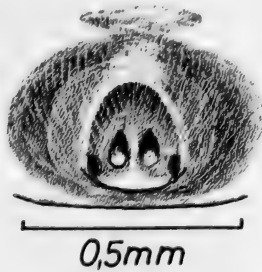

Fig. 73. *Heliophanus cupreus* ♀: Epigynet.

fleste ♀♀ er gruben helt el. delvis fyldt af et rødbrunt, størknet sekret, der ofte ligner små, tynde pølser.

♂♂: Kroppen c. 4,1 mm lang, carapace c. 1,4 mm bred. ♂♂ er meget mørkere end ♀♀. Carapaces hoveddel er ofte helt sort, mens brystdelen partielt er sorte- el. mørkebrun, og disse mørke farver går igen hos mandibler, maxiller, labium og sternum. Maxillerne har lyse spidser, mens labium er ensfarvet. Hofter og lår er sorte- el. mørkebrune, benenes øvrige led gulbrune. Bagkroppen er sort el. sortegrå.

Palperne er helt sorte- el. mørkebrune, og den femorale processus ender i en stump krog (fig. 72 A). Tibia er bredere end lang (fig. 75 A). Den øvre apophyse er skråt udadrettet, slank og let krummet, den nedre tyk, fremadrettet og ender i en krog. Bulben vælder delvis ud over cymbiums rand og ender i den apicale yderside med en slank, S-krummet embolus. Cymbium er apicalt tæt besat med fine, hvide hår.

H. cupreus findes i bundvegetationen og anden lav vegetation i skove, på åbne pladser (f. eks. ryddeplad-

ser), enge og ved stranden, hvor ♀♀ er fundet med ægspind i en lille retræte.

Arten er måske almindelig i hele landet, men er dog ikke fundet i Midt- og Vestjylland. Den kendes fra Bornholm (Melsted), Sjælland (Tisvilde, Krogeberg, Uggeløse Skov, Ermelunden, Alindelille Fredskov, stranden v. Korsør, Stignæs Skov), Falster (Pomlenakke Strand) og Jylland (Rold Skov, Randers omegn, Mølslaboratoriet).

2. *H. flavipes* (Hahn, 1831).

(*Heliophanes* f. Sørensen 1904 p. 356; Nielsen 1928 p. 379; Brændegård 1928 p. 692; *Heliophanus ritleri* Tullgren 1944 p. 54, fig. 27, 28, 97, 98; *H. flavipes* Locket & Millidge 1951 p. 214, fig. 106).

♀: Kroppen c. 4,5 mm lang, carapace c. 1,5 mm bred. Arten er lidt mindre end foregående, som den habituelt ligner meget. Clypeus er knap så høj som forreste midterøjnes radius. Hoveddelens dorsale flade er sort, brystdelen sortebrun. Undertiden kan hele carapace være sort.

De sortebrune mandibler har 2 tænder på forreste og én på bageste klofurerand. Maxiller og labium er apicalt afrundet og mørkebrune med hvide spidser. Sternum er mørkebrun og beklædt med hvide skælhår. Palperne er gule med brunlige tarser. Alle benene er gule el. gulbrune; men 4. lårpar er gerne delvis brune. Mønstret, der dannes af hvide skælhår, er højst ufuldstændigt. En lille, hvid plet bag hvert af de bageste øjne er gerne alt.

Bagkroppen er tenformet, brun el. gråbrun, prydet med en meget svag, hvid, buet frontallinie, der følger siderne indtil midten. Dorsalt kan der være en hvid

tværlinie og et par pletter; men de savnes som regel. På bugen nær spindevorterne ses som regel et par små, hvide pletter. Disse og frontallinien er gerne bagkroppens eneste prydelser.

Epigynet (fig. 74) har en tværoval grube, afgrænset af en tydelig, tynd, sclerotiseret rand. Gruben er delvis

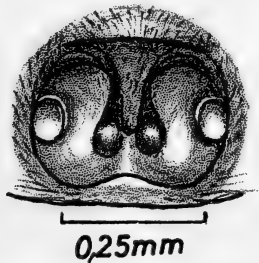

Fig. 74. *Heliophanus flavipes* ♀: Epigynet.

tvedelt af en frontal, tungeformet, kort køl, der kan være meget smal og undertiden kun er en ubetydelig spids. Parringsåbningerne, lateralt i gruben, er store. Under huden skimtes de mørke parringskanaler, der først strækker sig lige fremad, bøjer bagud i en bue og følger kølens sider, indtil de bag denne ender i et par ægformede opsvulmninger.

♂: Kroppen c. 3,6 mm lang, carapace c. 1,4 mm bred. ♂♂ er meget mørkere end ♀♀. Carapace kan være helt sort, brystdelen er dog gerne sorte- eller mørkebrun. Hoffer og lår er mørkebrune, de øvrige led med gulbrune partier. Palperne er helt sorte el. mørkebrune. Den femorale processus er tvespidset (fig. 72 B). Palpens tibia er kort, og den øvre apophyse klolignende, fremadrettet, medens den nedre er slank, fremadrettet med stump, let bøjet spids (fig. 75 B). Den slanke S-formede embolus udgår fra bulbens indre, apicale side.

Bagkroppen er sorte- el. gråbrun. Kroppen savner næsten helt hvide prydelser.

Arten er sikkert lige så alm. som foregående. Det skyldes en del fejlbestemmelser af ♀♀, at man før har

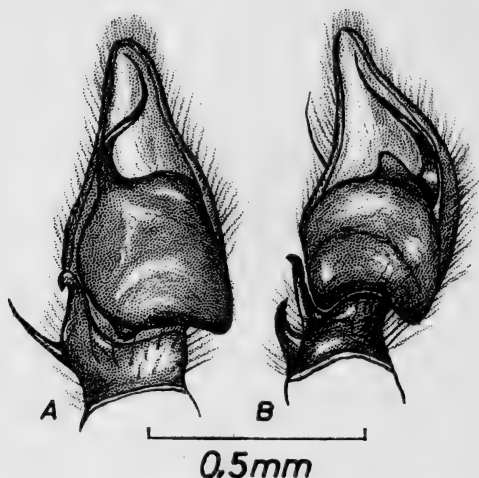

Fig. 75. Højre palpes tibia og tarsus af *Heliophanus cupreus* (A) og *H. flavipes* (B) set fra undersiden.

ment, at *H. cupreus* var den almindeligste af de 2 arter (Sørensen 1904). *H. flavipes* træffes på lignende lokaliteter som *H. cupreus*. Voksne ♂♂ er fundet fra maj til juli, ♀♀ fra juni til august.

Her i landet kendes den fra Bornholm (Slotslyngen, Gudhjem, Hasle Strand), Sjælland (Asserbo, Rudersdal, Røsnæs Fyr, Holmegårds Mose, Munkeskov, Tystofte, Vordingborg), Møn (Jydelejet, Ulfshale), Fyn (ryddeplads i Lundeborg Skov, Korinth), Jylland (Blokhuis Klit, Janun i Ø. Han Herr., Marbjerg, Løgstør, krattet v. Madum Sø, omegnen af Randers, Bommerlund Pl.) og Hirsholm.

3. *H. dubius* (C. L. Koch, 1835).

(*Heliophanus dubius* Tullgren 1944 p. 55, fig. 27, 28, 99, 100).

♀: Kroppen c. 5,7 mm lang, carapace c. 1,5 mm bred. Carapace er mørkebrun, kantet med hvide hår. Øjefir-

Fig. 76. *Heliophanus dubius* ♀:
Epigynet.

Fig. 77. *Heliophanus dubius* ♂: Palpens femur.
(Efter Tullgren 1944).

kanten er sort. Palperne lysegule, benene gule og noget sortplettede.

Bagkroppen er sort med bronzefarvede hår og dorsalt prydet med et hvidt, buet frontalbånd, der lateralt breder sig skråt ned mod spindevorterne. Dorsalt bag midten kan der være 3–4 par små, hvide pletter, og på bugen lige foran spindevorterne ses 2 lignende pletter.

1. og 2. tibia har gerne 2 par ventrale torne, men den frontale række kan savnes helt el. kun bestå af 1 torn. 1. og 2. metatars har altid 2 par ventrale torne.

Epigynet (fig. 76) er mørkt, bredere end langt og gruben er tvedelt af en midterkøl, der er lige så bred som en af gruberne. Disses rande er kun stærkt sclerotiseret i den bageste del. Parringsåbningerne ses i grubernes ydre sider, og parringskanalen skimtes gennem grubens bund som en fremadrettet bue. Sædgemmerne ligger delvis skjult inde under kølen.

♂: Kroppen c. 4 mm lang, carapace c. 1,3 mm bred. Farven er mørkere end hos ♀. Bagkroppens dorsalside uden mønster. Palpens femur (fig. 77) har en kloformet, ventral apophyse, der ender i en skarp spids. Tibia har 2 apophyser og bulben ender apicalt i en skråt udadrettet embolus.

Af denne art er der kun fundet en ung ♀, lige før sidste hudskifte, hvor man ret tydeligt ser epigynets form gennem den løsnede hud. Arten er ny for vor fauna og blev ketset i klitterne ved Marielyst Strand på Falster 16/7/1927 (Brgd. leg.). Senere er fundet 2 ♀ ad. og en ♀ jun. på Molslaboratoriets område (Nørgaard leg.).

3. *Marpissa* C. L. Koch, 1846.

Til denne slægt hører vore største springspindlere. Deres krop er noget fladtrykt. Forkroppens omkreds er omvendt ægformet og bagkroppen er tenformet. Dorsalt er hoveddelen plan, og rygfuren en svag tværgrube. Den sorte el. sortebrune farve er fremtrædende især omkring øjefeltet, og carapace har en sort randlinie. Øjefirkanten er c. $1\frac{1}{2}$ × bredere end lang. Forreste øjerække er svagt recurv, og midterøjnenes diameter c. 2 × længere end sideøjnenes. Vore 3 arter har alle karkarakteristiske, dorsale tegninger (fig. 78, 81).

Clypeus er lavere end midterøjnenes halve diameter. Mandiblerne er lodrette hos begge køn og forsynet med 2 tænder på forreste og 1 tand på bageste klofurerand. Maxiller og labium er bredt afrundede apicalt. Sternum er tydeligt længere end bred, afsmalnende mod fronten og der kort afskåret, så afstanden mellem de forreste hofter er kortere end hofternes halve bredde. Caudalt er sternum afrundet, og bageste hofter berører næsten hinanden.

Det første par ben er kraftigere end de øvrige, og dets patella og tibia er af næsten samme længde. De 2 forreste benpar er som regel mørkest. 1. tibia har 2+2+2 ventrale torne, og 2. tibia kyn 1+2+2 ventrale torne. Af disse er de 2 frontal-ventrale torne kortere og spinklere end de caudale. 1. og 2. metatars har hver 2+2 ventrale torne. Tarserne er uden scopula og kloduskene især på 3. & 4. tarse, er kraftige.

Hunnernes epigyn er simpelt bygget. Det består af en sclerotiseret, glat, sfærisk forhøjning i hvis caudale del der findes en lille, lav grube (fig. 79, 82, 84). Hannernes palper er forsynet med en karakteristisk tibial-apophyse. Cymbium har en ejendommelig form. Set fra siden er den krogformet, fordi den apicale del er bøjet skråt nedad og lidt bagud. Set fra undersiden viser det sig desuden, at cymbiums ydre og distale rande er bøjet brat indad og forlænget så langt indad, at de dækker mindst $\frac{1}{3}$ af undersiden. Bulbens omkreds er lille, men rager til gengæld langt neden for cymbiums rande. Den lange, slanke embolus udgår fra bulbens frontale parti, krummer udad og forløber et kort stykke skjult under symbiums ydre rand (ses tydeligt på fig. 80), går bag om bulben og følger derpå den indre rand, for til sidst som en hårfin tråd at ende inden for cymbiums bøjede spids. Cymbiums rande gør således nytte som konduktor.

Her i landet er der fundet 3 arter af denne slægt.

Oversigt over arterne

1. Sternum er ensfarvet brun. 1. *M. muscosa* (p. 144).
– Sternum er gulbrun med en bred, sortebrun
rand..... 2.
2. 4. benpars metatarser har på ydersiden en
stor torn i den basale halvdel
2. *M. pomatia* (p. 148).

- 4. benpars metatarser har ingen torn på ydersidens basale halvdel, men kun apicale torne
3. *M. radiata* (p. 150).

1. *M. muscosa* (Clerck, 1757).

(*Marptusa muscosa* Sørensen 1904 p. 345; Nielsen 1928 p. 369, fig. 75, 232, 235–238; Brændegård 1928 p. 691; *Marpissa rumpfii* Tullgren 1944 p. 45, fig. 77–79; *Marpissa muscosa* Locket & Millidge 1951 p. 215, fig. 107).

♀: Kroppen c. 9 mm lang, carapace c. 2,9 mm bred. Den let fladtrykte krops form og tegning ses af fig. 78. Hoveddelens dorsale flade er sort el. sortebrun, øjeomgivelserne helt sorte. Brystdelen har en bred, brun randlinie, midtpartiet er lysere brunt. Hele carapace er dækket af korte, tætsiddende, tiltrykte, sorte el. brune metalglinsende hår. Op over disse hår rager spredtsiddende, lange, sorte, børsteagtige hår op. Bagest på carapaces sider er der en del lyse uldagtige hår. Øjefirkanten er næsten dobbelt så bred som lang og lige bred for og bag.

Clypeus er tæt beklædt med lange, hvide, tjavsede skæghår. Mandiblerne er kraftige og mørkebrune. Maxillerne er mørkebrune med hvide tyggerande. Labium er længere end bred, mørkebrun med afrundet, hvid spids. Sternum er næsten 2 × længere end bred og ensfarvet brun.

De gulbrune palper har mørkebrune ringe og er lateralt udstyret med lange, hvide, udstående hår. 1. benpars femur, patella og tibia er mørke- eller sortebrune, medens metatarse og tarse er gulbrune med brune ringe. 2.–4. benpar er gulbrune. Lårene har tydelige, mørkebrune, dorsale længdestriber, og de øvrige led er

prydet med mindre tydelige længdestriber samt med ringe og pletter. Kloduskene er sorte.

Bagkroppen (fig. 78) er langstrakt tenformet og noget fladtrykt. Mønstret er brunt på hvidlig bund. Den

Fig. 78. *Marpissa muscosa*, kroppens dorsalside.

mørke hjertestribe har 3 par spidse, skråt bagudrettede flige. Det hvide dorsale længdebånd er bagtil udvidet og danner en spydspidslignende figur. De brune laterale partier er dannet af brune længdestriber og delt i 3-4 afsnit af lyse, bagudrettede skrålinier. Bagkroppens sider er mørkebrune med tynde, svagt bølgede,

lysebrune længdestriber. Bugen er hvid med spredte, brune pletter, spindevorterne brune.

Epigynet (fig. 79) er lidt bredere end langt, gulbrunt og med en oval grube, omgivet af en bred, sort, næsten

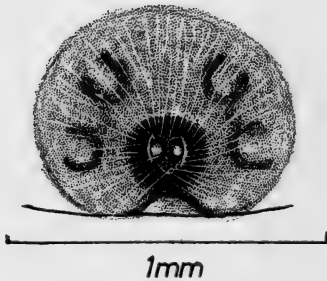

Fig. 79. *Marpissa muscosa*
♀: Epigynet.

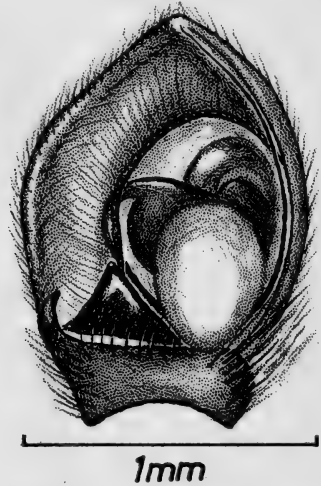

Fig. 80. *Marpissa muscosa*
♂: Højre palpes tibia og tarse set fra undersiden.

cirkelrund, stærkt sclerotiseret, bred rand. I grubens bund ses de 2 ægformede parringsåbninger. Gennem den svagt sclerotiserede, glatte overflade uden for gruben skimtes de rør- og skrueformede sædgemmer, hvis forbindelse med gruben er usynlig set fra overfladen. Caudalt har epigynet en indbugtning, og hele epigynet er dækket af lyse, tætsiddende hår, der også delvis skjuler gruben.

♂: Kroppen c. 7 mm lang, carapace c. 2,4 mm bred. Det dorsale mønster er som hos ♀, men farven helt igennem mørkere. Behåringen som hos ♀; men clypeus har en tværrække af lange, skråt fremadrettede, lyse børster. Mandiblerne er spinklere end hos ♀.

Palpens femur c. $1 \frac{1}{2}$ $\times$ længere end patella + tibia, lidt sammentrykt udadkrummet og dorsalt forsynet med en række lange børster, hvoraf 3 er meget grove. Set fra ydersiden er tibialapophysen basalt bred og hvælvet, apicalt trukket ud i en kroget spids. Set fra undersiden (fig. 80) er tibialapophysen klolignende og griber om en triangulær, pyramideformet processus, der udgår fra cymbiums indbøjede yderrand. I sin længderetning er cymbium apicalt så krummet, at spidsen er nedadrettet. Cymbiums indadbøjede rand dækker c. halvdelen af cymbiums underside.

Bulbens centralparti er hvid og blæreformet opsvulmet. Embolus udgår fra bulbens apicale ydre rand forløber bag om bulben og ender ved cymbiums spids.

M. muscosa er vor største springedderkop. Den træffes hyppigt under løs bark f.eks. på hegnspæle og under sten på tørre områder. Den ynder at overvintre selskabeligt. Under løs bark kan man ved vintertid finde en hel koloni af større og mindre retræter, hvoraf de mindste indeholder unge, de større voksne dyr af begge køn. ♀♀ ad. er fundet fra marts til november og ♂♂ ad. fra april til oktober. Artens livscyklus er antagelig toårig.

Den er sikkert almindelig i hele landet, hvad fundene også tyder på. Den kendes fra Bornholm (Allinge, Ypnastad s. ø. f. Randkløv), Sjælland (Tinkerup v. Gilleleje, Frederiksværk, Tisvilde, Nødebo, Teglstrup Hegn, Jægersborg Hegn, Fortunen, Dyrehaven, Vallø, Stenstrup n. f. Jungshoved, Vordingborg), Møn (Ulfshale), Falster (Donnemose), Lolland (Maglehøj Strand), Jylland (Svinkløv Plantage, Hansted Reservat, Tørvekær v. V. Vanned Sø i Thy, Løgstør, Randers omegn, Tyvebjergskoven v. Års, Fuglsø p. Mors), Læsø (Byrum, Østerby).

2. *M. pomatia* (Walckenaer, 1802).

(*Marptusa radiata* (part.) Sørensen 1904 p. 346; Brændegård 1928 p. 691; *Marpissa pomatia* Locket & Millidge 1951 p. 216, fig. 103, 107; Simon VI 1914–37 p. 1208, fig. 1926, 1927).

♀: Kroppen c. 8,8 mm lang, carapace c. 2,6 mm bred. Kroppens form som typisk for slægten (fig. 78). Øjefirkanten er lige bred for og bag. Hoveddelen er metalglinsende sort el. sort med en svag, rød plet foran de bageste øjne. Brystdelen er lys rødbrun med en bred, sortebrun, median længdestribe, flankeret af sortebrune stråstriber. Sideflankerne har øverst en bred, uregelmæssig, mørkebrun stribe, under denne en lys, rødbrun længdestribe og yderst en smal, sort randlinie. Forrest på flankerne ses flere lange, sorte børster.

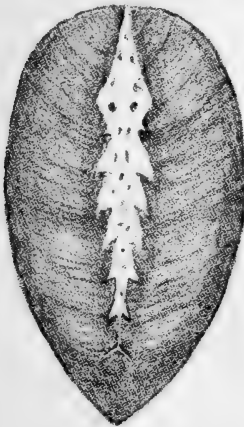
Clypeus er smal, beklædt med lange, tjavsede, hvide hår. Mandiblerne er lyst rødbrune med laterale og apicale brune el. mørkebrune skygger. Maxiller og labium er mørkebrune med afrundede, lysebrune spidser. Sternum c. $1\frac{1}{3}$ × længere end bred, farven gulbrun med brede, brune rande. Hos meget mørke dyr kan hele sternum være brun.

Palperne er lysebrune med brune pletter og lange, lyse, udstående hår. Benene er gulbrune med mørkebrune prikker og længdestriber. 1. benpar er mørkest, og dets lår har på forsiden 3–4 sorte torne. 4. metatarse har på den udvendige (frontale) side 1 kraftig, tiltrykt torn i den basale halvdel.

Dorsalt er bagkroppen mørkebrun el. gråbrun med en hvidgul medianstribe (fig. 81), tilspidset for og bag og i randen forsynet med bagudrettede tænder og prydet med spredte, brune pletter. Siderne er lyst gråbrune med mange, lyse pletter og streger. Bugen er

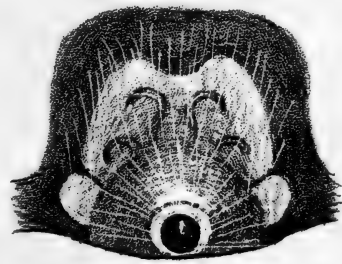
grå- el. sortebrun med 2 længderækker af små, lyse prikker.

Epigynet (fig. 82) er lateralt og frontalt omgivet af en sortpigmenteret ramme. Gennem det lyse, tynd-

2mm

Fig. 81. *Marpissa pomatia*
♀: Bagkroppens dorsalside.

1mm

Fig. 82. *Marpissa pomatia*
♀: Epigynet.

hudede parti inden for rammen skimtes enkelte partier af de rørformede, bugtede sædgemmer. Det caudale, sfæriske parti har en cirkelrund grube, nær epigastralfuren. Gruben er delvis udfyldt af en kugleformet forhøjning. Hele epigynet er tæt dækket af lange, lyse hår.

♂: Kroppen c. 7,1 mm lang, carapace c. 2,4 mm bred. Dens tegning og farve er som hunnens, men mørkere. Bagkroppen er næsten ensartet sortegrå. Der skimtes en svag, lys hjertestribe og 2 svage, dorsale rækker af små, rødbrune pletter. Den frontale del af den dorsale flade har en rødlig farvetone. 1. benpars lår har en gruppe af lange, sorte, tætsiddende, tiltrykte hår på den indre flade. ♂ har ligesom ♀ en torn på den basale halvdel af 4. metatarses ydre side.

Den apicale tibialapophyse er slank og krummet i hele sin længde (fig. 83a). Cymbiums form såvel som embolus's form og forløb svarer til, hvad der er karakteristisk for slægten. På cymbiums basale, indadrettede rand sidder en kort, spids processus.

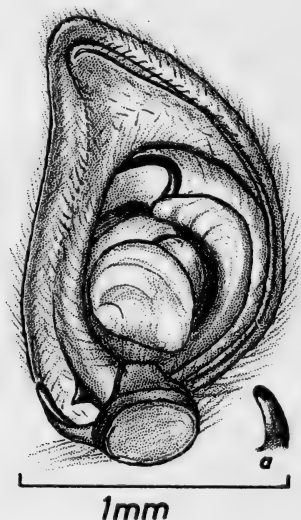

Fig. 83. *Marpissa pomatia* ♂: Højre palpes tibia og tarse set fra undersiden, (a) tibialapophysen set fra ydersiden.

Der er fundet 1 ♂ & 8 ♀♀ af denne art her i landet; men af sikre lokaliteter kan kun opgives det sydlige Saling, hvor 1 ♀ ad. blev fundet (4/8/62) i et egekrat ned mod Kås Bredningen (Nørgaars leg.). Will. Sørensen har fejlagtigt bestemt de øvrige dyr til *M. radiata*, så de af ham på Langeland og i Jylland nævnte lokaliteter kan lige så godt gælde den følgende art.

3. *M. radiata* (Grube, 1859).

(Marptuse r. (part.) Sørensen 1904 p. 346; Brøndegård 1928 p. 691; *Marpissa* r. Tullgren 1944 p. 46, fig. 80–83; Simon 1914–37 VI p. 1208, fig. 1928).

♀: Kroppen c. 8,4 mm lang, carapace c. 2,1 mm bred. Kroppens form er typisk for slægten (fig. 78). Hoveddelens dorsale flade er sort, og samme farve fortsætter omkring øjnene og noget udover selve øjefeltet. Carapaces flanker og den caudale skrålflade er lys gulbrun og omgives af en sort randlinie. Fra rygfuren udgår flere (c. 7) sorte, radiære linier, der breder sig vifteformet imod randen. De 3 midterste linier flyder undertiden sammen til en trekant. Hårbeklædningen er kort, sort og metalglinsende; men frontalt og på hoveddelens flanker, foran 2. øjerække, er der mange, lange, sorte, oprette børster. På det øvrige carapace er børsterne mere spredte og kan imellem være lyse. Øjefirkanten er bredere end lang (3:2) og lige bred for og bag. Forreste midterøjne er mindst dobbelt så store som forreste sideøjne. Clypeus er smal og beklædt med lange, hvide, tjavsede hår.

Mandiblerne er gulbrune med brune skygger, og giftkløerne er lysebrune. Maxillerne er brune med store, hvide spidser, og labium sortebrun med afrundet, hvid spids. Sternum er næsten $1 \frac{1}{2} \times$ længere end bred. Farven er lys gulbrun med meget brede, sortebrune rande.

Palperne er lys gulbrune med få, små, mørkebrune pletter. Benene er også lys gulbrune med sortebrune, dorsale længdestriber på lår, påtella og tibia. På 1. benpar har disse led desuden mørkebrune sider. De øvrige ben er på siderne kun prydet med spredte, brune pletter. 4. metatars har, bortset fra de apicale torne, ingen frontal torn på sin basale halvdel.

Bagkroppen er lys gulbrun, prydet med mange sorte pletter. Disse smelter dorsalt sammen til 2 brede længdestriber, der indrammer den lyse, mediane længdestribe, der har lighed med foregående arts (fig. 78), men er tættere prydet med pletter. Tegningen breder sig

ikke ud over hele den dorsale flade som hos *M. pomatia*. Dorsolateralt for den, på siderne og et stykke ind på bugen, er der spredte, sorte stænk. Langs bugen, fra epigastralfuren til spindevorterne, går en bred, fortil

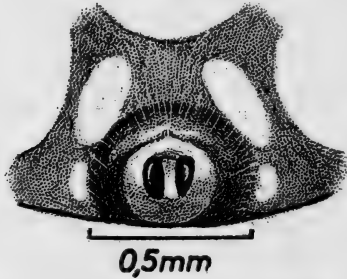

Fig. 84. *Marpissa radiata* ♀: Epigynet.

bredest, sortegrå længdestribe med 2 lyse, tynde, næsten parallelle linier.

Epigynet (fig. 84) er simpelt udformet. Det er omgivet af en sortpigmenteret indramning. Bagest har epigynet en lidt stærkere sclerotiseret, sfærisk, glat forhøjning, der i toppen er svagt fordybet. I dennes midte ses 2 mørke skæl, der dækker over parringsåbningerne. Selve vaginalsystemet består af 2 bugtede og slyngede rør, men de skimtes ikke gennem overfladen som hos de 2 andre arter.

♂: Kroppen c. 7,1 mm lang, carapace c. 2,3 mm bred. ♂ er gennemgående meget mørkere end ♀. Hoveddelens dorsale flade og øjnenes omgivelser er helt sorte. Brystdelen er lys rødbrun med sorte radiære striber, af hvilke de 3 midterste flyder sammen og danner en spidsvinklet trekant med fremadrettet topvinkel. Den sorte randlinie adskiller sig tydeligt fra den øvrige tegning. ♂ er rigeligere forsynet med opstående, sorte børster end ♀ og 1. lårpar savner de store, mørke, laterale pletter.

Bagkroppen er lys gulbrun; men den dorsale teg-

ning er sortebrun med en ret tydelig, lysere hjerteplet og lateralt for denne 2 rækker af lyse pletter. Af disse er de bageste skråstriber, der dog aldrig når sammen og danner vinkler. Siderne og bugen er tegnet og farvet som hos ♀.

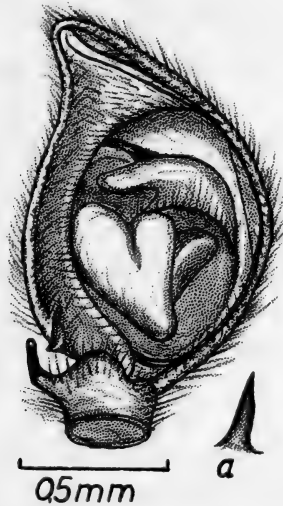

Fig. 85. *Marpissa radiata* ♂: Højre palpes tibia og tarse set fra undersiden, (a) tibialapophysen set fra ydersiden.

Palperne (fig. 85) er gulbrune med få sortebrune pletter. Tibialapophysens apicale del er, set fra bug-siden, rettet lige fremad og danner en stump vinkel med den lidt bredere basale del. Set fra siden er apophysen tilspidset og næsten ret (fig. 85a). Bagest på cymbiums indadrettede rand sidder en kort, spids processus. Embolus's form og forløb er som hos de foregående arter.

Da der her i landet er fundet 8 ♀♀ og 6 ♂♂ samt nogle unge dyr af denne art, er den måske almindelig, når man lærer dens rette biotoper at kende; men da Will. Sørensen har betragtet denne og *M. pomatia* for synonyme, er de af ham nævnte lokaliteter uden betyd-

ning. Som eneste sikker lokalitet kan kun nævnes Gaunø, hvor 5 ♀♀, 3 ♂♂ samt 4 unge dyr (23/7 1967) blev fundet i blomsterstande af tagrør (*Thragmites*) i skovens østende (Bøggild leg.).

4. *Hycitia* Simon, 1876.

Arter af denne slægt har en lang, slank krop (fig. 86) og mandiblerne er vertikale hos begge køn. 1. benpar er meget længere og kraftigere end de øvrige, og dets patella er meget kortere end tibia.

Hos ♂ er palpens cymbiums ydre og apicale rande, ligesom hos *Marpissa*, bøjet skarpt indad og dækker en betydelig del af undersiden.

Her i landet kendes kun 1 art af denne slægt.

H. nivoyi (Lucas, 1846).

(*Marptusa Nivoyi* Sørensen 1904 p. 346; Brændegård 1928 p. 691; *Hycitia* n. Locket & Millidge 1951 p. 218, fig. 108; Simon VI 1914–1937 p. 1210, fig. 1937, 1938).

♀: Kroppen c. 5,1 mm lang, carapace c. 1,3 mm bred.

Kroppen er lidt fladtrykt, carapace c. 2 × længere end bred og brystdelen kun ubetydeligt bredere end fronten. 1. øjerække er svagt recurv og midterøjnene over dobbelt så store som sideøjnene. Øjefirkanten er lidt over $1\frac{1}{2}$ × bredere end lang og næsten lige bred for og bag. Alle 8 øjne er omsluttet af en sammenhængende, sort bræmme. Carapaces sideflanker er mørkebrune med en smal, sort randlinie og dorsalpartiet lysebrunt med svage, mørke, langstrakte skygger.

Clypeus er meget smalt og beklædt med lange, hvide hår, der er rettet skråt fremad-indad. De mørkebrune mandibler har 2 tænder på forreste og 1 på bageste

klofurerand. Maxillerne er lysebrune med mørkebrune ydersider. Labium mørkebrun med en lysere, svagt afrundet spids.

Sternum, der er tilspidset for og bag, er næsten $2 \times$

Fig. 86. *Hyctia nivoyi* ♀: Kroppens dorsalside.

længere end bred. Farven er brun med en lys, eliptisk medianplet, der kan variere i størrelse. Palperne er gulbrune og forsynet med lange, lyse, laterale hår. 1. benpars lår er let sammentrykte, medens de øvrige led er cylindriske. 1. patella + tibia er næsten lige så lang som carapace. Lår, patella og tibia er brune, men metatarser og tarser er gulbrune. De øvrige ben er gulbrune, men 3. og 4. par har en mørk, apical ring på tibia, patella og metatarsen, medens lårene dorsalt og lateralt er prydet med mørke striber og pletter. 2. benpar savner ringe. 1. benpars tibia har 4 par robuste, ventrale torne og metatarsen 2 par. Alle tarser er uden scopula og kun 3. og 4. tarse har tæthårede kloduske.

Bagkroppen er mindst $2 \times$ længere end bred. Farven

er lys gulbrun med en karakteristisk dorsal tegning (fig. 86) af sortebrune streger og pletter. På friskfangede dyr har de lyse partier et svagt grønligt skær, der forsvinder ved konserveringen. Bagkroppens sider er

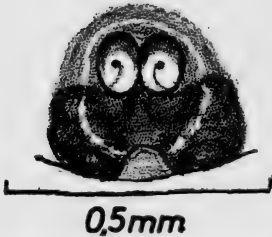

Fig. 87. *Hyctia nivoyi* ♀:
Epigynet.

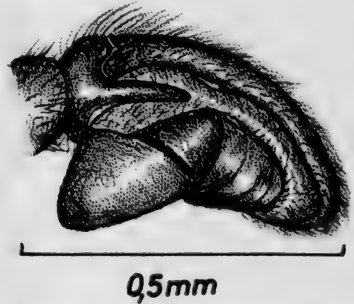

Fig. 88. *Hyctia nivoyi* ♂:
Højre palpes tibia og tarse set
fra undersiden.

dækket af sortebrune skråstriber. Den lyse bug har 2 længdestriber af sortebrune pletter og mediant, lidt foran spindevorterne, en større, sortebrun plet.

Epigynet (fig. 87) er meget lille. Gruben er bredere end lang og delt i 2 ovale gruber af en smal længdekøl. Epigynets forreste del er upigmenteret og svagt sclerotiseret, hvorimod den bageste del er stærkt pigmenteret og sclerotiseret. Bagranden har en median indbugtning.

♂: Kroppen c. 4,5 mm lang, carapace c. 1,3 mm bred. Kroppen er helt igennem farvet og tegnet som ♀. 1. benpars patella + tibia er lige så lang som carapace. De ventrale torne på 1. tibia og metatarse er spinklere end hos ♀. 1. metatarse har en bred, brun, apical ring, og sternum er næsten ensfarvet brun.

Palpens tibia er meget kort og dens ydre apophyse næsten ret og 2 × længere end selve tibia (fig. 88). Bul-

bens bageste, kegleformede parti rager langt nedden for cymbiums rand.

På grund af de lange, kraftige forben, kan den ikke forveksles med nogen anden Salticid-art.

Voksne ♀♀ er fundet fra maj til august, ♂♂ ad. fra juni til august og jun. indenfor samme tidsrum. Arten er kun fundet nær kysten i klitter og andre sandede biotoper, hvor man kan træffe den under revlingeris (*Empetrum nigrum*) og i tuer af marehalm og hjælme (*Elymus arenarius*, *Pasamma arenaria*).

Den springer vist nok aldrig, men løber op og ned ad de nævnte græssers strå. Under parringsdansen bevæger ♂ forbenene ud og ind mod hinanden og løfter og sænker dem, så man skulle tro, det var et par lange mandibler. Forskrækkes den, bevæger den sig baglæns med fremadstrakte forben.

Her i landet er den fundet på Falster (stranden v. Donnemose, klitterne v. Marielyst), Jylland (Skagens Plantage, Ålbæk, Svinkløv, Bulbjerg, Klitmøller, Hansted Reservat, Holmslands Klit) og Læsø (Danzigmand, stranden v. Vester Kirke).

5. *Bianor* Peckham, 1885.

Hele kroppen er kort, bred og lidt fladtrykt. Carapace er lidt længere end bred. Øjefirkanten er bagtil c. $1\frac{1}{3}$ × bredere end fortil og c. 2 × bredere end lang. Bageste øjepar sidder næsten midtvejs på carapace. Regnet efter øjnenes øvre tangentielle linie er den frontale række ret. Forreste rækkes midterøjne er mindst dobbelt så store som sideøjnene. Mandiblerne har 2 tænder på forreste klofurerand og 1 på bageste. 1. og 2. tarse savner scopula og har kun svage kloduske, der

består af almindelige hår. Alle 4 benpar er udstyret med torne, omend få.

Til denne slægt hører kun 1 dansk art.

Bianor aenescens (Simon, 1868).

(*Ballus aenescens* Sørensen 1904 p. 344; Brændegård 1928 p. 690; *Bianor aurocinctus* Tullgren 1944 p. 33, fig. 22, 42–44; *Bianor aenescens* Locket & Millidge 1951 p. 217, fig. 108).

♀: Kroppen c. 3,4 mm lang, carapace c. 1,4 mm bred. Carapace er næsten ensfarvet mørkebrunt, kun øjeomgivelserne er sortebrune. Hårbeklædningen består både på for- og bagkrop af skælformede metalglinsende hår. Clypeus, der næppe er så høj som midterøjnenes radius, er beklædt med hvide hår.

Mandiblerne er sortebrune og verticale. Maxillerne brune med lyse, bredt afrundede apicale bræmmer. Labium mørkebrun med en smal, bredt afrundet, lysere, apical rand. Det brune sternum er skjoldformet med lige afskåret forrand og c. 2 × længere end bred. Palpernes femur brune, de ydre led lysere. Deres tarser er beklædt med hvide, laterale hår.

1. benpar er kraftige, især lår og tibia der er mørkebrune, medens patella, metatarse og tarse er lysebrune. I form minder de om 1. benpar hos ♂ (fig. 90), men er spinklere. 1. tibia har 2 + 1 ventrale torne, 1. metatarse 2 par. 2. benpars lår, patella og tibia er mørkebrune, medens metatarser og tarser er lysebrune. Tornbevæbningen som 1. benpars. 3. og 4. benpar har få, men spinkle torne.

Bagkroppen er ægformet med brun dorsalside. Foran midten ses 3 par svage, lysere fordybninger og bag midten 4 tynde, lyse vinkelbånd. Siderne er brune med

skråstriber dannet af lyse prikker. Bugen er brun med 4 striber af lyse punkter, hvoraf det mediane par er meget svage.

Epigynets grube er bredere end lang (fig. 89) og næ-

Fig. 89. *Bianor aenescens* ♀: Epigynet.

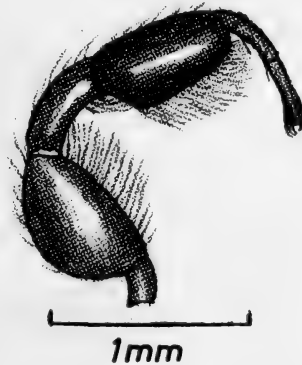

Fig. 90. *Bianor aenescens* ♂: Højre forben set fra ydersiden.

sten tvedelt af en tungeformet midterkøl, der udgår fra grubens bageste rand. Bag kølen ses en omvendt hjerteformet, svag fordybning.

♂: Kroppen c. 2,8 mm lang, carapace c. 1,1 mm bred. Kroppens form og farve som hunnens. Farven kan være lige så mørk, men er ofte lidt lysere brun. Øjeomgivelserne er altid sortebrune. Bagkroppens dorsale vinkelbånd er meget utydelige. Bugen er ubetydeligt lysere end ryggen.

1. benpar (fig. 90) er meget kraftige, det gælder især lår og tibia, der er noget sammentrykte, medens patella, metatarser og tarser er slankere og trinde. På lårenes underside er der mange, lange, børstelignende hår, og ventralt på patellas spids og i hele tibias længde er der en scopulalignende bræmme af tætsiddende, lange, krumme, tynde hår.

Palpens femur er længere end patella + tibia og har

en lignende form som 1. femur. Patella (fig. 91) har en kort, ydre apophyse, og tibialapophysen er $2 \times$ længere end selve tibia. Set fra siden er apophysen opadbøjet. Bulbens omkreds er næsten cirkelrund, og fra

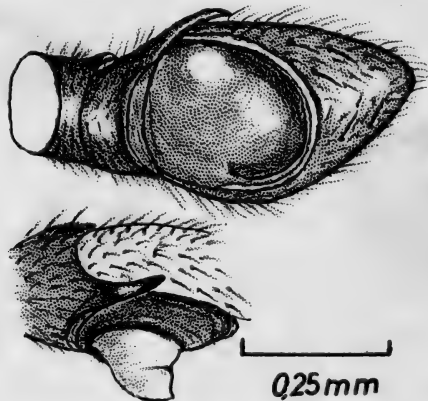

Fig. 91. *Bianor aenescens* ♂: Højre palpe set fra undersiden og nederst tibialapophysen og bulben set fra ydersiden.

dens indre rands midte udgår embolus, der krummer sig langs bulbens rand. Bulben rager en del neden for cymbiums rand og har, set fra siden, en karakteristisk silhuet.

Der er ialt fundet 10 ♂♂ ad. men kun 1 ♀ ad. og nogle få unge dyr her i landet. De er fundet i detritus, grus el. sand under lav vegetation.

Arten er især kendt fra Sjælland (Tisvilde, Anneberg v. Nykøbing S., Store Dyrehave, Dyrehaven, Holmegårds Mose), men er også fundet på Lolland (Roden Skov).

6. *Ballus* (Walckenaer, 1802).

Kroppen er kort, bred og noget fladtrykt. Huden er læderagtig, skinnende blank, især på forkroppen. Hårbeklædningen er ikke skælagtig, men består af korte,

spinkle, noget spredtsiddende hår. Øjefirkanten er tydeligt bredest bagtil. 3. øjerække sidder midtvejs på carapace, og forreste række er næsten ret.

Mandiblernes bageste klofurerand har 2–3 tænder. Alle tarser er uden scopula, og kun 3. og 4. tarse har kloduske, der består af hæftehår. De 2 bageste benpar er uden torne.

Her i landet er kun fundet 1 art af denne slægt.

B. depressus (Walckenaer, 1802).

(*Ballus depressus* Sørensen 1904 p. 344; *B. aenescens* Brændegård 1928 p. 690; *B. depressus* Tullgren 1944 p. 32, fig. 39–41; Locket & Millidge 1951 p. 220, fig. 108).

♀: Kroppen c. 3,8 mm lang, carapace c. 1,3 mm bred. Carapace er c. 1,3 × længere end bred og beklædt med lyse hår. Øjefirkanten er bagtil c. 1,4 × bredere end fortil, og afstanden fra 3. rækkes øjne til 2. rækkes er c. 2 × længere end fra 2. rækkes til forreste sideøjne. Forreste rækkes midterøjne er dobbelt så store som sideøjnene. Regnet efter den tangentielle øvre linie er forreste øjerække ret; men efter øjnernes centerlinier tydeligt recurv. Carapace er rødbrun, hoveddelen mørkest, og øjeomgivelserne sortebrune ligesom den brede randlinie.

Clypeus er lavere end forreste midterøjnes radius. Mandiblerne er brune, lodrette og har 2 tænder på forreste og 1 på bageste klofurerand. Maxillernes apicale halvdel er gulbrun, den basale brun. Labium, der er c. 1 ½ × bredere end lang, er brun med en smal, lys, apical rand. Sternum er brun, skjoldformet og c. 2 × længere end bred.

Palperne er gulbrune. 1. benpar er mere robuste end

de øvrige ben. Især er lår, patella og tibia tykke samt noget sammentrykte. Lår og tibia er mørkebrune og skinnende blanke, medens de øvrige led er gulbrune. 1. tibia har 3 ventrale torne, hvoraf de to er caudale,

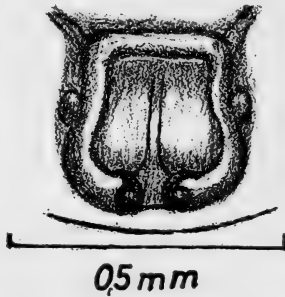
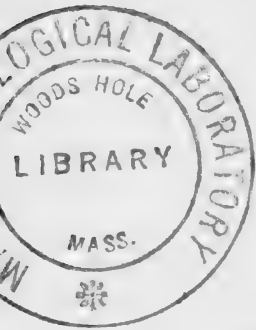

Fig. 92. *Ballus depressus* ♀: Epigynet.

1. metatarse har 2 par ventrale torne, ligesom 2. metatarse, medens 2. tibia kun har 2 ventral-caudale torne.

Bagkroppen er gråbrun. Fra fronten til lidt bag midten strækker sig en svag, tynd, rødbrun medianlinie med 2 par skråt bagudrettede sideflige. Midtvejs på dorsalsiden er der et svagt lysere tværbælte og bag midten 4 svage, lyse vinkelbånd. Siderne har samme farve som dorsalsiden, men med mange, fine, lyse, prikkede skråstriber. Bugen er ensfarvet gråbrun med 2 par længdestriber af lyse prikker.

Epigynet (fig. 92) er længere end bredt, men så svagt sclerotiseret og pigmenteret, at det er vanskeligt at se dets udformning tydeligt. Ved en passende forstørrelse og god belysning kan det ses, at det består af en hudvalk, der omgiver en flad grube med svagt hvælvet bund. Gruben er tvedelt af en lav, smal, flad midterkøl, der udgår fra den bageste rand. Fortil bliver den lavere og forsvinder til sidst helt. Allerbagest, lidt foran epigastralfuren, skimtes de brune sædgemmer.

♂: Kroppen c. 3,4 mm lang, carapace c. 1,3 mm bred. Øjeomgivelserne er sortebrune, hele det øvrige carapace er mørkt rødbrun. Hårklædningen er gullig og sidder ret spredt på den skinnende blanke hud.

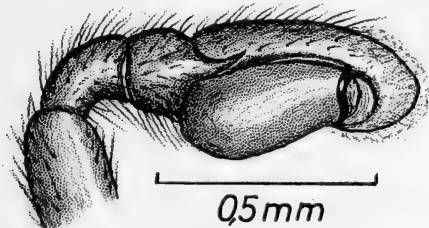

Fig. 93. *Ballus depressus* ♂: Højre palpe set fra ydersiden.

1. benpar er meget kraftige og er af lignende form som hos foregående art (fig. 90), men knap så kraftige. Lårene er brune, patella lysere brun, tibia mørkebrun. De ventrale hår på lår, patella og tibia er ikke så lange el. scopulaagtige som hos *Bianor aenescens*. Metatarse og tarse er gulbrune med apicale ringe. De øvrige ben er gulbrune med brune skygger på lårene og mørke basale og apicale ringe på tibia og metatarse. Der er tætte kloduske og en kort apical scopula på alle tarser.

Den ovale bagkrop er 2 mm lang og 1,5 mm bred og dorsalt dækket af et rødbrunt, stærkt sclerotiseret skjold, der strækker sig lidt ned på siderne. På den forreste halvdel af skjoldet ses de dorsi-ventrale musklers fæste som 3 par runde fordybninger.

Palpens femur er længere end patella + tibia og patella længere end tibia (fig. 93), der har en spinkel, lidt opadbøjet ydre apophyse af næsten samme længde som tibia. Cymbium er langstrakt og har apicalt en stor plet af fine, hvide, tætsiddende hår. Embolus ses oprullet i en spiral om bulbens spids.

Af denne art er der kun fundet 2 eksemplarer her i

landet. 1 ♂ ad. er fundet 17/6 1906 i skovbunden ved Rytterknægten på Bornholm (With leg.) og en ♀ ad. 13/7 1925 i detritus under revlingeris (*Empetrum nigrum*) i randen af skoven ud mod havet ved Fjellerup Strand på nordkysten af Djursland. Efter de 2 fjerntliggende lokaliteter at dømme, må arten antages at forekomme på lignende biotoper, spredt ud over landet.

7. *Neon* E. Simon, 1876.

Hos denne slægt er carapaces hoveddel tydeligt længere end brystdelen. Rygliniens profil er højest lidt bag 3. øjerække, og herfra skråner hoveddelen svagt hen mod fronten. Rygfuren er en svag tværgrube.

Øjefirkanten har parallelle sider og er tydeligt bredere end lang. Forreste øjerække er ret el. svagt recurv og dens øjne er næsten sammenstødende. Forreste sideøjne er lidt større end 3. rækkes øjne og tydeligt større end midterøjnenes radius.

Clypeus er lav, næppe højere end forreste midterøjnes halve radius. Benene er korte, og de 2 bageste benpar har kun svage el. ingen torne.

Her i landet er kun fundet 1 art af denne slægt.

N. reticulatus (Blackwall, 1853).

(*Neon reticulatus* Sørensen 1904 p. 345; Brændegård 1928 p. 691; Tullgren 1944 p. 40, fig. 60–63; Locket & Millidge 1951 p. 221, fig. 109).

♀: Kroppen c. 2,7 mm lang, carapace c. 0,9 mm bred. Hoveddelens dorsale flade er hvidgul, lateralt og frontalt afgrænset af et sort, recurvt bælte, der indeslutter øjnene. Sideflankerne og brystdelens caudale, skrå flade er lysebrune. Den smalle randlinie er sort. Hele

cephalothorax er beklædt med spredtsiddende, fine, lyse hår.

Forreste øjerække er svagt recurv, og hver af dens næsten sammenstødende øjne omgivet af en krans af hvide hår. Afstanden mellem 3. og 2. rækkes øjne er lidt større end afstanden mellem 2. rækkes øjne og forreste sideøjne.

Mandiblerne er verticale og gulbrune. Samme farve har maxillerne. Labium, der er næsten dobbelt så bred som lang, er brun med lyse rande. Sternum er skjoldformet, lidt længere end bred og farven lys gulbrun med mørkere rande.

Palper og alle ben er gulbrune, uden mørke ringe; men 1. benpar mørkest. 1. tibia har 3 par ventrale torne, 2. tibia 2 ventrale torne i én række. 1. og 2. metatars har hver 2 par ventrale torne, 4. benpar er uden ventrale torne. Alle tarser har kloduske.

Bagkroppen, ligesom carapace, beklædt med spredtsiddende, lyse hår. Farven er hvidgrå med gråbrune tegninger, der forrest på dorsalsiden danner et netformet mønster med runde pletter og bag midten 4 mørke vinkelbånd. Siderne er prydet med gråbrune, uregelmæssige, netformigt anastomerende skrålinier. Bugen er ensfarvet gråbrun med 2 par lyse, prikkede længdestriber.

Epigynet (fig. 94) er lidt bredere end langt. Fortil er der 2 næsten cirkelrunde gruber, adskilt af en trugformet længderende. Grubernes rande er mørkebrune og stærkt sclerotiseret. Bagest i hver grube åbner paringskanalen sig. Den bageste og største del af epigynet optages af de 2 store sædgemmer, hvis omrids skimtes gennem huden.

♂: Kroppen c. 2,2 mm lang, carapace c. 0,9 mm bred. Den er nærmest lidt mørkere end ♀, ellers er farve og

tegning ens hos de 2 køn. Hannens cephalothorax og lemmer er dog mere skinnende blanke end hunnens. Hoveddelens lyse dorsale flade har en brun median skygge, der sjældent ses hos ♀. 1. benpar er tydeligt

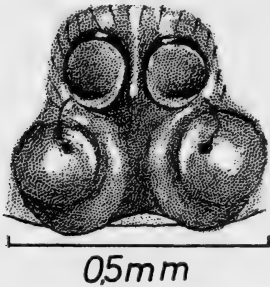

Fig. 94. *Neon reticulatus* ♀: Epigynet.

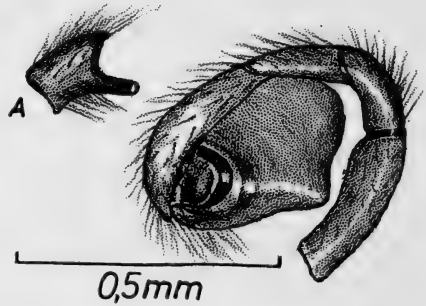

Fig. 95. *Neon reticulatus* ♂: Højre palpe set fra indersiden. (A) Palpens tibia set fra ydersiden.

mørkere end de øvrige lemmer og alle led har svage, sortebrune ringe. Tornbevæbningen som hos ♀.

Palperne (fig. 95) er brune, og deres femur og patella har sorte, apicale ringe. Set fra ydersiden er palpens tibia (fig. 95A) tydeligt kortere end set fra indersiden. Den ydre tibialapophyse er sammentrykt, jævn bred, apicalt afrundet og lidt skråt fremad-nedadrettet.

Bulben er stærkt opsvulmet og set i profil har den midtvejs en ventral pukkel. Den sorte el. sortebrune, slanke embolus udgår fra bulbens apicale inderside og slynger sig som en bred udvækst på bulbens apicale ende. Dens terminale parti er harfin og bøjer sig S-formet op under symbiums ventrale, rendeformede spids.

N. reticulatus findes især i skovbundens detritus samt under mos og lav på træer og stengærder. ♀♀ ad. er fundet fra februar til oktober, ♂♂ ad. fra maj til juli, så det må antages, at i det mindste ♀♀ ad. kan træffes hele året rundt.

Denne art er fundet på Bornholm (ved Ankermyre i Slotslyngen), Sjælland (Grib Skov, Tokkekøb Hegn, Ravnsholt Skov, Rude Hegn), Møn (v. Maglefaldet), Lolland, Jylland (Silkeborg, Skoven v. Trelde Næs).

8. *Evophrys* C. L. Koch, 1834.

Hos denne slægt er carapaces brystdel tydeligt længere end hoveddelen. Øjefirkanten er c. dobbelt så bred som lang og dens laterale sider er parallelle. Mandiblerne er vertikale hos begge køn og har 1 større tand på den bageste klofurerand og 2 mindre på forreste.

4. benpar er det længste, og deres tibiæ er c. $1,5 \times$ længere end 3. tibia. Alle metatarser og tibiæ har lange, kraftige, ventrale torne, især på 1. og 2. benpar. På hver af de 3 første benpars tarser er der 1 lang, dorsal trichobothrie, men på 4. tarse 2.

Her i landet er der fundet 5 arter.

Oversigt over arterne

1. Bagkroppen hvidgul m. brune pletter, der dorsalt danner 3 længderækker
  1. *E. frontalis* (p. 168).
- Bagkroppens dorsalside brun ..... 2.
2. Sternum gult med bred, sortebrun rand
  4. *E. aequipes* (p. 176).
- Sternum ensfarvet brunt el. sortebrunt..... 3.
3. Hoveddelens dorsale flade beklædt med skin-
nende snehvide hår .... 2. *E. lanigera* (p. 171).
- Hoveddelens dorsale flade ikke beklædt m.
sådanne hår ..... 4.
4. Bagkroppens dorsalside brun m. tydeligt
hvidt mønster (fig. 100).. 3. *E. erratica* (p. 173).
- Bagkroppens dorsalside sortebrun uden tyde-
ligt hvidt mønster .... 5. *E. petrensis* (p. 179).

1. *E. frontalis* (Walckenaer, 1802).

(Euophrys f. Sørensen 1904 p. 355; Nielsen 1928 p. 378; Brændegård 1928 p. 692; *E. maculata* Tullgren 1944 p. 35, fig. 45, 46; *E. frontalis* Locket & Millidge 1951 p. 223, fig. 110, 111).

♀: Kroppen c. 3,3 mm lang, carapace c. 1,2 mm bred. Set i profil er ryglinien højest lidt bagved 3. øjerække. Herfra skråner ryggen svagt hen mod fronten og stærkere i caudal retning. Carapace er 3 × længere end øjefirkanten. Brystdelen er gulbrun med sort randlinie, hoveddelen sortebrun og lateralt og frontalt afgrænset af et sort bælte, der omgiver øjnene. Fra brystdelen skyder en gulbrun tunge frem mellem 3. rækkes øjne. På den caudale skråning ses ofte en udvisket mørk skygge. En lignende, men svagere skygge, ses også på sideflankerne. Huden er glinsende og beklædt med spredtsiddende, fine, mørke hår. Hen mod fronten bliver hårfarven lysere.

Øjefirkanten er tydeligt bredere end lang og lige bred for og bag. Forreste øjerække er svagt recurv, og dens øjne er store og næsten sammenstødende. Sideøjnenes diameter er lidt længere end midterøjnenes radius, og alle frontaløjnene er omgivet af smalle ringe af gule hår.

Clypeus er lavere end forreste midterøjnes radius og beklædt med hvidgule hår. Mandiblerne er lyst gulbrune. Samme farve har maxiller og labium, men med lidt lysere rande. Det skjoldformede sternums frontale rand er svagt konveks. Farven er lyst gulbrun og bliver mørkere ud mod randene, der yderst kan være helt brune.

Palperne er lyst gulbrune med lange, lyse, lateralt udstående hår, tarserne lidt mørkere end de øvrige led.

Benene har samme farve som palperne, og deres tarser og metatarser er også mørkest. De to forreste benpars patella og tibia har tynde, sortebrune, apicale ringe. De øvrige led og de 2 bageste benpar er uden ringe.

Fig. 96. *Evophrys frontalis* ♀: Bagkroppens dorsalside.

Fig. 97. *Evophrys frontalis* ♀: Epigynet.

Tarserne er uden scopula, men har kraftige kloduske, især på de 2 bageste par. De ventrale torne er lange og kraftige. 1. tibia har 3 par, medens 2. tibia kun har 3 torne i en caudal række. 1. og 2. metatarsse har hver 2 par ventrale torne.

Bagkroppen er hvidlig med mørkebrune pletter, der dorsalt danner 3 længderækker (fig. 96). Den mediane stribes pletter er triangulære og vinkelspidserne undertiden så stærkt forlængede, at de når ud til de laterale striber og fremad til den forudgående plet; men vinkelspidserne kan også være afrundede. De 2-3 forreste pletter kan være helt sammensmeltet til en frontal længdeplet. De 2 laterale rækker pletter er uregelmæssige og mere el. mindre sammenflydende. Siderne er prydet med længdepletter, der kan flyde sammen og danne bølgede længdestriber. Bugen har undertiden 2-3 par pletter, der danner 2 længderækker. En ufuldstændig median række kan forekomme; men ofte dan-

ner pletterne intet tydeligt mønster. Lungedækkerne er mørkebrune.

Epigynet (fig. 97) er svagt sclerotiseret og pigmenteret og derfor ses dets enkelte detaljer langt fra lige tydeligt hos alle ♀♀. Det er bredere end langt og har 2 store, tværovale, tragtformede gruber adskilt af en midtvejs indsnævret, flad køl. Omtrent midt i hver grube ses parringsåbningen som en mørk plet. Omkring denne er bunden af gruben lidt mørkere og stærkere sclerotiseret. Gennem grubens bund skimtes parringskanalen, der fører hen til det delvis bag gruben beliggende runde sædgemme. Selve parringsåbningerne og sædgemmerne ses altid tydeligt hos ♀ ad.

♂: Kroppen c. 3,1 mm lang, carapace c. 1,1 mm bred. Den er farvet og tegnet næsten som ♀. 1. benpar er mørkebrunt, især dorsalt, kun tarserne er helt lysegule som de øvrige tarser.

Palpens femur er brunt og længere end patella + tibia. De øvrige led er gulbrune. Tibias ydre, apicale apophyse (fig. 98A) er børstelignende, lang, svagt buet og sort. Dorsalt på tibia og cymbium ses en kam af lange, hvide, tætsiddende, lidt skråt fremadrettede hår (fig. 98). Bulbens bageste del rager ud over cymbiums bageste rand og når næsten forbi tibia. Embolus udgår fra bulbens apicale del, hvor den i hvilestilling er spiralformet oprullet i en enkelt vinding. Dens frie ende er rettet hen under cymbiums spids.

E. frontalis findes især på solbeskinnede biotoper i bundvegetationen i skove samt under løv og nåle. Den træffes også i detritus, under lav og mos, mellem lyng, i klitter og på stengærder. ♀♀ ad. er fundet fra maj til september, ♂♂ ad. fra maj til august. Hunnerne spinde en yngleretræte, der kan være skjult under sten el. på anden måde. Den laver ingen egentlig ægkokon,

men samler sine c. 20 æg i en kugleformet klump, der holdes sammen af enkelte tråde, der danner et vidmasket net om kuglens overflade.

Her i landet er den fundet på mange lokaliteter og

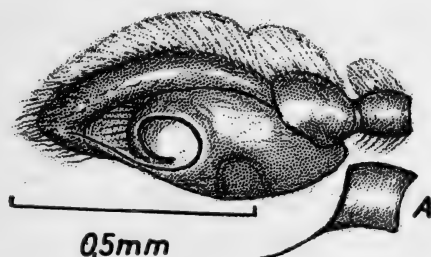

Fig. 98. *Evophrys frontalis* ♂: Højre palpes patella, tibia og tarse set fra indersiden. (A) Palpens tibia set fra ydersiden.

i de fleste landsdele: Bornholm (Gudhjem, Melsted, Paradisgården, Almindingen, Blykobbe), Sjælland (Lynæs, Grib Skov, Krogenberg Hegn, Tøkkekøb Hegn, Ravnsholt Skov, skoven v. Kobæk, Tystofte), Møn (Ulfshale, Klinteskoven), Falster (Horreby Lyng, klitterne v. og i fyrreskoven syd f. Marielyst), Fyn (stengærde v. Broholm), Jylland (Svinkløv Plantage, Bulbjerg, Rebild Bakker, Fjellerup Strand, Molslaboratoriet, Femmøller, Agri Baunehøj, Legind Bjerger, Ronnum Hede, Sig Hede, Spangsbjerg, Bommerlund Plantage), Als (Nørreskoven p. klinerne v. Lille Bælt).

2. *E. lanigera* (Simon, 1871).

(*E. lanigera* Simon 1937 p. 1178, fig. 1844, 1845; *Euophrys* l. Locket & Millidge 1951 p. 227, fig. 110, 111).

♂: Kroppen c. 3,2 mm lang, carapace c. 1,1 mm bred. Hoveddelen er glinsende sort, beklædt med skinnende, snehvide hår, frontalt og lateralt forsynet med lange

sorte hår. Brystdelen er sortebrun med en median længdestribe af hvide hår og uden sorte, børstelignende hår langs randen. Forreste øjerække er svagt recurv og forreste sideøjne tydeligt større end 3. rækkes øjne.

Clypeus er lavere end forreste midterøjnes radius og langs randen forsynet med korte, hvide skæghår. Mandiblerne er verticale og sortebrune. Maxillerne er brune med lyse tyggerande. Labium er bredere end lang, apicalt bredt afrundet og ensfarvet mørkebrun. Sternum er glinsende sortebrunt og dets frontale rand svagt konkav. Alle tarser og den apicale halvdel af metatarserne er svagt gulbrune. 1. benpars lår og tibia er glinsende sorte, patella lidt lysere. 2.-4. benpars lår er mørkebrune, deres patella og tibia mørkebrune med smalle næsten hvide ringe.

Bagkroppens dorsalside er brun, beklædt med lysegrå hår. Den frontale runding har en dusk af lange, hvide hår, og bagud fra den udgår der 2 lyse, tungede længdelinier. Lidt bag midten er der 5 smalle vinkelbånd, hvoraf de 2 forreste støder sammen i yderenderne. Bagtil afkortes båndene stærkt. De lyse linier er beklædt med hvide hår. Siderne er gråbrune, bugen lidt lysere. Spindevorterne er sortebrune med lyse, basale ringe og spidser. Ventralt på hver side af spindevorterne er der en sort plet.

Palpens femur er lidt længere end patella + tibia. Palpen er lys gulbrun, kun hofteringen og den basale del af femur er svagt brunlige. Hele palpen er beklædt med hvide, ret lange hår. Dorsalt på femur sidder en længderække af lange glinsende, hvide, skråt fremadrettede hår. Ventralt har femur et par sorte, skråt fremadrettede, tynde børster c. $2 \times$ længere end femurs bredde, og apicalt på patellas dorsalside findes en lignende børste. Mellem cymbiums hvide hår ses

spredtsiddende sorte hår. Tibias apicalapophyse er kloformet (fig. 99A) med nedadrettet spids. Ligesom hos *E. frontalis* udgår embolus fra bulbens apicale del; men det basale, spiralformede parti udgør ikke en hel

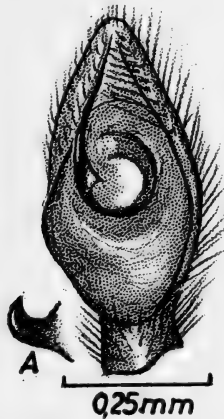

Fig. 99. *Evophrys lanigera* ♂: Højre palpes tibia og tarse set fra undersiden. (A) Tibialapophysen set fra ydersiden.

vinding (fig. 99), og den fremadrettede apicale del er mere robust.

Det er en mediterræn art, der er ny for den danske fauna. Den kendes dog også fra Englands sydligste egne, hvor den lever i huse. Her i landet er der kun fundet 1 ♂ ad. i et vindue i Ribegade, Kbh. Ø (Søren Toft leg.). Det er sikkert en indslæbt art; men i vor tid med mange centralopvarmede huse, er det muligt, at den vil blive hjemmehørende. Det er artens nordligste kendte lokalitet.

3. *E. erratica* (Walckenaer, 1826).

(*Euophrys* e. Sørensen 1904 p. 355; Brændegård 1928 p. 692; *Pseudeuophrys callida* Tullgren 1944 p. 39, fig. 57–59; Locket & Millidge 1951 p. 226, fig. 110, 111).

♀: Kroppen c. 3,9 mm lang, carapace c. 1,3 mm bred. Carapaces brystdel er mørkebrun med en tynd, sort randlinie. Hoveddelen sortebrun, men det recurve bælte, der omgiver øjnene, er helt sort. Hos unge dyr og hos ad. lige efter sidste hudskifte ses ofte et lysere bælte, der lateralt forløber mellem randlinien og det sorte øjebælte og caudalt afgrænser hoveddelen. Hos ad. kan dette bælte undertiden anes. Huden er blank med et metallisk skær og er beklædt med lyse hår. 1. øjerække er svagt recurv, og midterøjnene er næsten dobbelt så store som sideøjnene, og disse er igen større end 3. rækkes øjne. Alle øjnene er omkranset af tynde, lyse ringe af hvide el. gullige hår. Hele carapace er $3 \times$ længere end øjefirkanten, der er lidt bredere bagest end fortil.

Clypeus er smal, næppe højere end forreste midterøjnes radius og beklædt med hvidgule hår. Mandiblerne er mørkebrune, maxillerne lysebrune med hvide tyggerande. Labium, der er dobbelt så bred som lang, er mørkebrun med lys, apical rand. Sternum er skinnende blank og mørkt gulbrun.

Palperne er hvidgule med gulbrune tarser, der har hvide, lateralt udstående hår. Alle benene er gulbrune med brune ringe. De 2 forreste benpar er mørkest. 1. tibia samt 1. og 2. metatarsen har hver 2 par ventrale torne, medens 2. tibia kun har 2 ventrale torne i en caudal række. Alle tarser har kraftige kloduske.

Bagkroppen er brun el. gråbrun med hvidt mønster (fig. 100). Dette består forrest af en frontal, buet tværlinie. Derefter følger 3 par små, lyse pletter, der danner 2 bagud konvergerende rækker. Disse pletter flyder ofte sammen og bliver til 2 længdestriber. Midt mellem disse skimtes ofte en mørkere hjertestribe. Bag midten er der 3–6 hvide vinkelbånd, de forreste bre-

dest. Det forreste vinkelbånd, der er brudt, og vender spidsen bagud, savnes ofte. Siderne er hvidgule med brune længdestænk.

Bugen er lys. Der er ikke udviklet noget karakteristisk epigyn. I »British Spiders« står der, at epigynet

Fig. 100. *Evophrys erratica* ♀: Bagkroppens dorsalside.

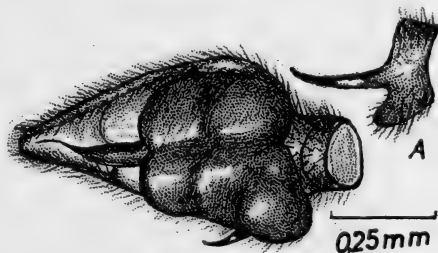

Fig. 101. *Evophrys erratica* ♂: Højre palpes patella, tibia og tarse set fra undersiden. (A) Tibia set fra ydersiden.

er »rather indistinct«, og der henvises til en figur, der bekræfter udtalelsen. Spindevorterne er lysebrune, indrammet med brunt.

♂: Kroppen c. 3,8 mm lang, carapace c. 1,3 mm bred. Farven som hos ♀, men gerne lidt mørkere, og bagkroppens dorsale mønsters lyse pletter og streger er ikke så fremtrædende. Mandiblerne er spinklere og tydeligt konkave på inderrandene. Alle benenes lår er brune, og de brune ringe om de øvrige led bredere end hos ♀. Bagkroppens sider er gråbrune ligesom bugen. Palpens femur er længere end patella + tibia. Femurs basale del er brun, medens den apicale del ligesom patella og tibia er lyst gulbrun. Tarsen er brun. Tibia er meget kort og har en ydre, mørk, lang, slank, apical apophyse (fig. 101A), der set fra undersiden viser sig at være krum og skråt fremadrettet (fig. 101). Bulben

er bredest bagtil, og embolus udgår fra dens apicale del. Dennes basale del er lige, ret tyk og smalner midtvejs ind til en hårfin, let bugtet, apical del, der peger imod cymbiums spids.

Her i landet er der kun fundet få individer af denne art, og de fund, der er gjort, giver ingen biotopiske oplysninger; men den skal især forekomme på mure.

E. erratica kendes kun fra få, spredte lokaliteter her i landet: Sjælland (Tokkekøb Hegn, Nørreskoven v. Furesøen), Møn (Abildgårdsfaldet) og Jylland ((Molslaboratoriet).

4. *E. aequipes* (A. P.-Cb. 1871).

(*Euophrys* æ. Brændegård 1928 p. 692; Tullgren 1944 p. 37, fig. 23B, 50, 51; Locket & Millidge 1951 p. 227, fig. 110, 111).

♀: Kroppen c. 2,8 mm lang, carapace c. 0,9 mm bred. Carapace har en tydelig, sort randlinie. Lige over denne er der et lysere, smalt bælte. Ellers er brystdelen lysebrun med lidt mørkere skygger og hoveddelen er skinnende sort. Øjefirkanten er næsten dobbelt så bred som lang og lige bred for og bag. 1. øjerække er svagt recurv, og midterøjnene dobbelt så store som sideøjnene. 3. rækkes øjne er lidt mindre end forreste sideøjne. Hele carapace er $3 \times$ længere end øjefirkanten og beklædt med lyse og enkelte sorte hår.

Clypeus er smal, næppe så høj som forreste midterøjnes halve radius og beklædt med hvide hår. Mandibler og maxiller er lysebrune, labium mørkebrun og næsten dobbelt så bred som lang. Sternum er lidt længere end bred, skinnende lyst gulbrun med en bred, sortebrun rand.

Palperne er lysegule. Samme farve har benene, der

er forsynet med brede, sorte el. sortebrune ringe. 1. tibia har 5 ventrale torne, den frontal-basale torn savnes. 2. tibia har kun 2 caudal-ventrale torne, medens 1. og 2. metatarse har hver 2 par ventrale torne. Alle tarser har kloduske, men ingen scopula.

Fig. 102. *Evophrys aequipes* ♀: Bagkroppens dorsalside.

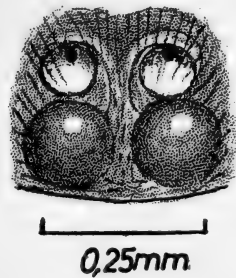

Fig. 103. *Evophrys aequipes* ♀: Epigynet.

Bagkroppens dorsalside er gråbrun med et lyst mønster (fig. 102). Forrest består dette af 2 bagud divergerende striber, der kan være opløst i pletter. Fra midten og bagud er der 5 smalle vinkelbånd, hvoraf de forreste gerne er afbrudt på midten. Siderne er sribede af brune længdepletter. Bugen er hvid med 2 brede, brune længdestriber. Hele bagkroppen er beklædt med hvide hår. Spindevorterne er mørkebrune.

Epigynet (fig. 103) er upigmenteret og meget svagt sclerotiseret. Formen er derfor vanskelig at se, og kun synlig ved stærk belysning. Forrest er der 2 svage, runde gruber, adskilt af en flad midterkøl af bredde som en af gruberne. Parringsåbningerne ses som en brun plet nær hver grubes forreste rand. Gennem huden skimtes de 2 parringskanaler og de store, runde,

rødbrune sædgemmer, der udfylder næsten hele afstanden mellem gruber og epigastralfure.

♂: Kroppen c. 2,1 mm lang, carapace c. 0,8 mm bred. Brystdelen er, indenfor den sorte randlinie, lys gulbrun

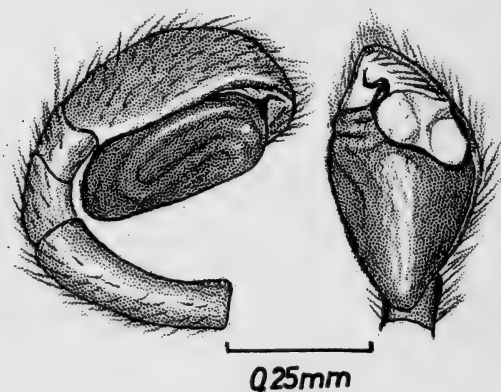

Fig. 104. *Evophrys aequipes* ♂: Højre palpe set fra ydersiden og tarse + tibia fra undersiden.

med en mørkebrun, median længdestribe, der caudalt udvider sig ankerformet. Bagkroppen er sortebrun og mønstret som hos ♀; men vinkelbåndene er ganske smalle.

1. benpars lår, patella og tibia er sortebrune på den frontale side, og samme farve har alle benenes ringe. Palperne er lyst gulbrune, kun bulberne er mørkebrune. Femur er længere end patella + tibia (fig. 104), og tibia savner apical apophyse. Bulben rager langt bagud, og de brede, bugtede sædkanaler ses tydeligt gennem den brune overflade. Set fra bugsiden er bulben pæreformet, og apicalt på den indadvendende side er der en stor, tyndhudet, hvid plet, fra hvis distale rand den korte, skrueformede embolus rager frem.

Der er fundet 2 ♂♂ & 2 ♀♀ ad på spredte lokaliteter her i landet: Sjælland (v. Holmegård Mose), Jylland

(Kås i Salling, Rold Skov, Fjellerup Strand). I England skal den leve på solrige, sandede biotoper. Det stemmer med, at en ♀ blev fundet i en grå klit v. Fjellerup Strand og en ♂ på en sandet lokalitet v. Kås, hvor også *Eresus niger* lever.

5. *Evophrys petrensis* C. L. Koch, 1837.

(*Habrocestum petrense* Sørensen 1904 p. 348; Brændegård 1928 p. 691; *Euophrys petrensis* Tullgren 1944 p. 36, fig. 47–49; Locket & Millidge 1951 p. 225, fig. 110, 111).

♂: Kroppen c. 3,1 mm lang, carapace c. 0,9 mm bred. Forreste øjerække er svagt recurv og forreste midterøjne næsten dobbelt så store som sideøjnene. Afstanden mellem midter- og sideøjne er større end mellem midterøjnene. Forreste sideøjne større end 3. rækkes øjne. Øjeomgivelserne er sorte ligesom hoveddelens dorsale flade, der caudalt har en median indskæring, lidt bredere end lang. Rygfuren, i bunden af en tværoval fordybning, er meget svag. Brystdelen er lysebrun med brune skygger og en tynd, sort randlinie. Hoved- og brystdelen går jævnt over i hinanden. Hovedets dorsale flade er beklædt med tiltrykte, silkeglinsende hår. Langs randene er der en række lange, strittende hår. Disse er, ud for mellemrummet mellem midterøjnene, påfaldende lange. Øjnene i forreste række er omkranset af hvidgule hår.

Clypeus er c. halv så høj som midterøjnenes diameter og beklædt med hvidgule hår. Mandibler og maxiller er gulbrune, labium lidt lysere. Maxillerne er lidt længere end brede og apicalt lige afskåret med afrundede hjørner. Labium næsten dobbelt så bred som lang. Sternum lysebrun.

Femur på 1. og 2. benpar er glinsende sortebrune, de øvrige lår mørkebrune. På 3. og 4. benpar er de øvrige led lysebrune med brede, mørkebrune ringe. 1. tibia har 5 ventrale torne, 2. tibia og 1. og 2. metatarse

Fig. 105. *Evophrys petrense* ♂: Højre palpes tarse og tibia set fra undersiden.

hver 2 par ventrale torne. Tarserne har kloduske, men er ellers uden scopula.

Bagkroppen er beklædt med lyse hår, dorsalt sortebrun, uden el. m. meget svage, udviskede mønstre. Siderne er brune med tynde, buede, lyse længdestriber. Bugen lysebrun.

Palperne er mørke- el. sortebrune med lidt lysere tarser. Femur er længere end patella + tibia, og tibia er på ydersiden kortere end patella, men på indersiden forlænget, så den når et stykke ud langs cymbiums rand (fig. 105). Den mørkebrune bulbe er næsten pæreformet, og den bageste, smalle del rager hen under tibia. Fra bulbens apicale, lyse, tyndhudede parti udgår den sortebrune, spirale embolus.

♀ skal ikke afvige meget i størrelse, farve el. mønster

fra ♂. Dens palper er lysegule og epigynet har fortil 2 cirkelrunde gruber, og lige bag hver af dem skimtes gennem huden et rundt sædgemme.

Her fra landet kendes kun 1 ♂ ad. Den blev fundet i juni 1891 i en grusgrav ved Stendalgård i Jylland (Løvendal leg.). I Sverige, Tyskland og England, hvor den også forekommer, angives det, at den lever på tørre, sandede biotoper.

9. *Sitticus* Simon, 1901.

Denne slægts arter har et forholdsvis højt rygskjold, hvis brystdel er mindst $1 \frac{1}{4} \times$ længere end hoveddelen. Øjefirkanten c. $2 \times$ bredere end lang og lige bred for og bag. Forreste øjerække er svagt recurv el. næsten ret. Rygfuren er ubetydelig, men lige foran den ses en svag, tværoval fordybning. Clypeus er lav, næppe højere end forreste midterøjnes radius.

Mandiblerne er verticale hos begge køn, og forreste klofurerand har 2–6 små, næsten lige store tænder på en fælles, afrundet forhøjning. Bageste rand uden tænder. Sternum har almindelig skjoldform. 1. benpars tibia og metatarse har parvise, kraftige, ventrale torne. 1. og 2. tarse har kloduske, men ingen egentlig scopula. 4. benpar er meget længere end 3. Det skyldes især, at 4. tibia er c. $2 \times$ længere ned 3.

Hele kroppen er dels beklædt med oprette, mørke hår, dels med korte, tiltrykte, lysere hår. Sidstnævnte giver dyrene deres lyse, ofte brogede farvemønstre, som kan være nyttig ved arternes bestemmelse, da genitalierne ikke altid er særlig karakteristiske.

Her fra landet kendes 3 arter.

Oversigt over arterne

1. ♂	2.
♀	4.
2. Palpens tibialapophyse bred, skeformet udhulet (fig. 111)	3. pubescens (p. 188).
Palpens tibialapophyse tilspidset	3.
3. For- og bagkrop uden tydelige mønstre	
	2. <i>S. caricis</i> (p. 185).
For- og bagkrop med tydelige mønstre	
	1. <i>S. floricola</i> (p. 182).
4. Epigynets caudale rand uden median indbugtning (fig. 105)	1. <i>S. floricola</i> (p. 182).
Epigynets caudale rand med median indbugtning	5.
5. Epigyngruben hjerteformet med kort, frontal midterkøl (fig. 110) ...	3. <i>S. pubescens</i> (p. 188).
Epigyngruben tværoval, uden midterkøl (fig. 108)	2. <i>S. caricis</i> (p. 185).

1. *S. floricola* (C. L. Koch, 1837).

(Attus f. Sørensen 1904 p. 359; Nielsen 1928 p. 380, fig. 247–250; Brændegård 1928 p. 692; *Sitticus litoralis* Tullgren 1944 p. 30, fig. 33, 34; *S. floricola* Locket & Millidge 1951 p. 230, fig. 112, 113).

♀: Kroppen c. 5,3 mm lang, carapace c. 2 mm bred. Kroppen er ret kort og tyk. Carapace har en tynd sort randlinie og lige inden for denne en smal stribe af lysegrå hår. Hoveddelen er sort, metalglinsende og brystdelen sortebrun. En smal, median længdestribe af lyse hår udvider sig mellem bageste øjepar til en triangulær plet. Carapace er c. 3 × længere end øjefirkanten. Forreste sideøjne er tydeligt større end bageste rækkes øjne, og under disse og frem til forreste sideøjne stræk-

ker sig en linie af lyse hår. Clypeus er beklædt med hvide hår og med hvide, nedhængende skæghår fra randen.

Mandiblerne er sortebrune, og der er 4 små tænder på forreste klofurerands udbugtning foran kloens spids. Maxillerne er mørkebrune med lyse tyggerande. Labium er bredere end lang og mørkebrun med hvid, afrundet, apical rand.

Palperne er lyst gulbrune med lange, hvide, lateralt udstående hår. 1. lårpar er mørkest; men ellers er benene gulbrune med brede, brune ringe. 1. og 2. tibia har hver 5 ventrale torne, hvoraf 3 er frontale og 2 caudale. 1. og 2. metatarse har hver 2 par ventrale torne. Alle tarser er uden scopula, men har kraftige kloduske.

Bagkroppen er beklædt med sorte og grå hår, der delvis skjuler den brogede, sorte- og gråbrune hudfarve. I det dorsale mønster lægger man især mærke til 2 store, kantede, lyse pletter nær midten og foran dem 2 mindre, lysegrå pletter, der sidder tættere sammen. Frontalt er der et par tværstriber af grå hår, og bag midten 4–5 tynde, grå, ofte utydelige vinkelbånd. Siderne er brun- og gråstribede. Bugen har en bred, brun længdestribe med grå tværstriber. Lungedækkerne er lysebrune med mørke rande.

Epigynet (fig. 106) er næsten skjult af lange, lysegrå hår. Under disse skimtes en stor, flad grube, der lateralt og caudalt er skrap afgrænset af en sclerotiseret, sortebrun, U-formet liste, der bagtil er smal, men til siderne meget brede. Fortil er gruben åben. Parringsåbningerne ses forrest i hver side af gruben som 2 lyse, ovale fordybninger.

♂: Kroppen c. 4,4 mm lang, carapace c. 1,8 mm bred. Den er mønstret som ♀, men meget mørkere. Farven

er oftest sort el. sortebrun, men med klart, hvidt mønster. Medianliniens plet, mellem de bageste øjepar, er pilformet. Carapace er stærkere metalglinsende end hos ♀, og på hver af brystdelens flanker over 3. hofte

0,25mm

Fig. 106. *Sitticus floricola*
♀: Epigynet.

0,5mm

Fig. 107. *Sitticus floricola* ♂:
Højre palpes patella, tibia og
tarse set fra undersiden.

er der en plet af hvide hår. Mandibelkloen har en lille, stump tand mediant på den konvekse side og kun 3 små tænder på den forreste kløfurerands udbugtning.

De 2 forreste benpar er mørkest, og så sortebrune, at de mørke ringe næppe er synlige, dog tydelige på 3. og 4. benpar. De 2 par lyse, dorsale pletter på bagkroppen er helt hvide.

Palpens tibia har en tilspidset, skråt udadrettet, apical apophyse, hvis spids er lidt indadkrummet. På indersiden er patella og tibia forsynet med hver en kam af lange, hvide, udstående hår (fig. 107). Bulben er svagt oval, og fra dens ydre, frontale rand udgår

embolus, der krummer sig omkring næsten hele bulben for nær sit udspring at blive rettet fremad under cymbiums spids.

Voksne af begge køn er fundet fra marts til august. Det tyder på, at både ♂♂ og ♀♀ overvintret som kønsmodne.

Arten træffes især på humide lokaliteter, f.eks. langs søbredder el. på enge, hvor der vokser tagrør (*Phragmites*), kæruld (*Eriophorum*) og skærmplanter (*Umbelliferae*). I disse planters blomsterstande kan den forekomme i hele kolonier, hvor både ♂♂ ad ♀♀ ad. og juv. i stort antal opholder sig i hver sin retræte. Det er sikkert den eneste art blandt danske spindlere, der i egentlig forstand er et kolonidyr.

I England er *S. floricola* kun fundet på en enkelt lokalitet; men i Tyskland og Sverige er den almindelig, og det er den sikkert også i Danmark, hvor der er egnede biotoper.

Her i landet er den fundet på Bornholm (Slotslyngen, Spellinge Mose), Sjælland (Hellebæk, Bremerholm-kæret i Tisvilde, Farum, Frederikdal, Lyngby Mose, mose v. Ryget Skov, Allindelille Fredskov), Møn (Ulfshale), Jylland (Rebild, Madum Sø, Vejrholt Mose v. Arden, Mariager Fjord v. Hobro, v. Molslaboratoriet, søen i Bygholm Skov), Læsø (Vester Hede, Storedal, Højsande).

2. *S. caricis* (Westring, 1861).

(Attus c. Sørensen 1904 p. 358; Brændegård 1928 p. 692; Sitticus c. Tullgren 1944 p. 26, fig. 28, 29; Locket & Millidge 1951 p. 230, fig. 112, 113).

♀: Kroppen c. 4,0 mm lang, carapace c. 1,4 mm bred. Carapace har en smal, sort randlinie. Hoveddelens

dorsale flade og øjnenes omgivelser er sorte el. sorte-brune. Brystdelen er mørkebrun og dens næsten vertikale flanker lysere brune. Hele carapace er beklædt med korte, lyse, tiltrykte hår, der giver det en svag silkeglans. Desuden ses spredtsiddende, sorte, oprette hår, der er talrigst langs fronten. Forreste sideøjne er rigeligt halvt så store som midterøjnene og større end 3. rækkes øjne. 1. rækkes øjne er omkranset af hvidgule hår.

Mandiblerne er mørkebrune og frontalt let konvekse. Der er 3 små tænder på forreste klofurerand. Maxillerne er brune med lyse tyggerande. Labium er brun med lys, afrundet spids og lige så lang som bred. Sternum har lysebrun midte, men er mørkere ud mod randene.

Palperne er lysebrune med lange, lyse, lateralt udstående hår. Benene er næsten ensfarvet lysebrune. 1. benpar er dog altid lidt mørkere end de øvrige. Både 1. og 2. tibiæ og metatarser har hver 2 par ventrale torne.

Bagkroppen er gråbrun, beklædt med korte, lyse, tiltrykte og mørke oprette hår. En lidt mørkere, noget udvisket hjertestribe når hen til midten, hvor striben er bredest. Dorsalt bag hjertestriben skimtes 4-5 meget smalle, lidt lysere vinkelbånd. Bagkroppens sider har tynde, lyse længdestriber.

Bugen er lysebrun og epigynet (fig. 108), der er bredere end langt, minder meget om *S. floricola*'s; men den caudale rand har en tydelig median indbugtning. I den tværovale grubes bund ses 2 svage, runde fordybninger. Fortil er gruben åben, men lateralt og caudalt afgrænset af brede, mørkt sclerotiserede rande. Parringsåbningerne findes fortil lateralt, men ses vanskeligt. Epigynet er kun i ringe grad dækket af hår.

♂: Kroppen c. 3,4 mm lang, carapace c. 1,3 mm bred. Den er helt igennem lidt mørkere end ♀. 1. men også ofte 2. benpar er mørkere end de øvrige. Palpens femur er længere end patella + tibia. Tibialapophysen er ret,

Fig. 108. *Sitticus caricis* ♀:
Epigynet.

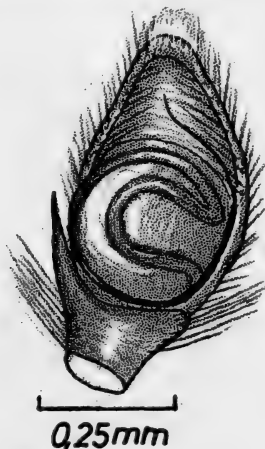

Fig. 109. *Sitticus caricis* ♂:
Højre palpes tibia og tarse set
fra undersiden.

tilspidset og næsten lige så lang som selve tibia (fig. 109). Sædkanalen, der ses tydeligt gennem bulbens overflade, slår en karakteristisk dyb bugt ind omkring bulbens midte. Embolus udgår fra bulbens yderside, omtrent ud for tibialapophysens spids, slynger sig rundt langs bulbens rand og ender i en svag S-bue, der strækker sig ind under cymbiums spids.

Arten synes især at forekomme på humide biotoper. Will. Sørensen skriver, at hidtil har arten kun været kendt fra Sjælland, og nævner følgende lokaliteter: Lyngby Mose, Vejle Sø v. Holte og Rudehegn. Senere er den også fundet i mosen v. Grib Sø, Råvad Mose, mosen v. Ryget Skov, og udenfor Sjælland: Falster (klitterne v. Marielyst), Sønderjylland (Bommerlund Plantage).

3. *S. pubescens* (Fabricius, 1775).

(Attus p. Sørensen 1904 p. 359; Brændegård 1928 p. 692; *Sitticus truncorum* Tullgren 1944 p. 25, fig. 22–24, *S. pubescens* Locket & Millidge 1951 p. 228, fig. 112, 113).

♀: Kroppen c. 5,1 mm lang, carapace c. 1,7 mm bred. Carapace har en tynd, sort randlinie. Hoveddelen er sortebrun, øjenomgivelserne sorte og brystdelen mørkebrun. Beklædningen er dels korte, grove, gråbrune, tiltrykte hår med svag silkeglans, dels lyse uldagtige hår samt sorte, strittende, børstelignende hår, der især er samlet frontalt og lateralt langs hoveddelens rande. Hårene på carapace danner intet mønster.

Mandiblerne er mørkebrune og har 4 små tænder på den forreste klofurerands afrundede forhøjning, maxillerne brune med brede, hvide tyggerande, og labium, der er lige så lang som bred, er mørkebrun med bredt afrundet, hvid spids. Sternum er brun el. lysebrun, lidt mørkere ud mod randene.

Palperne er brune el. lysebrune med hvide, lateralt udstående hår. Benene er lysebrune, 1. & 2. benpar næsten ensfarvet, 3. & 4. har brede, lidt mørkere brune ringe på tibiae og metatarser. Der er 3 par ventrale torne på 1. & 2. tibia og 2 par på 1. & 2. metatarse. 4. tibia er 2 × længere end 3. tibia. Alle tarser er uden scopula, men med tæthårede kloduske, og alle ben er beklædt med lyse hår.

Bagkroppens dorsale sider er brune, beklædt med brune og lysegrå hår, der danner et mere eller mindre tydeligt mønster. Når mønstret er tydeligst, består det forrest af 3 par lyse pletter, der danner 2 bagud divergerende rækker. Af disse pletter er det bageste par størst, anbragt lidt bag midten og næsten altid tyde-

ligt til stede. Bag midten er der 2–3 tynde, lyse vinkelbånd af form som et udstrakt dobbelt W. Disse vinkelbånd og de 2 bageste, store pletter ses næsten altid mere el. mindre tydeligt hos de fleste ♀♀; men de kan

Fig. 110. *Sitticus pubescens*
♀: Epigynet.

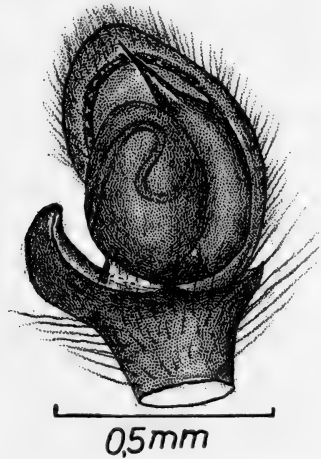

Fig. 111. *Sitticus pubescens* ♂:
Højre palpes tibia og tarse set
fra undersiden.

helt savnes, og dorsalsiden er da ensfarvet gråbrun. Siderne er lys gråbrune med lyse, skrå længdestriber el. længdepletter, og på hver side ud for vinkelbåndene ses en lys plet. Bugen er lys gråbrun.

Den sikreste artskarakter er epigynet (fig. 110); men det dækkes delvis af lysegrå hår, der skjuler epigynet, så man kun skimter de 2 sorte pletter forrest i gruben. I fig. 110 er alle de dækkende hår fjernet. Epigynet er hvælvet, glinsende brunt og næsten lige så langt som bredt. Dets bageste rand har en tydelig median indbugtning. Epigynets grube er lidt langstrakt hjerteformet. I den caudale, smallere del er gruben ret flad, men forrest dybere og her tvedelt af en kort, smal

midterkøl. På hver side af denne ses et ovalt, hvælvet, sort skæl, der dækker over parringsåbningerne.

♂: Kroppen c. 4,4 mm lang, carapace c. 1,6 mm bred. Hannen er helt igennem mørkere end ♀. Hele carapace er mørke- el. sortebrunt. Fra rygturen udgår 3 tynde striber af lyse har, der spreder sig vifteformet mod fronten. Disse striber ses kun tydeligt ved refleks fra hårene. Hos ♀ er disse striber næsten usynlige. 1. & 2. benpar er mørke- el. sortebrune, 3. & 4. lidt lysere. Alle ben er uden mørke ringe på tibiae og metatarser. Undertiden kan svage, mørke ringe dog skimtes på de bageste benpar.

Bagkroppens dorsalside er næsten ensfarvet sortegråbrun, dog skimtes som regel det bageste og største par af de lyse pletter, vinkelbåndene bagtil og den laterale plet på hver side af disse.

Palpen er mørke- el. sortebrun, tibialapophysen og bulben næsten sorte. Tibialapophysen (fig. 111) er hvælvet på ydersiden, lidt indadkrummet og skeformet udhulet på indersiden. Apophysen er næsten lige så lang som selve tibia og når ud til midten af cymbium. Bulben består af 2 afsnit, hvoraf det ydre er størst og ovalt, medens det indre er pølseformet og apicalt ender i en konisk, sylspidset, fremadrettet embolus.

Denne art træffes på solrige steder: Vægge, stengærder, træstammer og vinduesrammer. Fra de sidstnævnte kan de også komme ind i huse. Siden 1904 er arten kun fundet én gang (O. Bøggild leg. Kbh. 29/8 1953). Før 1904 er den fundet på flere vidt adskilte lokaliteter i landet: Bornholm (Rønne), Sjælland (København, Hareskoven), Jylland (Sæby, Frijsenborg).

10. *Attulus* Simon, 1889.

Denne slægt står *Sitticus* meget nær. Cephalothorax er kort og tyk, og carapaces hoved- og brystdel næsten lige lange. Øjefirkanten er næsten lige bred for og bag og tydeligt bredere end lang. På forreste klofurerand, næsten lige ud for giftkloens spids, er der en gruppe på 2–5 små, tætsiddende tænder på en lille afrundet forhøjning. Bageste klofurerand er uden tænder. Sternum har almindelig skjoldform, er længere end bred og frontalt lige afskåret. 4. benpar er længst og meget længere end 3. Det skyldes især, at 4. femur og tibia er mindst $2 \times$ længere end 3. femur og tibia.

Her i landet kendes 2 arter af denne slægt.

Oversigt over arterne

Mandiblernes forreste klofurerand har 3 små tænder på en fælles lille forhøjning

1. *A. cinereus* (p. 191).

Mandiblernes forreste klofurerand har 5 små tænder på en fælles lille forhøjning

2. *A. saltator* (p. 194).

1. *A. cinereus* (Westring).

(*Attus* c. Sørensen 1904 p. 358; Nielsen 1928 p. 385, pl. IV fig. 4; Brændegård 1928 p. 692; *Attulus* c. Tullgren 1944 p. 23, fig. 20, 21).

♀: Kroppen c. 4,9 mm lang, carapace c. 1,8 mm bred. Carapace er rødbrun med en smal, sort randlinie. Om øjnene er der brede, sorte ringe, der delvis smelter sammen. Hoveddelens dorsale flade er gerne mørkere end brystdelen og kan være helt sortebrun. Den korte, dorsale rygfulde ses i bunden af en flad, oval fordyb-

ning. Brystdelen er, regnet fra rygturen, højst $1\frac{1}{2} \times$ længere end hoveddelen. De øverste rande af forreste rækkes øjne ligger i en næsten ret line. Sideøjnene lidt større end forreste midterøjnes radius og større end bageste rækkes øjne. Carapace er beklædt med tiltrykte, lysegrå hår og spredtsiddende, oprette, sorte, børsteagtige hår langs fronten og hovedets sider. Forreste rækkes øjne er omgivet af hvidlige hår.

Clypeus lidt lavere end forreste midterøjnes radius. Mandiblerne er lysebrune og har 3 små tænder på forreste klofurerand. Maxillerne er blegbrune og labium brun. Sternum er lidt længere end bred, beklædt med grå hår.

Palperne er blegbrune. Samme farve har benene, men med enkelte mørke pletter på lårene og tynde, mørke ringe apicalt på hvert led. 4. tibia er mindst $2 \times$ længere end 3., og 1. tibia har kun 3 ventrale torne i en caudal række. 1. metatarse har 2 par ventrale torne, der sidder basalt og apicalt. Alle tarser har kloduske, men uden scopula.

Bagkroppens dorsalside er gråbrun med utydelige tegninger. Disse består før midten af 3 par lysere pletter i 2 bagud, svagt divergerende rækker og bag midten 3-4 smalle vinkelbånd. Bugsiden er lys med svage, spredte, mørkere pletter.

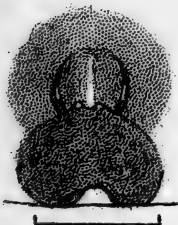
Epigynet (fig. 112) er længere end bredt. Lige foran epigastralfuren er der en brun, afrundet, sclerotiseret plade, hvis caudale rand har en median indbugtning. Foran denne plade ses epigyntets lave grube, der frontalt er åben, men lateralt tydeligt afgrænset af smalle, sorte, let buede, sclerotiserede rande. Gruben er nærmest triangulær.

♂: Kroppen c. 3,9 mm lang, carapace c. 1,5 mm bred. Den er lidt mørkere end ♀, og har samme tegninger

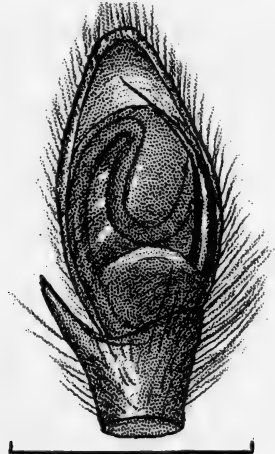
som denne. 1. benpars lår er tydeligt mørkere end de øvrige.

Palpen er lysebrun; men hele tarsen er mørkebrun. Tibialapophysen er knap så lang som selve tibia (fig.

0.25 mm

Fig. 112. *Attulus cinereus*
♀: Epigynet.

0.5 mm

Fig. 113. *Attulus cinereus* ♂:
Højre palpes tibia og tarse set
fra undersiden.

113), basalt ret tyk, smalner jævnt af og ender i en fin spids. Cymbium er slank, c. 2 × længere end bred. Bulben er oval og lidt mørkere end cymbium. Den brede, bugtede sædkanal ses dog tydeligt under overfladen. Embolus udgår fra bulbens basale inderside, hvor den er ret tyk, smalner jævnt af og ender i en hårfin spids lidt foran bulbens apicale del.

Denne art lever især ved strande, i klitter og på sandet jord. Her er den vanskelig at se på grund af sin grålige farve. Der er her i landet fundet næsten en snes eksp. af denne art på meget spredte lokaliteter: Møn (Ulfshale), Falster (Donnemose), Jylland (Skagen, Hansted-Reservatet, Katholm v. Grenå), Læsø (stranden v. Vesterø Kirke).

2. *A. saltator* (Simon, 1868).

(Attus s. Sørensen 1904 p. 358; Brændegård 1928 p. 692; Sitticulus s. Tullgren 1944 p. 22, fig. 18, 19; Attulus s. Locket & Millidge 1951 p. 233, fig. 112, 113).

♀: Kroppen c. 3,7 mm lang, carapace c. 1,3 mm bred. Forkroppen er kort c. $1 \frac{1}{4} \times$ længere end bred. Set fra siden er rygliniens profil højest ved rygfuren, herfra skråner den mod begge ender. Bagud er den skrå linie ret, fremad tydeligt konveks. Øjefirkanten er $2 \times$ bredere end lang. 1. øjerække er svagt recurv, og midterøjnenes diameter er $2 \times$ længere end sideøjnenes. Øjnene i bageste række og 1. rækkes sideøjne er lige store.

Carapace har en smal, sort randlinie, er ellers glinsende brun, men bliver mørkere mod fronten, hvor øjefirkantens flade er sortebrun og øjeomgivelserne sorte. Carapace er beklædt med tiltrykte, fine grå hår og oprette, børsteagtige, sorte hår, der især sidder langs fronten og hoveddelens sider. 1. øjerække er omkranset af hvide el. hvidgule hår.

Clypeus er lidt højere end forreste midterøjnes radius. Mandiblerne er lysebrune og har 5 små tænder på forreste klofurerand. Maxillerne er lysebrune m. bred, gulbrun rand. Labium er bredere end lang og mørkebrun med smal, lys rand. Sternum er brun, mørkere ud mod randen og beklædt med lyse hår.

Palperne er gule og beklædt med hvide, udstående hår. Benene gulbrune og hvert led har en brun, apical ring. De ventrale torne på 1. og 2. benpars tibia og metatarse er lange og kraftige. 4. benpar er næsten dobbelt så lange som 3. par.

Bagkroppens dorsalside er gråbrun, undertiden mørkebrun og da uden tydeligt lyst mønster, men oftest ses et mønster bestående af 2 rhombiske, lyse pletter

midtvejs og bag disse 5–6 smalle, lyse vinkelbånd. Siderne har lyse længdestriber. Bugen er lys med få små mørkere pletter.

Epigynet (fig. 114) er placeret umiddelbart foran

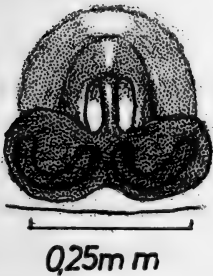

Fig. 114. *Attulus saltator* ♀:
Epigynet.

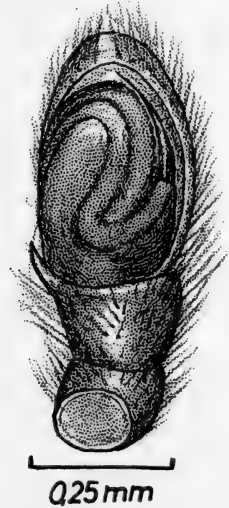

Fig. 115. *Attulus saltator* ♂:
Højre palpes patella, tibia og
tarse set fra undersiden.

epigastralfuren. Dets bageste rand har en median indbugtning. Det bageste parti består af en stærkt sclerotiseret, rødbrun plade, der er mere end $2 \times$ bredere end lang, mediant indsnøret og lateralt afrundet. Under dennes overflade skimtes de 2 krumme, pølseformede sædgemmer. Foran denne plade ses, ofte svagt, epigyngruben, der er tvedelt af en smal midterkøl, så der fremkommer 2 lange, indbyrdes parallelle, ovale gruber.

♂: Kroppen c. 2,7 mm lang, carapace c. 1,2 mm bred. Den er som regel lidt mørkere end ♀, men ellers er farve og mønster det samme. 1. benpars tibia og metatars er brune el. mørkebrune. Bagkroppen mørk-gråbrun med et svagt violet skær.

Palpernes femur er længere end patella + tibia. Den ydre tibialapophyse er kort og tilspidset (fig. 115). Cymbium er slank, apicalt bredt afrundet. Bulben oval. Embolus udgår fra midten af bulbens inderside, er lang, slank, fremadrettet, smalner jævnt af, og ender i en hårfin spids lige foran bulbens apicale parti. Den bugtede sædkanal skimtes tydeligt under overfladen.

Her fra landet kendes kun 9 ad. dyr (6 ♀♀, 3 ♂♂) og nogle få juv. De er alle fundet før 1904, og Will. Sørensen opgiver følgende spredte forekomster: Bornholm (syd f. Hasle), Sjælland (Dyrehaven på træer, Donse, Nykøbing), Jylland (v. Frederikshavn, Feldborg Plantage).

Arten træffes især ved strandbredder, i klitter og på andre sandede lokaliteter, men kan også forekomme på træer. Den skal være en enestående god springer. Medens andre Salticiders horisontale spring højst udgør nogle få gange deres egen længde, angives det, at disse kan springe indtil $20 \times$ deres egen længde, hvis de f.eks. forskrækkes ved, at man forsøger at fange dem.

11. *Evarcha* Simon, 1902.

Cephalothorax er c. $1 \frac{1}{2} \times$ længere end bred. Forreste midterøjne er dobbelt så store som sideøjnene, der er tydeligt større end 3. rækkes øjne. Øjefirkanten er lige bred for og bag og dobbelt så bred som lang. Den meget svage rygfure ses i bunden af en tydelig tværoval grube. Carapace har en smal, sort randlinie. Hoveddelens dorsale flade er mørke- el. sortebrun, men øjenomgivelserne er sorte. Clypeus c. halv så høj som forreste midterøjnes diameter.

Mandiblerne er vertikale hos begge køn, og på den

bageste kloffurerand er der kun én simpel, kegleformet tand. Sternum er længere end bred, benene forholdsvis korte og især er 1. og 2. benpar ret robuste.

Her i landet er der kun fundet 2 arter.

Oversigt over arterne

1. ♂	2.
♀	3.
2. Brystdelen har et par tydelige, hvide skråstriber (fig. 117)	1. <i>E. falcata</i> (p. 197).
Brystdelen uden sådanne striber	
	2. <i>E. arcuata</i> (p. 200).
3. Bagkroppen mørk uden el. med utydeligt dorsalt mønster. Epigynet som fig. 116	
	1. <i>E. falcata</i> (p. 197).
Bagkroppen grå, det dorsale mønster med 2-3 par iøjnefaldende mørkebrune skråstriber. Epigynet som fig. 118.	2. <i>E. arcuata</i> (p. 200).

1. *Evarcha falcata* (Clerck, 1757).

(*Hasarius falcatus* Sørensen 1904 p. 350; Nielsen 1928 p. 375, fig. 241, 1932 p. 223, fig. 63; Brændegård 1928 p. 691; *Evarcha blancardi* Tullgren 1944 p. 61, fig. 111, 112; *E. falcata* Locket & Millidge 1951 p. 233, fig. 114).

♀: Kroppen c. 6,8 mm lang, carapace c. 2,1 mm bred. Lateralt og caudalt om hoveddelens sorte flade er der en bred, lysebrun bræmme, der mediant slår en bugt frem til rygfuren. Brystdelens bageste parti er mørkebrunt. Forreste øjerække er svagt recurv, og de store midterøjne støder næsten sammen, medens der er tydelig afstand mellem midter- og sideøjne. Carapace er tæt beklædt med korte, tiltrykte, glinsende, bronzefarvede

hår samt nogle sorte, oprette, spredtsiddende hår, der især sidder omkring 1. øjerække og langs hoveddelens sider under 2. og 3. rækkes øjne. 1. øjerække er omkranset af hvide el. gullige hår, og clypeus er beklædt med lange, skråt fremad-indadrettede hår af samme farve.

Mandiblerne er lysebrune, og foruden tanden på bageste klofurerand er der på forreste rand 2 tænder, der sidder tæt sammen – den proximale mindst. Alle tænderne er mørke og ret små. Maxiller og labium brune med hvide, apicale rande. Sternum er brun med lidt lysere midte og har alm. skjoldform. Palperne er gulbrune med lange, hvide, lateralt udstående hår. 1. benpar er mørkest, men ellers er alle benenes hofter og den basale halvdel af lårene gulbrune, medens den distale del ligesom patella og tibia er brune. Tarserne er gulbrune uden scopula, men med mørke kloduske. 1. og 2. tibia har hver 3 par ventrale torne, medens 1. og 2. metatarsen hver har 2 par ventrale torne.

Bagkroppens dorsalside er grå- el. sortebrun uden tydeligt mønster. Et lyst frontalbånd, som strækker sig hen langs siderne ses dog oftest. Det øvrige mønster er ret utydeligt; men hos lyse dyr ses gerne 2 par lyse pletter foran midten og bag denne 4 vinkelbånd. Lateralt lidt foran spindevorterne er der et par sortebrune pletter. Siderne er lysegrå med brune længdestriber. Bugen er lysegrå med svage brune pletter el. længdestriber.

Epigynet (fig. 116) er lidt bredere end langt. Det bageste, stærkt sclerotiserede parti er mørkt rødbrunt og når bagtil næsten til epigastralfuren. Lateral-caudalt er der et par store, lommeformede fordybninger og mediant-frontalt et par fremadrettede, korte spidser. Den forreste, halvcirkelformede, skåformede del er hvid, og

gennem den tynde hud ses 2 krumme, brune sædgemmer, der til tider udfylder det meste af skålen, hvis bund ofte bules ud af dem.

♂: Kroppen c. 5,0 mm lang, carapace c. 1,8 mm bred.

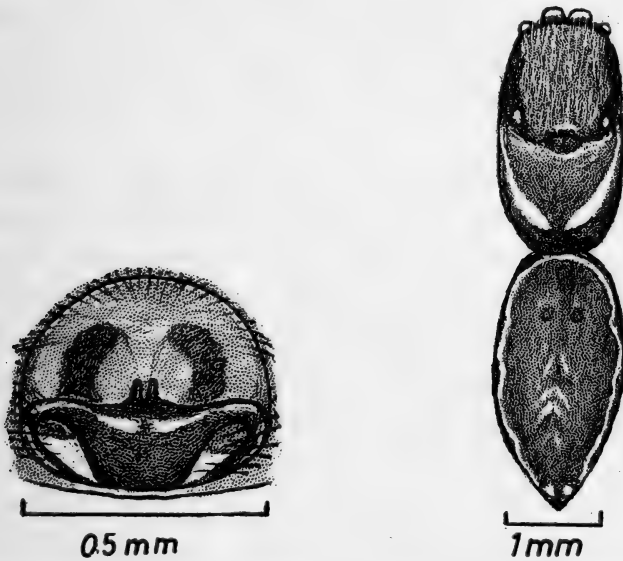

Fig. 116. *Evarcha falcata* ♀:
Epigynet.

Fig. 117. *Evarcha falcata* ♂:
Kroppens dorsalside.

♂♂ af denne art kendes let, fra ♂♂ af den følgende, på de 2 hvide, laterale skråstriber på brystdelen (fig. 117). Farven er helt igennem mørkere end hos ♀. 1. benpar er kraftigst, og deres femur, patella og tibia er mørkeel. sortebrune. 2.-4. femur er gulbrune i den basale halvdel og brun el. mørkebrune apicalt. Disse bens øvrige led er brune. Deres tibiae har dog gerne en lysebrun basal ring. På 2. tibia er der kun 5 ventrale torne, idet den basale torn i den forntale række savnes. Bagkroppens dorsale flade er omsluttet af en hvid, takket rand og minder i form om et takket blad (fig. 117).

Palperne er ligesom benene beklædt med lange, hvid-

grå hår. Palpens femur er længere end patalla + tibia. Tibialapophysen er c. $1\frac{1}{2}$ × længere end selve tibia (fig. 119 A), sammentrykt, lige, fremadrettet og apicalt skråt afskåret, så der dannes en spids vinkel med den øvre rand. Bulben er set fra siden en triangulær sæk. Den sorte, slanke embolus udgår fra bulbens inderside lidt bag midten. Den følger bulbens indre rand og ender apicalt i en fin spids, støttet af en spinkel konduktor.

Denne art er ikke fundet på Bornholm, Lolland og Fyn med omliggende øer eller i Vestjylland. Den kendes fra Sjælland (Tisvilde, Asserbo Pl., Melby Overdrev, Vandmosen øst f. Grib Sø, Jyderup Skov, Krogenberg Hegn, Ravnsholt Skov, Tokkekøb Hegn, Jægerspris, Geel Skov, Rude Skov, Hareskoven, Ravneholt Skov, Bøllemosen, Fortunens Indelukke, Holmegårds Mose, Allindelille Fredskov, Jungshoved Skov, Kobæk Skov), Møn (Ulvshale, Lille Klint, Jydelejet), Falster (Horreby Lyng), Jylland (Vrejlev Kloster, Overlade i V.-Himmerland, Rold Skov, Krattet v. Madum Sø, Randers omegn, Molslaboratoriet, Lilleringe Skov, Funder, Ildal Pl., Vestbirk Sø v. Gudenåen, Bommerlund Pl.) og Læsø.

Voksne ♂♂ og ♀♀ er fundet fra april til oktober. Den træffes især på åbne pladser i skove, på bundvegetationen i ege- og fyrreskove, i græs- og urtevegetationen på enge, moser og ved søer.

2. *Evarcha arcuata* (Clerck, 1757).

(*Hassarius arcuatus* + *farinosus* Sørensen 1904 p. 349; Brændegård 1928 p. 691; *Evarcha marcgravi* Tullgren 1944 p. 62, fig. 113, 114; *E. arcuata* Locket & Millidge 1951 p. 235, fig. 114).

♀: Kroppen c. 5,9 mm lang, carapace c. 2,2 mm bred. Hoveddelens dorsale, sorte el. sortebrune flade er metallisk glinsende, har ofte et lidt lysere parti bag 1. øjerække og på den caudale rand en median indbugtning, bredere end lang, der fortil omslutter ryggruben. Et bredt, recurvt bælte om hoveddelen er lysebrunt, resten af brystdelen mørkebrun. 1. øjerække er tydelig recurv. Hoveddelens dorsale flade er beklædt med korte, tiltrykte, silkeglinsende og spredtsiddende sorte, oprette hår, der langs randen og over øjnene er længere og sidder tættere sammen. Brystdelen er beklædt med længere, tyndere, sorte, blandet med hvide, dunede hår.

Clypeus er beklædt med hvide, tiltrykte og lange, hvide, skråt fremad-indadrettede hår. Mandiblerne er lysebrune og foruden den ene tand på bageste er der 2 tænder på forreste klofurerand. Disse sidder tæt sammen og den proximale er meget lille. Alle tænderne er sorte. Maxillerne er kun lidt længere end brede, lysebrune med hvide tyggerande. Labium er lidt bredere end lang, brun med apical, hvid rand.

Sternum er gulbrun, men går udad jævnt over i en bred, brun rand. Palperne er gulbrune med lidt mørkere tarser. Tibia og tarser er, foruden de mørke, strittende, udstyret med lateralt udstående, hvide hår. Benene er robuste, ret korte, lysebrune, uden mørke ringe, og beklædt med børstelignende, sorte hår. Tarserne er mørkest. 1. tibia har 3 par ventrale, 2. tibia kun to frontale og 3 caudale torne. 1. og 2. metatars har ver 2 par ventrale, mørke, lange og kraftige torne. Alle tarser er uden scopula, men med mørke, kraftige kloduske. Benene er fra patella til tarse forsynet med trichobothrier, rigeligst på tibia.

Bagkroppens dorsalside er gråbrun, lidt lysere mediant, lateralt udstyret med 2–3 mørkebrune skrå-

striber, konvergerende fremad. Før midten er der 2 par lyse pletter og bag midten 1 par lyse skråstriber. Siderne er brune med tynde, lyse skråstriber. Bugen er gulbrun

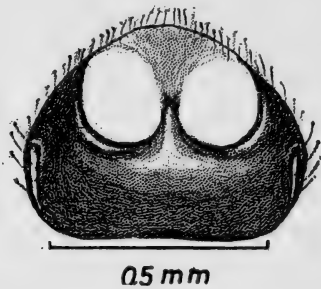

Fig. 118. *Evarcha arcuata* ♀: Epigynet.

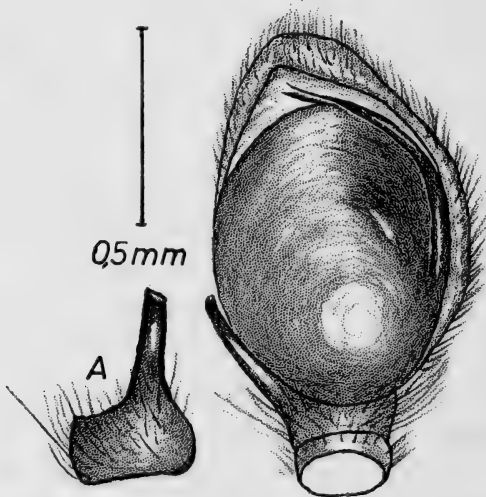

Fig. 119. *Evarcha falcata* ♂: Højre palpes patella, tibia og tarse set fra undersiden. A: Palpens tibia set fra ydersiden.

med 3 svage, mørke, tværriflede længdelinier, hvoraf den mediane altid er tydelig. Spindevorterne brune.

Epigynet (fig. 118) er tydeligt bredere end langt. Det bageste, hvælvede, stærkt sclerotiserede parti er mørkebrunt. De laterale, lommelignende fordybninger smalle. Frontal-mediante strækker en kort køl sig frem-

ad. Det forreste, hvide, tyndhudede parti danner 2 skålførmede fordybninger. Under dem ligger sædgemmerne; men de ses næsten aldrig.

♂: Kroppen c. 5,9 mm lang, carapace c. 2,4 mm bred.

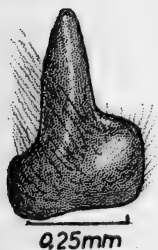

Fig. 120. *Evarcha arcuata* ♂: Højre palpes tibia set fra ydersiden.

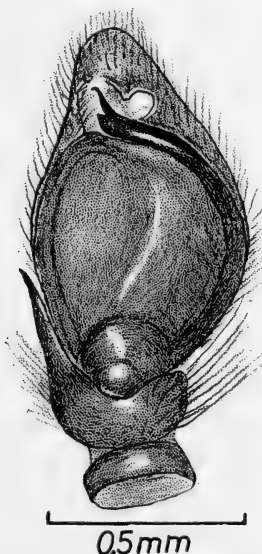

Fig. 121. *Evarcha arcuata* ♂: Højre palpes patella, tibia og tarse set fra undersiden.

♂ er mørkere end ♀, men ellers mønstret som denne. Bagkroppens mørkebrune farve i forbindelse med den tætte, tiltrykte, silkeglinsende hårklædning gør mønstret næsten usynligt. Desuden afviger den fra ♀ ved, at cephalothorax og benene er mere robuste, at der er 3 par ventrale torne på 2. tibia, og at de hvide hår om 1. øjerække og på clypeus er mere fremtrædende. Især på 1. og 2. benpar er patella udstyret med hvide, lateralt udstående hår.

Palperne er mørkebrune og deres cymbium tæt beklædt med korte, hvide hår foruden nogle længere

mørke. Femur er længere end patella + tibia. Tibia har en ydre, bred, lige fremadrettet, noget sammentrykt apophyse, der er næsten lige så lang som tibia er bred (fig. 120). Randene på apophysens basale halvdel er parallelle, men fra midten og udefter konvergerer de og ender i en afrundet spids.

Embolus (fig. 121) udgår fra bulbens indersides bageste rand og skjules i sit længste forløb af en sort hvælvet konduktor. Dens yderste spids rager frit frem og har form som et spørgsmålstegn.

Her i landet er arten kun kendt fra få, spredte lokaliteter. Den synes især at forekomme i lyngmoser. Den kendes fra Sjælland (Grib Skov, Vandmosen øst f. Grib Sø, Sorte Mose v. Allerø) og Jylland (Rold Skov, og i en lyngmose nær Himmelbjerget). På den sidstnævnte biotop lykkedes det i august 1881 dr. H. J. Hansen ved ihærdig banken af lyngbuskene at indsamle 17 ♂♂ ad. og 1 ♂ jun. Dette var det eneste kendte fund indtil 1920, da E. Nielsen fandt arten i græs i Gribskov. ♀♀ ad. er fundet fra juni til oktober, ♂♂ ad. fra august til september.

12. *Pellenes* Simon, 1876.

Til denne slægt hører kun én dansk art.

Pellenes tripunctatus (Walckenaer, 1802).

(*Hassarius cruciger* Sørensen 1904 p. 349; *Pellenes tripunctatus* Nielsen 1928 p. 375, fig. 242; Brændegård 1925 p. 33 & 1928 p. 691; Tullgren 1944 p. 59, fig. 107, 108; Locket & Millidge 1951 p. 243, fig. 109).

♀: Kroppen c. 6,2 mm lang, carapace c. 2,2 mm bred. Carapaces omrids er næsten eliptisk, fraregnet den lige afskårne front, og bredest lidt bag 3. øjerække. Ryg-

furen ses i bunden af en grube, der er længere end bred. Øjefirkanten er næsten dobbelt så bred som lang og lidt bredere bagtil. 1. øjerække er tydeligt recurv, midterøjnene dobbelt så store som sideøjnene, og disse er igen tydeligt større end 3. rækkes øjne. Afstanden mellem 2. og 3. rækkes øjne er næsten dobbelt så stor som mellem 1. og 2. række. Carapace er mørkt rødbrun, hoveddelens dorsale flade gerne sortebrun. Lige over den tynde, sorte randlinie ses en stribe af hvide hår, ellers er hele carapace beklædt med mørke, korte, tiltrykte, silkeglinsende og lange, spredtsiddende, oprette hår. På brystdelens skrå flader ses en del hvide, uldagtige hår.

Clypeus er halv så høj som forreste midterøjnes diameter og beklædt med korte, hvide, tiltrykte og lange hvide, buede, skråt fremad-indadrettede hår. De kraftige mandibler er mørke- el. sortebrune. Begge klofurende er enten uden tænder el. med en meget lille tand på den bageste rand. Maxillerne er brune med en hvid apical plet. Labium har samme farve. Sternum har almindelig skjoldform, er mørkebrun med lysebrun midte og beklædt med hvide dunhår.

Palperne er lysebrune med lateralt stillede, hvide hår. Benene er også beklædt med hvide hår. 1. benpar er mørkebrune og kraftigere end de øvrige ben, der er lysebrune. Alle ben er uden mørke ringe. 1. tibia har 3 par ventrale torne, men 2. tibia har kun 4 ventrale torne (1 frontal og 3 caudale). Alle tarser er uden egentlig scopula, men har kloduske og mere end 2 trichobothrier hver. 1. benpar er længere end 2., men 3. og 4. er længst.

Dorsalt er bagkroppen brun med en karakteristisk hvid tegning (fig. 122), der består af en median stribe, som bagtil opløses i 3 pletter og deler sig i 2 buede,

bagudrettede, tynde striber. Unge dyr har gerne 2 par tværbuer. Foruden de tiltrykte, brune hår har bagkroppen mange strittende, hvide hår. Siderne er lyse med brune pletter og bugen næsten helt lys.

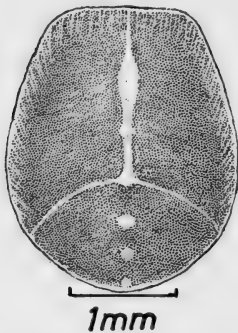

Fig. 122. *Pellenes tripunctatus* ♀: Bagkroppens dorsalside.

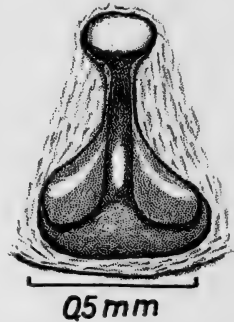

Fig. 123. *Pellenes tripunctatus* ♀: Epigynet.

Epigynet (fig. 123) er længere end bredt, mørkebrunt og stærkt sclerotiseret. Den lange, slanke, buede midterkøl deler den store grube i 2 skævt pæreformede fordybninger.

♂: Kroppen c. 4,9 mm lang, carapace c. 1,9 mm bred. Den er tegnet som ♀; men farven er mørkere. Den basale halvdel af 1. tibia er meget lysere end den øvrige del af benet. Sternum kan være helt brun. Palpens femur er meget længere end patella + tibia, og er ligesom de øvrige led delvis beklædt med tiltrykte, hvide hår. Disse er særlig fremherskende på femurs apicale del, hvor de dorsalt danner en kam (fig. 124) og på cymbiums dorsal-apicale del, hvor der er en stor afrundet, lys plet, tæt besat med hvide hår.

Patella har en lang, dorsal trichobothrie. Tibia er meget kort, og forsynet med en lang, slank, ydre apophyse, der i form ligner en ferle. På cymbium, lige oven

for ferlens basis, er der 2 vorteagtige knuder, der dorsalt er forbundne med hinanden og tilsammen minder om en krebseklo, delvis skjult af tykke, krumme børster.

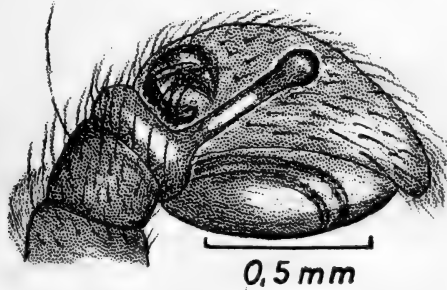

Fig. 124. *Pellenes tripunctatus* ♂: Højre palpes patella, tibia og tarse set fra ydersiden.

P. tripunctatus lever på tør bund, bevokset med græs. Her i landet er der fundet ♀♀ ad. fra april til juli og ♂♂ ad. fra maj til juli. Den er kendt fra Sjælland (Tisvilde Hegn, Asserbo), Møn (Ulfshale, Jydelejet) og Jylland (Skagen, Rold Skov, Molslaboratoriet, Tinnet Krat).

13. *Hasarius* Simon, 1871.

Det er karakteristisk for denne slægt, at der på mandiblernes bageste klofurerand findes en bred, tvespidset tand (fig. 125). Den eneste art af denne slægt, der er fundet i Danmark, er indslæbt.

Hasarius adansoni (Audeuin, 1825).

(*H. Adansoni* Brændegård 1925 p. 33 & 1928 p. 691; *H. adansoni* Locket & Millidge 1951 p. 242, fig. 115).

♀: Kroppen c. 8,6 mm lang, carapace c. 3 mm bred. Carapace har en smal, sort randlinie. Hoveddelens dorsale flade er sortebrun, øjeomgivelserne sorte.

Brystdelen er frontalt og lateralt langs hoveddelen lyse- el. gulbrun. Den bageste og de ydre laterale skrå flader er mørkebrune. Rygfuren ses i bunden af en oval, bredere end lang grube, fra hvis caudale rand ud-

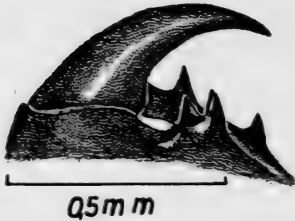

Fig. 125. *Hasarius adansoni* ♀: Det apicala parti af højre mandibel set fra bagsiden.

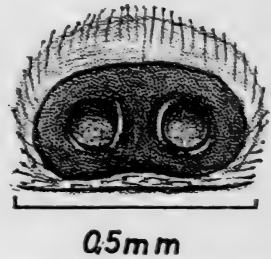

Fig. 126. *Hasarius adansoni* ♀: Epigynet.

går 5 smalle, korte render, der danner en smal vifte. Carapaces forreste rande er næsten parallelle og øjefirkanten $2 \times$ bredere end lang og lige bred for og bag. Forreste øjerække er tydelig recurv, og midterøjnene dobbelt så store som sideøjnene, og disse er kun ubetydeligt større end 3. rækkes øjne.

Clypeus er lavere end midterøjnenes radius og sparsomt beklædt med hår. Mandiblerne er mørkebrune og frontalt let hvælvede. På den forreste klofurerand er der 2 tænder og på den bageste en bred, tvespidset tand (fig. 125). Maxillerne er slanke og næsten ensfarvet brune. Labium har samme farve, men med en lille, hvid, apical plet, og så slank, at den udgør $\frac{2}{3}$ af maxillernes længde. Sternum er gulbrun, lidt mørkere ud mod randene. Det er $1\frac{2}{3} \times$ længere end bredt og noget afsmalnende i den frontale del.

Palperne er gule, beklædt med lange, lyse, især lateralt stillede hår. Benene er ensfarvet brune og forsynet med kraftige torne. 1. tibia har 3 par ventrale torne,

medens 2. tibia kun har 2 torne i den frontale og 3 i den caudale række. 1. og 2. metatarse har hver 2 par ventrale torne. Tarserne er uden egentlig scopula men med kraftige kloduske.

Bagkroppen er beklædt med fine, lyse hår. Dorsalt

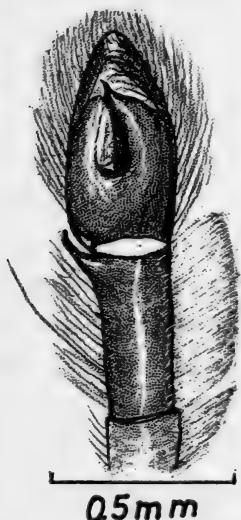

Fig. 127. *Hasarius adansoni* ♂: Højre palpes tibia og tarse set fra undersiden.

er farven gråbrun med fine længdestriber af lyse priker. Mediant er der en lys længdestribe, hvis forreste del (c. $\frac{1}{3}$) er smal, derefter bredere, dannet af sammenflydende vinkelbånd. Bugen er lys med 3 utydelige længdestriber. Epigynet er meget lille (fig. 126) med 2 næsten cirkelrunde gruber, adskilt af en bred, flad midterkøl.

♂: Kroppen c. 5,2 mm lang, carapace c. 2,3 mm bred. Mønstret som ♀, men lidt mørkere farvet. Bagkroppen er kortere end forkroppen. Palperne er lange og slanke (fig. 127). Femur er lige så lang som patella + tibia, sidstnævnte 2 × længere end patella, og cymbium kun

lidt bredere end tibia. På indersiden af patella og tibia er der en kam af lange, fine, hvide, tætsiddende hår. Embolus sidder apicalt på bulben, der i sin forreste halvdel har en svag, ventral længdegrube.

Det er en, her i landet indslæbt art, der hører hjemme i tropiske og subtropiske egne, og endnu kun er fundet i Botanisk Haves orcidiehus (E. Nielsen leg. 1920: 1 ♂, 2 ♀♀, 2 juv.). Det er muligt også at finde den i andre tropevarme drivhuse.

14. *Dendryphantes* C. L. Koch, 1837.

Carapaces laterale rande er svagt konvekse. Hoveddelens dorsale flade er plan. Øjefirkanten er lidt smalere fortil og bagtil næsten $2 \times$ bredere end lang. Forreste øjerække er svagt recurv. Midterøjnene er dobbelt så store som sideøjnene og disse næsten af samme størrelse som 3. rækkes øjne. Clypeus er knap så høj som midterøjnenes halve diameter. Mandiblerne har 2 tænder på forreste klofurerand, men kun 1 på bageste. Sternum er stærkt afsmalnende fremad, men med lige afskåret front.

Til denne slægt hører 2 danske arter.

Oversigt over arterne

- Bagkroppens bugside lys med en smal, mørk
længdestribe ..... 1. *D. rudis* (p. 210).
Bagkroppens bugside ensfarvet lysegrå
2. *D. hastatus* (p. 213).

1. *Dendryphantes rudis* (Sundevall, 1832).

(*Dendryphantes rudis* Sørensen 1904 p. 354; Brændegårs 1920 p. 192; 1928 p. 692; Tullgren 1944 p. 48, fig. 84–86).

♀: Kroppen c. 6,2 mm lang, carapace c. 2,0 mm bred. Carapace har en tynd, sort randlinie. Øjefirkantens flade er sortebrun, men øjenomgivelserne sorte. En tynd, sort medianlinie skimtes i hele carapaces længde. Den korte, sorte rygfulse ses i bunden af en lav, tværoval fordybning. Brystdelen er forrest rødbrun, bagtil mørkebrun.

Midterøjnene støder næsten sammen; men mellemrummene mellem midter- og sideøjne svarer næsten til sideøjnenes diameter. 3. rækkes øjne har samme størrelse som forreste sideøjne.

Lateralt under og frontalt over øjefirkantens sider er der en del lange, sortebrune børster. Den øvrige del af carapace er beklædt med korte, brune, tiltrykte, silkeglinsende hår og lange, spredtsiddende, oprette hår. På de laterale, skrå flader er der desuden en del lyse dunhår.

Clypeus er knap så høj som midterøjnenes halve diameter. Skægget består af lange, hvide, skråt fremad-indadrettede hår og under dem korte, hvide, tætsiddende hår. Mandiblerne er lodrette, brune; men giftklørerne mørkebrune.

Maxillerne er lysebrune med hvide tyggerande. Labium er lige så bred som lang, mørkebrun med lille, lys spids. Sternum er næppe så bred frontalt som tværmålet af de forreste høfter. Farven er brun, mørkere ud mod randen.

Palperne er lysebrune med let opsvulmede tarser og beklædt med lange hvide, især lateralt udstående hår. Benene er ensfarvet brune. 1. benpar lidt mørkere og kraftigere end de øvrige. 1. tibia har 3 par ventrale torne, 2. tibia kun 3 ventrale torne (1 frontal-apical, 2 caudale), 1. og 2. metatarse hver 2 par ventrale torne. 3. og 4. metatarse har som regel kun 5 el. 6 apicale,

kranstillede torne. Tarserne er uden scopula, men med sorte kloduske.

Bagkroppen er lyst rødbrun med et brunt el. gråbrunt, lancetformet medianbånd med takkede rande.

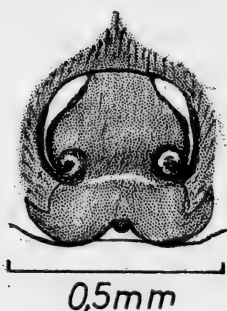

Fig. 128. *Dendryphantes rudis* ♀: Epigynet.

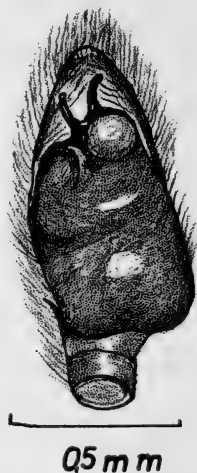

Fig. 129. *Dendryphantes rudis* ♂: Højre palpes patella, tibia og tarse set fra undersiden.

Mellem takkerne er der 5–6 par hvide pletter. Siderne er gråbrune med 5–6 lysegrå, skrå pletter. Hvis bagkroppen, lige før æglægningen, er stærkt opsvulmet, er tegningen utydelig. Bugen er lys med en smal, brun medianlinie, der strækker sig lige fra de gråbrune spindevorter til epigastralfuren. Lungedækkerne er gråbrune.

Epigynet (fig. 128) er lige så bredt som langt. Dets forreste del består af en halvcirkelformet, flad grube, afgrænset af en smal, brun, stærkt sclerotiseret rand. Parringsåbningerne findes i de lange, buede spalter langs grubens sider. Fortil er spalterne bredest og adskilt af en bred bro. Epigynets bageste rande har en lille median indbugtning.

♂: Kroppen c. 5,7 mm lang, carapace c. 1,9 mm bred. Den eneste ♂, der endnu er fundet i Danmark, er lidt lysere end hunnerne, men ellers tegnet og farvet som disse. På indersiden af 1. lår ses en tydelig længdestribe af hvide hår. Denne fortsætter, men mere utydeligt, på patella og tibia. Benenes tornbevæbning som hos ♀.

Palpens femur er meget længere end patella + tibia, der begge er meget korte. Tibialapophysen er sort, spids, klotlignende, udad-nedadrettet. Bulben er langstrakt, og den bageste del skyder sig ud over cymbiums basale rand og skjuler også delvis tibia (fig. 129). Apicalt har bulben 2 udbulninger. Den ydre er ret flad, den indre, global, mere apical og har 2 sorte, krumme, stærkt sclerotiserede apophyser. Den apicale er embolus, der er krummet indad-nedad, den anden spinklere og rettet udad, men derpå krummet indad nedad.

Her i landet er denne art kun kendt fra Nordsjælland (Hornbæk Plantage, Tisvilde Hegn, Troldeskoven, Asserbo Palntage), hvor der er fundet 1 ♂ og 20 ♀♀ på fyr.

2. *Dendryphantes hastatus* (Clerck, 1757).

(*Dendryphantes hastatus* Sørensen 1904 p. 353; Brændegård 1928 p. 691 (part.); *D. pini* Tullgren 1944 p. 49, fig. 87, 88).

♀: Kroppen c. 8,0 mm lang, carapace c. 2,4 mm bred. Arten er kendelig større end *D. rudis*, som den ligner meget i tegning og farve. Carapace har en tynd, sort randlinie. Øjefirkantens flade er mørkebrun; men øjenomgivelserne sorte. Midt på firkantens flade skimtes 1 par sorte pletter under dækhårene. Den korte, sorte rygfulde sidder ikke i en tydelig fordybning. Brystdelen er fortil lysebrun, bagtil mørkebrun. Fra rygfulden og

bagud strækker sig en ret bred, svagt lysere medianstribе, der ikke når til carapaces caudale rand.

Der er et tydeligt lille mellemrum mellem forreste midterøjne (c. $\frac{1}{3}$ af et midterøjnes diameter), og mellemrummene mellem midter- og sideøjne er lige så store som sideøjnenes diameter. Forreste sideøjne og 3. rækkes øjne er lige store. 2. rækkes øjne er ret store, c. $\frac{2}{5}$ af de bageste øjnes diameter. Lateralt under og frontalt over øjefirkantens sider ses en del lange, mørke børster, ellers er hoveddelens flade næsten uden spredte hår. Hele carapace er tæt beklædt med korte, tiltrykte, bronzefarvede, metallisk skinnende hår, og på det bageste af brystdelens skrå flader ses en del hvide dunhår.

Clypeus er næppe højere end $\frac{1}{3}$ af midterøjnenes diameter, og skægget består af lange, hvide, skråt fremad-indadrettede hår. Mandiblerne er lysebrune, lodrette og giftkløerne mørkebrune.

Maxillerne er brune med brede, hvide, apicale rande. Labium er lidt længere end bred, mørkebrun med en lille hvid, apical plet. Sternum er ensfarvet brun og mere regelmæssigt oval end foregående arts. Dets frontale rand er kun lidt over halv så bred som forreste hofters tværmål.

Palperne og benene er lysebrune med lange, hvide, lateralt udstående hår. 1. benpar er mørkere og kraftigere end de øvrige. 1. tibia har kun 2 par ventrale torne, medens 2. tibia har 3, 1 frontal-apical og 2 caudale. 1. & 2. metatarse har hver 2 par ventrale torne. 3. & 4. metatarse har kun 5–6 apicalt kranstillede torne. Tarserne uden scopula.

Dorsalt er bagkroppen gråbrun med et mørkere, utydeligt, lancetformet, mediant længdebånd. Bugen er ensfarvet lysegrå. Lungedækkerne er svagt grå-

brune. Epigynets stærkt sclerotiserede partier er mørkebrune. Det er næsten cirkelrundt (fig. 130). Dets forreste, flade grube er næsten cirkelformet. Parringsåbningerne findes i de laterale, smalle, krumme spalter,

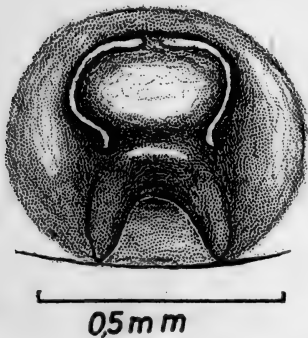

Fig. 130. *Dendryphantes hastatus* ♀: Epigynet.

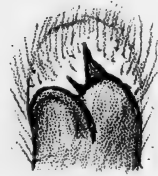

Fig. 131. *Dendryphantes hastatus* ♂: Spidsen af højre palpes tarse set fra undersiden (efter Tullgren 1944).

der frontalt kun er adskilt af en smal bro. Epigynets caudale rand har en bred, dyb, median indbugtning.

Voksne ♂♂ er endnu ikke fundet her i landet. Karakteristisk for arten er, at hannens embolus er en kloformet, nedadkrummet, spids trekant (fig. 131).

Af denne art er der her i landet kun fundet 1 ♀ ad. i Almindingen på Bornholm (Løvendal leg.) samt en ung ♂ ved Lynæs på Sjælland (15/9 1905 With leg. & det.).

15. *Aelurillus* Simon, 1884.

Carapace er bred og høj. Hoveddelen er tydeligt kortere end brystdelen, og da bagkroppen kun er lidt længere end bred får hele kroppen et firskåret, plumt udseende.

Clypeus er næsten lige så høj, som forreste midterøjnes diameter. Sideøjnene er halvt så store som mid-

terøjnene og $1\frac{1}{2} \times$ så store som 3. rækkes øjne. Forreste øjerække er tydeligt recurv. Øjefirkanten er $1\frac{1}{2} \times$ bredere end lang, og dens laterale sider er parallelle. Den tynde, korte rygfure ses lige bag øjefirkantens caudale rand i en svagt oval fordybning.

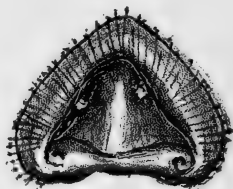

Fig. 132. *Aelurellus v-insignitus* ♀: Epigynet (efter British Spiders 1951).

Der er scopula på tarsernes apicale halvdel, og 4. benpar er længere end 3.

Mandiblerne har 2 små tænder på forreste kloffure-rand og 1 lidt større på bageste.

Af denne slægt kendes kun en art fra Danmark.

Aelurillus v-insignitus (Clerck).

(*Aelurops v-insignitus* Sørensen 1904 p. 347; Brændegård 1928 p. 691; Nielsen 1928 p. 372, fig. 240; *Aelurillus insignitus* Tullgren 1944 p. 58, fig. 105, 106; *Aelurillus v-insignitus*, Locket & Millidge 1951 p. 237, fig. 115).

♀: Kroppen c. 6,8 mm lang, carapace c. 3,5 mm bred. Karakteristisk for arten er de 4 rette, lyse, fremadkonvergerende streger på hoveddelens dorsale flade. af disse streger løber de 2 midterste sammen frontalt og danner et enkelt v (fig. 133).

Hele kroppen er forsynet med lange, strittende, mørke hår, og er derunder tæt beklædt med sorte glinsende skælhår, der dog på de 4 dorsale streger er lysegrå. Clypeus har lange, grove, indadrettede, hvide

skæghår med et gulligt skær. Langs carapaces laterale rande er der en stribe af lange, hvide randhår.

Sternum bliver smallere hen mod fronten, der her er lige afskåret. Farven er mørkebrun, men med lysere

Fig. 133. *Aelurillus V-insignitus* ♂: For- og bagkroppens dorsalside.

Fig. 134. *Aelurillus V-insignitus* ♂: Højre palpe set fra ydersiden: Den apicale del af femur, patella, tibia og tarse (efter Tullgren 1944).

midte, og dets rande er helt sortebrune. Det er beklædt med lange, lyse hår, der især er talrige ud mod randene.

Maxillernes basale halvdele er mørkebrune; medens den apicale halvdel er gulbrun. Palper og ben er lysebrune med brede, mørke, uregelmæssige ringe. De 2 apicale led er de mørkeste.

Epigynet (fig. 132) har en triangulær, flad grube med en lidt hvælvet, lys bund. Bagtil begrænses gruben af en i midten indsnævret, til siderne bredere opsvulmet tværliste. Til hver side lige foran denne i grubens bageste kroge skimtes parringsåbningerne.

♂: Hele kroppen c. 4,5 mm lang, carapace c. 1,8 mm bred. Hannen er helt igennem mørkere end ♀, næsten helt sort, og de dorsale tegninger på både for- og bag-

krop er helt hvide og her beklædt med hvide hår, så tegningerne træder klart og tydeligt frem.

Palpens (fig. 134) femur er lidt længere end patella + tibia. Nær den distale ende, på den indre, ventrale kant har femur en knudeformet opsvulmning. Tibia har på sin distale endes ydre kant en spids, fremadnedadrettet apophyse og på den dorsale kant en grovere, fremadrettet, i spidsen afrundet apophyse. Bulben er sæklignende og uden apophyser. Bagtil er den trukket ud i en i spidsen afrundet forlængelse, der rager et stykke hen under tibia.

Tullgren skriver, at den er »sålsynt« i Sverige, medens E. Nielsen siger, at den er et ægte klitdyr, der f. eks. forekommer i mængde fra Tisvildeleje til Asserbo og Liseleje samt i de sandede brandbælter i plantagen. Den er sikkert almindelig overalt i Danmark på egnede biotoper. Den skjuler sig ved at grave en fordybning i sandet. Heri lægger den sig på ryggen og laver sig et låg over gruben af spindetråde og sand, så den er vanskelig at se.

Her i landet kendes den fra Sjælland (Tisvilde, Rørvig, Lynæs, Feddet v. Præstø Fj.), Bornholm (Dueodde), Lolland, Jylland (Svinkløv Plantage, Hansted Reservatet, Agri Baunehøj, Kås Bredning på Salling, Fjellerup Strand), Anholt.

16. *Phlegra* Simon, 1876.

Forreste øjerække er svagt recurv. Øjefirkanten er næsten dobbelt så bred som lang.

Clypeus er næsten lige så høj som forreste midterøjnes diameter. Mandiblerne har 2 uligestore tænder på forreste klofurerand og én forholdsvis længere på bageste. Tarserne har scopula, og 3. benpar er længere end 4.

Her fra landet kendes kun én art af denne slægt.

Phlegra fasciata (Hahn, 1826).

(*Phlegra fasciata* Sørensen 1904 p. 357; Brændegård 1928 p. 692; Locket & Millidge 1951 p. 237, fig. 117; Tullgren 1944 p. 21, fig. 15, 16, 17).

Fig. 135. *Phlegra fasciata* ♀; For- og bagkrops dorsalside.

Fig. 136. *Phlegra fasciata* ♀: Epigynet (efter Tullgren 1944).

♀: Kroppen c. 6 mm lang, carapace c. 2 mm bred. Carapaces bundfarve er lys gulbrun med en tynd, sort randlinie. Hoveddelens dorsale flade er sort, brystdelen rødbrun med en bred, sortebrun, median længdestribe, der forrest er lige så bred som afstanden mellem 3. rækkes øjne. Fra hver side af hoveddelen udgår der desuden en sortebrun stribe, der caudalt forener sig med randlinien. Der fremkommer derved 4 lyse, gulbrune længdestriber, hvoraf de laterale udgår fra clypeus og når til den caudale rand (fig. 135).

De spinkle mandibler er brune og lodrette. Maxillernes basale del er brun, medens næsten den apicale halvdel er hvidgul. Labium er brun med smal, lys, af-

rundet spids. Sternum er mediant lyst gulbrun, men bliver mørkere ud mod randen, der yderst er mørkebrune. Caudalt er sternum tilspidset og frontalt smaler det af, men ender i en kort, lige afskåret rand.

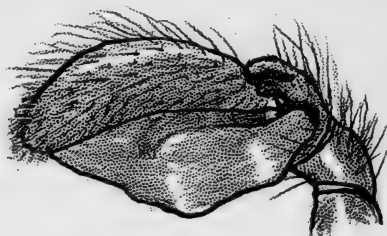

Fig. 137. *Phlegra fasciata* ♂: Højre palpes patella, tibia og tarse set fra ydersiden (efter British Spiders 1951).

Palper og ben er gulbrune med større og mindre mørkebrune, uregelmæssige pletter, der dog apicalt på lårene danner en næsten sluttet ring. Tarser og metatarsar er næsten ensfarvet brune.

Bagkroppen er trind, frontalt afrundet, bagtil tilspidset. Den er rødbrun med 3 lyse længdestriber, hvoraf de laterale, der, tilspidset i begge ender, strækker sig over hele bagkroppens længde. Den mediane er kortere, langstrakt lancetformet (fig. 135).

Bugen er lys, næsten hvidgul og epigynet brunt, bredere end langt og med 2 svagt ovale gruber med svagt sclerotiserede, smalle rande (fig. 136).

♂: Kroppen c. 5,4 mm lang, carapace c. 1,7 mm bred. Hannen er mørkere end ♀, og undertiden kan bagkroppens dorsale, lyse striber være meget utydelige el. helt savnes, så dorsalsiden synes næsten ensfarvet brun; men mediant i den bageste $\frac{1}{3}$, er der dog flere tynde, lyse tværstriber. Bugen er lys med spredte, brune stænkpletter. Hele kroppen er tæt beklædt med tiltrykte, silkeglinsende skælhår af hudens farve, samt spredtsiddende, lyse, strittende, uldagtige hår.

Palpen har 2 apicale apophyser (fig. 137). Palpens femur er længere end patella + tibia.

Arten kendes fra spredte lokaliteter i hele landet, undtagen på Fyn. Den er mest fundet i klitter nær havet og kendes fra: Bornholm (Dueodde), Sjælland (Amager Fælled, Dyrehaven, Geel Skov), Møn (Ulfs-hale), Lolland (Strandby v. Nysted), Langeland (Tranekjær), Jylland (Skagen, Svinkløv Plantage, Kås i Salling, Fjellerup Strand på nordkysten af Djursland, Blåvand).

17. *Synageles* Simon, 1876.

Hele kroppen er langstrakt, næsten pølseformet. Carapaces ryglinie er næsten horisontal, da brystdelens caudale flade kun er svagt skrånende.

Bag 3. øjerække er der en svagt procurv, rendefor- met, rundbundet tværfure. Hoveddelens dorsale flade er plan. Øjefirkanten er ubetydeligt længere end bred og med parallelle sider.

Mandiblerne er korte og lodrette hos begge køn, og der er kun 1 tand på bageste klofurerand, men 2 meget små tænder på forreste. Sternum er 2 × længere end bred.

Bagkropstilken (petiolus) er kort, men altid synlig set ovenfra, hvilket giver dyret et myrelignende udseende.

Til denne slægt hører kun 1 dansk art.

Synageles venator (Lucas, 1836).

(*Leptorchestes hilarulus* Sørensen 1904 p. 343; Brændegård 1928 p. 690; *Synageles venator* Tullgren 1944 p. 43, fig. 71, 72, 73; Locket & Millidge 1951 p. 239, fig. 118).

♀: Kroppen c. 4 mm lang, carapace c, 0,9 mm bred. Carapace er mørkt rødbrun og øjenomgivelserne sorte el. sortebrune, medens flankerne er mørkebrune. 1. øjerække er svagt recurv. Forreste midterøjne er tydeligt

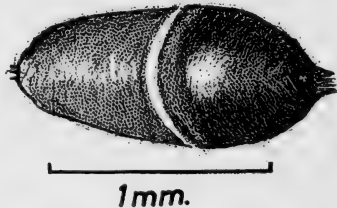

Fig. 138. *Synageles venator* ♀: Bagkroppens dorsalside.

større end sideøjnene og disse af samme størrelse som 3. rækkes øjne. Clypeus er lavere end forreste midterøjnes radius. Sternum er sortebrunt. Det lange sternum bevirker, at hofterne lateralt ikke berører hinanden, især er afstanden mellem 2. og 3. hofte tydeligt større end mellem de øvrige.

Palper og ben er gulbrune. 1. benpar mørkest. Alle ben mere eller mindre prydet med mørke længdestriber. 1. tibia samt 1. og 2. metatarsar har hver 2 par ventrale torne. 3. og 4. tibia uden ventrale torne.

Bagkroppen er gråbrun og omtrent midtvejs prydet med et hvidt, svagt buet, vinkelformet tværbånd, beklædt med hvide hår (fig. 138) Dette vinkelbånd går skråt ned over siderne og strækker sig lidt ind på bugen. Lige bag tværbåndet er der en mørk rand og der bag et lysere, svagt brunligt tværbånd, der følger parallelt med det hvide bånd. Bag disse bånd er bagkroppen ensfarvet brun; men mørkere og mørkere bagtil hen mod spindevorterne. Lige foran disse skimtes 3-4 meget svage, tynde vinkelbånd. Hele kroppen, undtagen på de hvide partier, er beklædt med korte, silkeglinsende skælhaar.

Bugen er mørk foran epigastralfuren og omkring epigynet. Lige bag epigastralfuren er der en hvid, triangulær plet, hvis spidse vinkel peger bagud, men når næppe mere end halvvejs hen mod spindevorterne. Den øvrige del af bugen er brun.

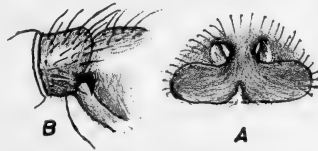

Fig. 139. *Synageles venator*: A ♀ Epigynet, B: Højre palpes tibia med den krogformede apophyse (efter British Spiders 1951).

Petiolus er ret kort, men kan altid ses tydeligt fra oversiden. Hele bagkroppen er forholdsvis lang og slank, næsten valseformet. Epigynet (fig. 139 A) er brunt og i dets forreste parti ses 2 øreformede gruber i hvis forreste hjørner parringsåbningerne skimtes. Epigynets caudale rand har en median tilspidset indskæring. Kølen mellem gruberne er lige så bred som disse er lange. Kun randene ind mod den flade køl er kraftigt sclerotiseret.

♂: Kroppen c. 3,5 mm lang, carapace c. 1 mm bred. Farve og tegning som hos ♀. 1. og 2. metatarsen har 2 par ventrale torne. 3. og 4. tibia uden ventrale torne. 1. benpar er meget kraftigere end de øvrige ben.

Palpens tibia er meget kortere end patella. Den sorte, knæbøjede tibialapophyse er sammentrykt og tilspidset (fig. 139 B). Den store bulbe er oval ægformet, apicalt med en dyb, smal indskæring, og på dens indre side rager en lang, slank, krum, mørk embolus frem.

På Zoologisk Museum findes 2 ♀♀ af denne art. Den ene uden lokalitet. Den anden fra Blokhus på Jyllands

vestkyst (E. Nielsen leg.). Den skal især forekomme i klitter i nærheden af havet.

Ses der bort fra, at hannens 1. benpar er meget kraftige, er benene ellers ret slanke og tynde i modsætning til, hvad der er almindeligt hos Salticiderne. Det hævdes da også af engelske og franske arachnologer, at denne art aldrig springer, men løber hurtigt op ad hjelmegræssets strå. Hvis den sidder stille på et strå, er den vanskelig at få øje på. Her i landet er arten kun kendt fra Jylland (Blokhus, Kandestederne og Tranum Klit, Bøggild leg.).

[*Myrmarachne formicaria* (De Geer, 1778)].

[(Denne meget myrelignende art er aldrig fundet i Danmark; men da den er fundet både i Sverige, Tyskland, Frankrig og England, er det rimeligt, at den også lever her i landet, den er blot ikke påvist her endnu)].

Familie **Oxyopidae** Th., 1870

Denne families arter kendes på, at deres 8 øjne parvis er af forskellig størrelse og anbragt i 4 tværrækker (fig. 141). Forreste rækkes øjne er de mindste og tydeligt mindre end de øvrige. Tarserne er uden kloduske og scopula, men har hver 3 kløer, og af disse er midterkloen mindst og meget lille.

Mandiblerne er koniske og giftkløerne korte. Carapace er længere end bredt, og hoveddelens laterale sider og clypeus er næsten vertikale. Bagkroppen er frontalt afrundet og bagtil tilspidset. Spindevorterne er anbragt apicalt. Mellem de forreste spindevorter findes en lille cololus. Benene er forholdsvis lange og rigeligt forsynet med lange torne.

I systematisk henseende betragtes de gerne som stående mellem Lycosiderne og Salticiderne, uden dog at stå disse 2 familier særligt nær. Deres nærmeste slægtninge er snarere familien Senoculidae, der lever i Mellem- og Sydamerika.

Familien hører hovedsagelig hjemme i tropiske og subtropiske egne, såvel i den nye som i den gamle verden.

I Danmark er familien kun repræsenteret af en art, hørende til slægten *Oxyopes*.

Oxyopes ramosus (Panzer, 1804).

(*O. ramosus* Sørensen 1904 p. 339; Brændegård 1928 p. 690; Nielsen 1928 p. 362–364, fig. 230–231; Holm 1947 p. 4, fig. 1 & 2).

♀: Kroppen c. 6,4 mm lang, carapace c. 2 mm bred. Kroppens dorsale sider er rødbrune med lys, flødefarvet tegning, der er beklædt med hvide og gule hår, medens de rødbrune partier har mørke hår, ud mod randen blandet med hvide.

Det lyse dorsal-mediane længdebælte er lige så bredt på hoveddelens dorsale flade som øjefeltet og bredere lige bag dette. Her begynder en mørk V-formet tegning, der caudalt fortsætter sig i en tynd streg, der når til brystdelens caudale rand.

På forkroppen indsnævres det lyse, dorsale længdebælte ret brat til en smal stribe, der er tæt besat med hvide hår og, følgende øjefeltets midtlinie, strækker sig helt hen til fronten, så man kan skimte den, når ansigtet ses forfra.

På hver side af brystdelens lyse medianbånd udgår 2 lyse, lidt buede, tilspidsede, skråt fremadrettede sidestriber.

Fra bagkroppens lyse længdebånd, der smalner stærkt af caudalt, udgår 3 lignende par skråstriber (fig. 140). Forrest i medianbåndet ses en lancetformet, lys hjerteplet indrammet af en rødbrun kant. Bagtil i det

Fig. 140. *Oxyopus ramosus* ♀. Fig. 141. *Oxyopus ramosus* set forfra.

smallere, lyse medianbånd skimtes 2–3 mørke, meget tynde vinkelbånd.

Sternum er mørkebrun med lidt lysere midte. Bugen er lys med hvide hår; men fra epigastralfuren til spindevorterne strækker sig et bredt, mørkere, mediant længdebånd. Epigynet er mørk og stærkt sclerotiseret (fig. 142).

Palperne er gulbrune, ligesom hofterne. Alle benenes led, undtagen tarserne, der er ensfarvet brune, har en mørkebrun, dorsal længdestribe. Desuden har tibiæ og metatarser brune ringe.

♂: Kroppen c. 5 mm lang, carapace c. 1 mm bred. Farven som hos ♀, men helt igennem mørkere. Hjertepletten er gerne helt mørk. Palpens patella er kort og har en ydre, apical, kraftig, kort processus. Tibia er kort, så lang som bred (fig. 143) og udstyret med en ydre, apical apophyse, der er tvespidset og forsynet

med en længdefure, så det ser ud som 2 sammenvoksede apophyser.

E. Simon har engang hævdet, at *O. ramosus*, i modsætning til andre spindlere, ikke spinder og benyt-

Fig. 142. *Oxyopes ramosus* ♀: Epigynet (efter Åke Holm 1945).

Fig. 143. *Oxyopes ramosus* ♂: Højre palpe set fra undersiden (efter Åke Holm 1945).

ter sikringstråd; men det har Emil Nielsen modbevist ad eksperimentel vej. (E. N. 1928 p. 362).

Arten overvintrer i næstsidste hudskifte og får således en toårig livscyclus. *O. ramosus* kendes fra spredte forekomster her i landet, hvor den er fundet på solbeskinnede, lyngklædte lokaliteter, men kan også træffes på andre lave buske.

Den spinder sit flade ægspind i toppen af lyng el. på en busks blade. Her sidder den på ægspindet med hovedet nedad og vogter det indtil ungerne er udklækket (E. Nielsen 1928, fig. 230–231).

Den er kun fundet et sted på Sjælland (Våndmosen øst for Grib Sø) og i Jylland (mellem Hals og Stendalsgård, Pindstrup, Frijsenborg, Silkeborg, Himmelbjerget og Svejlbæk).

Litteratur

- Bonnet, Pierre*: Bibliographie Araneorum, Toulouse 1945–1961. (I, indledning og ældre forfattere, vitæ m. billeder), 1945, (II₁ Arterne A.–B.), 1955, (II₂ C.–F.), 1956, (II₃ G.–M.), 1957, (II₄ N.–S.), 1958, (II₅ T.–Z.), 1961, (III, Analyse Méthodique de toute la Litt. jusq. 1939).
- Bristowe, W. S.*: The Spiders of Orcney and Scotland Island. Proc. Zool. Soc. London 1931.
- The World of Spiders. The new Naturalist. London 1958.
- Brændegård, Jens*: The male of *Thanatus striatus* C. L. Koch, found for the first time. Ent. Medd. XIII. Kbh. 1920.
- Nye og sjældne, danske Edderkopper. Ibid. XIX. Kbh. 1922.
- Nogle for den danske Fauna nye el. sjældne Edderkopper. Ibid. XVI. Kbh. 1925.
- Fortegnelse over Danmarks Edderkopper i E. Nielsen: De danske Edderkoppers Biologi p. 679–706. Kbh. 1928.
- Spiders from Southeast Greenland. Medd. om Grønland 108. Kbh. 1937.
- Aeronautic Spiders in the Arctic. Ibid. 119. Kbh. 1938.
- Start til Flyvende Sommer under Høslet. Nat. Verden 1938.
- *Arctosa alpigena* Dol. and *A. insignita* Th. Medd. om Grønland 108. Kbh. 1938.
- On the possibility of a reliably determination of species of the females of the genus *Erigone*. Ibid. 125. Kbh. 1940.
- *Araneida*, The Zoology of Iceland, vol. III part 51. Kbh. & Reykjavik 1958.
- The Spiders (*Araneida*) of East Greenland, a faunistic and zoogeographical Investigation. Medd. om Grønland 121. Kbh. 1946.
- *Atypus affinis*. Den danske Fugleedderkop. Nat. Verden. Kbh. 1962.
- Revisal of Spiders from Ellesmereland collected by the 2. arctic Ekspedition of the "Fram". Norsk Ent. Tidssk. Oslo 1936.
- Vindens Betydning for Spredning af Insekter og andre Landleddyr. Nat. Verden. Kbh. 1934.
- Om neoteni hos Edderkopper. Ibid. 1958.
- The Spiders of Peary Land, North Greenland. Medd. om Grønland 159. 1960.
- Edderkopper el. Spindlere I. Danmarks Fauna 72. Kbh. 1966.

- Bøggild, Ole*: Spiders from the Dunes at Tranum, N. W. Jylland. Ent. Medd. XXXI. Kbh. 1961.
- Spiders from Bommerlund Plantation, a Spruce Forest in South Jylland. Ibid. XIII. Kbh. 1920.
- Chycher, C. & Kulczynski, L.*: Araneae Hungariae, Budapestini 1891, 94, 97.
- Deichmann, Elisabeth*: Oversigt over de danske Theridier samt slægten Dictyna Ent. Meddelelser XIII. Kbh. 1920.
- Holm, Åke*: Svensk Spindelfauna (Oxyopidae, Lycosidae, Pisaureidae). Ent. Foren. Stockholm 1917.
- Larsen, Per* (†) and *Ole Bøggild*: Faunistic Notes on Danish Spiders. Ibid. 38. Kbh. 1970.
- Leech, R. E.*: The Spiders of Hazen Camp 81°49' N., 71°16' W. University of Alberta Edmonton, Canada 1966.
- Locket, G. H. & Millidge, A. F.*: British Spiders vol. I. The Ray Society, London 1951.
- British Spiders vol. II. Ibid. 1953.
- Nielsen, E.*: De danske Edderkoppers Biologi. Kbh. 1928.
- Reimoser, Eduard*: Gnaphosidae, Anyphaenidae, Clubionidae. Die Tierwelt Deutschlands. Jena 1937.
- Simon, Eugène*: Les Arachnides de France VI. Paris 1914.
- Sørensen, William*: Danmarks, Færøernes og Islands Edderkopper. Ent. Medd. Kbh. 1904.
- Tullgren, Albert*: Svensk Spindelfauna (Clubionidae, Zoridae, Gnaphosidae). Ent. For. Stockholm 1944 & 1946.
- Wiehle, Hermann*: Orthognatha, Cribellatae, Haplogynae. Entelegynae. Jena 1953.

Navnefortegnelse

	Side		Side
Aelurillus.....	215	Myrmarachne.....	224
— v-insignitus.....	216	— formicaria.....	224
Attulus.....	191	Neon.....	164
— cinereus.....	191	— reticulatus.....	164
— saltator.....	194	Oxyopidae.....	224
Ballus.....	160	Oxyopes.....	225
— depressus.....	161	— ramosus.....	225
Bianor.....	157	Oxyptila.....	99
— aenescens.....	158	— atomaria.....	102
Dendryphantes.....	210	— blackwalli.....	119
— hastatus.....	213	— brevipes.....	108
— rudis.....	210	— nigrita.....	111
Diaea.....	47	— praticula.....	105
— dorsata.....	48	— scabricola.....	116
Evarcha.....	196	— trux.....	111
— arcuata.....	200	Pellenes.....	204
— falcata.....	197	— tripunctatus.....	204
Evophrys.....	167	Pistius.....	45
— erratica.....	173	— truncatus.....	46
— frontalis.....	168	Philodromidae.....	10
— lanigera.....	171	Philodromus.....	11
— petrensis.....	179	— aureolus.....	12
— aequipes.....	176	— collinus.....	16
Hasarius.....	207	— dispar.....	24
— adansoni.....	207	— fallax.....	27
Heliophanus.....	134	— histrio.....	19
— cupreus.....	135	— margaritatus.....	30
— dubius.....	141	— rufus.....	22
— flavipes.....	138	Phlegra.....	218
Hyctia.....	154	— fasciata.....	219
— nivoyi.....	154	Salticidae.....	121
Krabbespindlere.....	44	Smaragdspindleren ...	8
Marpissa.....	142	Springspindlere.....	121
— muscosa.....	144	Springedderkopper ...	121
— pomatia.....	148	Sparassidae.....	7
— radiata.....	150	Salticus.....	125
Misumena.....	50	— scenicus.....	126
— vatia.....	51	— cingulatus.....	129
Micrommata.....	7	— zebraneus.....	132
— virescens.....	8	Sitticus.....	181

	Side		Side
Sitticus caricis	185	Xysticus audax	62
— floricola	182	— bifasciatus	80
— pubescens	188	— cristatus	58
Synageles	221	— erraticus	84
— venator	221	— Kochi	65
Thanatus	34	— lanio	68
— arenarius	38	— luctuosus	92
— striatus	35	— luctator	76
Thomisidae	44	— robustus	96
Tibellus	38	— sabulosus	88
— maritinus	40	— ulmi	72
— oblongus	42	Zebbraspringere	125
Xysticus	54		

